O imagine utopică a omului contemporan

Care sînt caracteristicile omului zilelor noastre? Cum să pătrundem, să cuprindem, sensurile și valențele epocii contemporane? Iată cîteva întrebări capitale, aflate în centrul preocupărilor teoriei sociologice marxiste și care pătrund treptat și în dezbaterea acelor reprezentanți ai gîndirii sociale burgheze care încearcă să facă un efort de luciditate și un salt înafara tematicii îndeobște înguste a sociologiei empirice. Preocuparea crescîndă pentru problemele omului (care pînă nu demult constituiau fie îndeosebi domeniul speculației filozofice a existențialismului sau personalismului, fie zona unor cercetări strict antropologice) capătă acum la unii reprezentanți ai sociologiei burgheze o nuanță specifică: încercarea unei analize mai concrete a măsurii integrării omului în relațiile sale sociale, ca om al epocii contemporane. Este fără îndoială o orientare impusă de viață la care a contribuit, într-o măsură importantă, influența crescîndă a concepției marxiste, deterministe, privind considerarea esenței omului ca totalitate a relațiilor sale sociale.

Sociologii burghezi însă nu merg pînă la capăt pe firul acestei idei juste. Conceperea deformată a tabloului epocii contemporane îi împiedică să ajungă la concluzia necesității schimbării relațiilor sociale antagoniste ale lumii capitaliste, a necesității creării acelor condiții de viață care să permită dezvoltarea deplină și multilaterală a omului, a personalității sale creatoare. Una dintre lucrările recente, reprezentative pentru această poziție a unor sociologi nemarxiști contemporani, este lucrarea profesorului de sociologie de la Universitatea din Berna, Richard F. Behrendt, „Omul în lumina sociologiei".

Lucrarea a dobîndit rapid o mare circulație în țările europene occidentale datorită ascuțimii problematicii abordate și a tratării, pe alocuri lucide, a unor probleme ale omului contemporan. În ansamblu însă lucrarea rămîne în mare măsură abstractă, autorul erijîndu-se într-un fel de ideolog „salvator" al omului epocii actuale și oferind soluții neștiințifice, utopice, problemelor reale pe care uneori le sesizează.

Sociologia și rețetele salvării omului

Încă din primele pagini ale lucrării, R. Behrendt, subliniind pe drept cuvînt importanța sociologiei în viața contemporană, consideră însă că ea poate și are menirea să prescrie rețete pentru salvarea omului lovit de contradicțiile actuale ale societății capitaliste. „Omul de astăzi — scrie el — este incapabil să tragă vreun profit real de pe urma forței sale crescînde"... și își vede „amenințat echilibrul psihic, securitatea și chiar existența" (p. 7). Aceasta este într-adevăr o contradicție reală în lumea occidentală, care nu rezultă însă din trăsăturile proprii omului ca *individ*, ci reprezintă o consecință a *societății* capitaliste în care trăiește individul.

Concluziile pesimiste privind soluționarea problemelor sociale ale omului în lumea capitalistă, la care ajunge autorul lucrării, nu aparțin numai profesorului de sociologie din Berna. Ele formează obiectul unor reflecții amare sau al unor căutări febrile de soluții în rîndul multor sociologi burghezi contemporani, ca francezii Raymond Aron, J. Fourastié sau colegii lor de peste ocean, R. K. Merton, R. Bendix, S. M. Lipset ș.a. În încercarea de soluționare sau atenuare a unor asemenea contradicții, stă, de altfel, recunoscut sau nu, unul din mobilurile principale ale accentului deosebit care se pune azi în Occident asupra sociologiei, psihologiei sociale, antropologiei sociale.

Salvarea omului societății capitaliste din prăpastia „înstrăinării", din brațele nesiguranței îndeosebi, individualismului, găsirea unor idealuri care să-l poată atrage, sînt tot atîtea probleme în fața cărora, practic, teoria sociologică burgheză rămîne dezarmată. Cu toate acestea mulți reprezentanți ai ei continuă să spere că din partea cercetărilor sociologice burgheze pot veni soluțiile luminoase și salvatoare. „Sociologia — scrie Behrendt vorbind despre menirea acesteia — poate să descopere rădăcinile din care provin evenimentele cotidiene. Numai prin cunoașterea acestor rădăcini putem înțelege într-adevăr aceste evenimente, pentru a ști să le dezvoltăm în manieră constructivă" (p. 18). De aceea — conchide autorul — sociologia trebuie să ne ofere soluții spre rezolvarea dilemelor actuale.

Este drept că sociologia poate contribui la realizarea unor transformări sociale, dar numai dacă ajută oamenilor să cunoască cerințele obiective ale dezvoltării sociale. Dar „salvarea" omului nu poate veni din partea sociologiei pur și simplu, ci ea trebuie să fie opera omului însuși care își creează și modifică condițiile materiale ale existenței sale, trebuie să fie rezultatul transformării de către oameni a relațiilor antagonice generate de lumea capitalistă. Acest adevăr pare de la sine înțeles. Dar iată că R. Behrendt, deși admite ca punct de plecare teza marxistă după care „omul își creează singur premisele existenței sale", ajunge la o concluzie esențialmente opusă, la concluzia utopică a posibilității transformării omului pe baza dezvoltării sociologiei și a soluțiilor preconizate de ea.

Epoca actuală ca „fază culturală a istoriei"

În calitate de „sociolog al omului", R. Behrendt se simte obligat să treacă la o precizare a trăsăturilor caracteristice epocii contemporane.

Poziția sa în această privință ne pare deosebit de semnificativă pentru o mare parte a sociologiei burgheze. În analiza epocilor sociale Behrendt ia în considerație, în primul rînd, dezvoltarea culturii, trecînd pe un plan secundar problema relațiilor social-economice, problema orînduirii sociale. El examinează și dezvoltarea forțelor de producție independent de relațiile de producție în cadrul cărora acestea se dezvoltă. Cele trei „faze culturale" în dezvoltarea omenirii descrise de Behrendt ar fi: faza determinată de descoperirea primelor unelte, a focului, de vînătoare, apoi faza determinată de cultivarea plantelor, domesticirea animalelor și diviziunea muncii într-un teritoriu limitat și ultima, faza determinată de dezvoltarea industriei, folosirea științelor exacte și apariția economiei mondiale (p. 52).

Autorul se oprește pe larg îndeosebi asupra ultimei faze, străduindu-se să o descrie detaliat din punct de vedere al consecințelor ei sociale. Aci, Behrendt însumează cîteva aspecte reale dar cu totul lipsite de esențialitate. În schimb scapă din vedere un astfel de amănunt ca... formarea și consolidarea sistemului socialist mondial, forța principală a păcii și progresului social, care determină într-o măsură tot mai mare dezvoltarea istorică în epoca contemporană de trecere a omenirii de la capitalism la socialism. Despre aceasta, în toată cartea nu găsim nici două rînduri.

O dată pornit pe acest drum al ignorării realităților fundamentale, sociologul elvețian ocolește și un fenomen de atare importanță istorică cum este destrămarea sistemului colonial. El amintește doar într-o extrem de voalată formulare de „schimbarea tipurilor umane fundamentale", de trezirea la viață economică și social-politică „a unor popoare ce păreau adormite, imobile, în stare de fellah" (p. 59) cum le caracterizase O. Spengler. În orice caz acest proces nu-i apare lui R. Behrendt — așa cum este în realitate

— ca un rezultat al luptei de eliberare a popoarelor de sub jugul imperialist, ci, chipurile, ca o „extindere a formelor dinamice de muncă și viață din Occident în alte părți ale globului".

De altfel, mulți teoreticieni burghezi ai epocii actuale caută să deschidă în același mod o poartă ideologică neocolonialismului. Vehiculînd idei asemănătoare, sociologul american Seymour M. Lipset, de pildă, a susținut la ultimul Congres mondial de sociologie de la Washington că țările de curînd eliberate ar trebui să urmeze modelul indicat de S.U.A. pe temeiul că America... a fost prima țară din lume care a scuturat jugul colonial. Această concepție nu ține seama de condițiile actuale ale luptei de eliberare națională, cînd popoarele tind tot mai mult să ocolească o cale atît de grea și dureroasă cum este calea capitalistă de dezvoltare.

Continuînd să distingă trăsăturile caracteristice epocii actuale, R. Behrendt face și observații juste asupra unor fenomene, fără însă să înțeleagă cauzele și consecințele diferite ale acestora pentru cele două orînduiri social-economice care se înfruntă astăzi pe arena mondială. Astfel, el amintește de „dinamica accentuată a dezvoltării sociale", de „dominarea intensivă a naturii și extinderea sferei culturale", creșterea populației globului și în special a populației urbane, ceea ce îi apare lui R. Behrendt ca o „revoluție în aglomerație" etc.

Abordarea unei atari probleme este fără îndoială pozitivă, dar tratarea ei se înfățișează ca un mozaic de aprecieri realiste întretesute cu interpretări deformate. Efortul autorului intră astfel pe orbita obișnuitului cerc vicios în care se învîrtesc teoriile ce încearcă — unele chiar cu bune intenții — să dea un răspuns problemelor individului fără a porni de la o înțelegere adecvată a condiționării reale a omului în societatea de la mijlocul secolului XX.

„Omul în lumina sociologiei"

Omul contemporan, aflat într-o epocă în care se prăbușesc vechile relații sociale și vechile valori, cînd apar și se dezvoltă altele noi, este o personalitate deosebit de complexă. El nu poate fi studiat altfel decît în relațiile sale concrete, variate, care-i configurează în mod diferit situația în societate, poziția în viața politică și economică.

Oare poate fi pus astăzi pe același plan omul societății capitaliste (și încă fără a diferența pe capitalist, pe administrator, inginer sau muncitor), cu omul societății socialiste, care-și construiește conștient propriile sale condiții de viață liberă ?

Afirmînd că „noi trăim astăzi într-o juxtapunere, și într-o opoziție ce creează un amestec confuz între «alaltăieri», «ieri», «astăzi» și «mîine»" (p. 67), R. Behrendt nu poate discerne care sînt elementele concrete din evoluția în timp a societății pe care și le asimilează — într-o sinteză specifică, valorificîndu-le — epoca și omul contemporan. Iar acele elemente pe care le amintește totuși din procesul înlăturării vechilor valori și instituții cum ar fi „slăbirea comunităților tradiționale", mai ales a legăturilor de familie, sau „vacanța autorității", criza autorității politice, guvernamentale sau a celei morale, apar niște constatări abstracte, care nu pot fi înțelese decît mulate pe desfășurarea antagonismelor specifice numai lumii capitaliste.

Pe aceeași poziție, îndepărtată de analiza contradicțiilor reale ale capitalismului contemporan, se află R. Behrendt chiar și atunci cînd încearcă să explice unele fenomene mai esențiale pe care le semnalează, cum ar fi, de pildă, înstrăinarea muncii. Astfel, pentru profesorul elvețian „tendința de a nu trăi decît în viața privată și de a executa munca profesională ca un rău necesar, cu o cheltuială de energie cît mai redusă posibil" sau „separarea între viața privată și cea profesională, între sfera personală și sfera publică" (p. 79) sînt doar rezultate ale „instituționalizării", prin care Behrendt înțelege subordonarea întregii vieți publice unor instituții „mai mult sau mai puțin birocratizate".

Aceste procese însă nu sînt legate de „instituționalizare", adică nu-și au cauzele în zona suprastructurii, ci sînt rezultatul faptului că în capitalism produsele muncii umane, care nu aparțin celor ce muncesc, apar ca forțe străine omului, pe care îl domină. Munca nu este percepută ca realizare a unor necesități vitale, ca autorealizare a personalității umane, ci rămîne doar un instrument de satisfacere a altor nevoi vitale, ceva nedorit, lipsit în conștiința oamenilor de sentimentul creației, aducător de bucurie umană.

R. Behrendt abordează și problema omului în raport cu situația internațională actuală. Referindu-se la ceea ce el numește procesul de „interdependență a umanității" (datorită extinderii pe plan internațional a introducerii cuceririlor științifice din diferite țări în producție și mai ales datorită conștiinței că în fața pericolului unui nou război mondial „locuitorii pămîntului nu pot decît să trăiască sau să moară, să vegheze sau să prospere doar în comun" (p. 93)), — profesorul elvețian nu ține seama suficient de faptul că pericolul izbucnirii unui nou război apare în realitate nu din cauza progresului științei sau al tehnicii militare, ci își are rădăcinile în organizarea societății, este generat de cauze sociale precise și anume de existența imperialismului. Unitatea omenirii nu poate fi realizată numai pe baza sentimentului pasiv că toți oamenii ar trăi sub semnul „morții atomice", ci în primul rînd în acțiune și numai ca unitate în lupta comună împotriva unui nou război mondial. Atîta vreme cît problemele cardinale ale vieții sociale actuale sînt ocolite sau concepute deformat, nu se poate realiza o analiză științifică, concretă, a omului contemporan.

Pesimism, optimism sau utopie liberală ?

Deși înțelege că existența curentelor filozofice care evadează în irațional sau tendințele mic-burgheze de a fugi de responsabilitatea personală „sînt fenomene ce semnifică adîncirea unor contradicții ale societății actuale" (capitaliste — n.n.) (p. 115—116), R. Behrendt rămîne mereu pe teren contemplativ și continuă să militeze pentru o abordare „obiectivă", „luminată" a problemelor dificile. El face un apel general la sporirea responsabilității personale, pentru a împiedica „orice violență", pentru a se asigura „securitatea existenței" (p. 98). Astfel, R. Behrendt pretinde a-și defini o poziție deosebită în ansamblul părerilor, considerate de el „extremiste", privind soluționarea problemelor omului contemporan. Behrendt critică vehement concepțiile pesimiste ale tehnofobilor care, văzînd în dezvoltarea tehnicii cauza principală a anxietății, nesiguranței și dezechilibrului omului din lumea occidentală contemporană, propun o întoarcere a istoriei la stadiul economiei naturale, casnice, a Evului Mediu. Răspunzîndu-le, el remarcă în mod just că disensiunile și contradicțiile actuale nu pot fi comparate cu cele ale epocii medievale și n-ar avea nici un rost să căutăm să întoarcem istoria înapoi cu cîteva sute de ani. Nu mai puțin intrigat însă critică autorul „sociologiei omului" concepțiile „optimiste, ale comuniștilor și ale tinerelor națiuni", care, recunoaște el aici, „constituie o majoritate crescîndă a omenirii" (p. 114). Este interesant de remarcat faptul că Behrendt nu găsește literalmente nici un argument, nici măcar unul formal, împotriva acestor concepții „optimiste". Mai mult decît atît, el recunoaște că „noi am putea ajunge în ceea ce privește înțelegerea comunismului la simplificări periculoase dacă am pierde din vedere sau am neglija eficacitatea sa" (p. 115).

Cu toate acestea R. Behrendt elaborează un program propriu în care se înșiruie revendicări „liberale" și „luminate", neavînd însă nici o valoare practică, în total divorț cu realitatea și reprezentînd un utopism specific celor care încearcă să găsească o linie de mijloc, tampon, între ideologia reacționară, de dreapta, și frontul ideologiei marxist-leniniste. Propuneri ca „deplasarea centrului de greutate de la factorii fizici la factorii sociali", „victoria rațiunii", „recunoașterea universalității drepturilor omului", „creșterea conștiinței și responsabilității tuturor cetățenilor lumii" rămîn doar simple deziderate utopiste, dacă sînt formulate în general. Ele rămîn lipsite de orice fundament atîta vreme cît nu sînt puse pe terenul real al acțiunii practice a maselor, a popoarelor pentru schimbarea revoluționară a relațiilor sociale caracteristice orînduirii capitaliste.

De altfel, chiar și autorul lor pare că își dă oarecum seama de caracterul abstract, utopist, al propunerilor sale, cînd, spre sfîrșitul lucrării, recunoaște că de fapt nu poate spune nimic precis despre viitorul omenirii. „Noi ne aflăm, ca să zicem așa — scrie Behrendt — în situația dificilă a unor alpiniști care întreprind o ascensiune pe o ceață deasă sau în aceea a unui avion cu reacție care, fără radar, fără hartă și fără legătură radio, zboară spre necunoscut cu o viteză nebună" (p. 151).

Deși prin căutările sale R. Behrendt — preocupat să găsească soluții unor probleme reale — oferă unele premise utile pentru continuarea și aprofundarea dezbaterii, cu toate acestea multe din soluțiile sale nu pot fi acceptate. Asemenea căutări pot să ducă la răspunsuri realiste și adecvate numai cu condiția unei ample analize științifice a fenomenelor, în strînsă legătură cu trăsăturile cele mai esențiale ale realității contemporane.

Stela CERNEA

The New York Times Magazine

„PAX AMERICANA" NU SERVEȘTE INTERESELE AMERICANE

ÎN ÎNTREAGA țară se manifestă neliniște în legătură cu politica noastră externă, neliniște care provine din cercuri atît de diferite și este exprimată în moduri atît de divergente încît motivul ei de bază rămîne adesea pe planul al doilea. Americanii sînt totdeauna dispuși să lupte atunci cînd țara lor este amenințată ; nici o putere străină nu ne poate intimida. Îndoiala și dezacordul se referă la gradul în care trebuie să participăm la războaiele civile ale altor țări. Tineri idealiști protestează împotriva sprijinului pe care îl acordăm atîtor guverne șubrede, decăzute, despotice și adesea disprețuite de propriile lor popoare. Intelectualii avertizează că S.U.A. nu trebuie să-și asume rolul de jandarm internațional al statu quo-ului.

Există multe feluri de a pune la îndoială intervenția militară americană ca mijloc de a face față războaielor de partizani din țări străine. Oamenii se întreabă : trebuie să fim oare pompieri voluntari care se grăbesc să stingă orice incendiu revoluționar, oricît ar fi de respingător guvernul care dă semnalul de alarmă ?

Mulți bănuiesc că aceasta este misiunea pe care ne-am asumat-o. Întrucît este un rol neobișnuit care nu concordă cu propriile noastre origini revoluționare și cu reticența noastră firească de a furniza un scut pentru orice fel de despotism, căutăm refugiu în răstălmăciri calmante. Sprijinim o serie de regimuri dictatoriale acordîndu-le apartenența la ceea ce ne place să numim „lumea liberă". Ne spunem că remediul pentru cei flămînzi și asupriți este o rație de ajutor străin, cu care încercăm să cumpărăm cîteva reforme, o oarecare ușurare, ca înlocuitoare ale revoluției. În cele din urmă, înăbușim orice îndoieli pe care le mai avem cu o doză puternică de zel evanghelic.

Astfel, se pare că am pornit la cea mai mare cruciadă americană din acest secol. Acei care nu sînt de acord cu noi sînt socotiți eretici și sînt înfierați cu numele de „împăciuitori" demni de dispreț pentru că sînt fie „blînzi față de comunism", fie capitularzi. Este clar că prudența impune conformismul cu această poziție.

Totuși, există oameni care nu sînt de acord și care nu vor să păstreze tăcerea. Printre ei se află legiuitori de frunte din Senat care, din motive diferite, nutresc îndoieli în ce privește tendința politicii externe americane. Acești oameni nu pot fi puși într-o singură categorie și calificați cu dispreț drept „neoizolaționiști". Senatori experimentați ca Fulbright din Arkansas, Russell din Georgia, Aiken din Vermont și Mansfield din Montana nu tînjesc la întoarcerea trecutului, cînd ne comportam ca și cum am fi putut rămîne în afara oricăror războaie străine.

O asemenea interpretare denaturează profund caracterul actualei îngrijorări din Senat, unde pînă și criticii cei mai fățiși ai politicii externe a S.U.A. — Wayne Morse din Oregon și Ernest Gruening din Alaska — sînt orice altceva exceptînd o nouă specie de izolaționiști.

Scepticismul din Senat provine nu din nostalgia trecutului, ci dintr-o examinare serioasă a prezentului — această eră agitată în care trăim. Într-o perioadă scurtă de 20 de ani, naționalismul incipient s-a abătut ca un val asupra vechilor imperii coloniale. Vreo 50 de țări recent independente luptă pentru viață, sub presiunile puternice la care sînt supuse de a satisface cererile popoarelor lor ieșite brusc din lanțuri. Pretutindeni rămășițele vechii orînduiri întîmpină opoziție. Instabilitatea este inevitabilă. Un vulcan în erupție nu poate fi înăbușit. Nici o țară — nici măcar a noastră — nu posedă un arsenal atît de mare, sau un tezaur atît de bogat, pentru a stinge flăcările revoluției în întreaga lume care se deșteaptă.

Pînă și intervenționiștii noștri cei mai combativi recunosc că S.U.A. singure nu pot apăra orice guvern șubred împotriva răsturnării prin violență.

Cîte Republici Dominicane și Vietnamuri putem să ne asumăm ? Ce s-ar întîmpla dacă în momentul de față ar izbucni revoluții în Bolivia, Nigeria și Iran ?

Ni se spune că această întrebare va găsi într-un fel răspunsul în Vietnam. Acolo se desfășoară a treia și ultima verificare a capacității noastre de a rezista comunismului.

Aceasta este o formă de autoînșelare. La urma urmelor, războaiele de partizani nu constituie verigile unui lanț unic care poate fi rupt în orice loc.

Pe cînd luptam să punem capăt insurecției din Vietnam, a izbucnit rebeliunea din Republica Dominicană, situată în partea opusă a lumii. În momentul de față, există posibilitatea serioasă a izbucnirii unor răscoale similare în zeci de țări din Asia, Africa și America Latină.

Cauzele acestor revoluții apropiate sînt în esență indigene, indiferent de numele ideologiei proclamate sau de culorile stindardelor înălțate. Oricare ar fi rezultatul în Vietnam, va trebui să trăim mulți ani de zile de acum înainte cu perspectiva altor războaie de partizani.

În aceste împrejurări, trebuie să începem să dăm dovadă de o moderație prudentă și să elaborăm o politică externă bazată în mai mare măsură pe o apreciere lucidă a propriilor noastre interese naționale. Prea multă vreme ne-am luptat cu morile de vînt în politica externă.

În Vietnam, problema care se pune nu este securitatea S.U.A. Saigonul nu este necesar apărării orașului Seattle.

Vorbind în modul cel mai cinstit, luptăm în Vietnam nu pentru a apăra Honolulu sau Seattle, ci pentru a apăra reputația noastră națională. Am făcut multe promisiuni, și acum trebuie să le respectăm sau să riscăm o pierdere a încrederii în noi. Spectrul unei dezertări tot mai răspîndite a S.U.A. în jurul perimetrului Asiei — și nu amenințarea pe care ar constitui-o un guvern comunist în Vietnam — reprezintă adevăratul motiv care ne împinge în junglele din Indochina.

Lecția care se desprinde din Vietnam este că atunci cînd rezultatul unui război de partizani nu amenință interesele vitale ale S.U.A., am face mai bine să ne ținem departe de el. Dacă hotărîm să furnizăm fonduri, alimente sau arme, acest ajutor trebuie să fie acordat de la distanță. Trebuie să luăm toate măsurile de precauție pentru a evita o implicare atît

→

(Din U. S. News and World Report)

de adîncă încît conflictul să fie transformat într-un război american.

Intervenţia noastră militară, chiar şi acolo unde nu poate fi evitată, reprezintă totdeauna o aventură costisitoare şi de lungă durată. Constatăm deja că este mult mai greu să ieşi din Republica Dominicană decît să intri. În Coreea de sud, la 12 ani după armistiţiu, continuăm să avem peste 50 000 de soldaţi americani, iar ţara este susţinută printr-o injecţie anuală de 500 milioane dolari sub formă de ajutor american.

Dacă nu putem descoperi un mijloc acceptabil de a ne desprinde din Vietnam, în această ţară preţul va fi şi mai mare încă. Nota noastră de plată anuală, odinioară de 200 milioane dolari, este acum de peste zece ori mai mare. Potrivit evaluărilor actuale, anul viitor totalul va depăşi în mod cert 5 miliarde dolari. Alte foruri competente prevăd cheltuieli de aproape 12 miliarde dolari! Dacă orice război de partizani care începe să meargă prost urmează să devină o răspundere americană, povara va creşte la infinit — sub formă de vieţi omeneşti pierdute şi fonduri cheltuite.

În consecinţă, trebuie să recunoaştem că este o nebunie să încercăm să impunem o soluţie americană oricărei insurecţii din străinătate. Agitaţia din vremurile noastre va dura timp de generaţii; unele războaie de partizani vor izbîndi, altele vor eşua. Guvernele ameninţate se pot întări cu arme din străinătate şi pot căuta ajutor sub alte forme, dar hotărîrea finală va depinde de natura însăşi a guvernului respectiv şi de voinţa poporului de a se uni în jurul lui. Factorii politici, sociali, economici, etnici şi religioşi vor cîntări mai greu în balanţă decît armele. Armata franceză nu a pierdut niciodată controlul asupra războiului din Algeria, dar în acest proces poporul algerian a fost înstrăinat în asemenea măsură încît guvernul colonial şi-a pierdut capacitatea de a guverna. Atunci de Gaulle a trebuit să se încline în faţa inevitabilului.

O dată ce va scăpa de războiul din Vietnam, Johnson s-ar putea strădui pe viitor să evite trimiterea de trupe americane oriunde se pare că o revoluţie dintr-o ţară îndepărtată nu se desfăşoară aşa cum am vrea noi.

Căci Statele Unite din secolul XX nu înlocuiesc Marea Britanie din secolul XIX. Casa colonială a Imperiului occidental a fost ocupată de foştii ei supuşi, şi noi nu vom fi bine primiţi înăuntru în calitate de noi stăpîni. Nici nu trebuie să dorim acest lucru. Ce rol mai sinistru, mai inutil ne putem asuma decît acela de apărător voluntar al oricărui potentat privilegiat şi oricărui tiran mărunt care îşi afirmă drept de proprietate?

Totuşi, pentru a scăpa de această capcană, trebuie să renunţăm la lozinca „Nici un centimetru în plus", care acordă valoare oricărui teritoriu şi nu ia cîtuşi de puţin în considerare că există regiuni în care asumarea răspunderilor de guvernare constituie mai mult o povară decît un atu.

În sfîrşit, făcînd faţă războaielor de partizani din această eră de revoluţii, să înţelegem că nu există bastion american care să le poată îngrădi cu succes.

În orientarea recentă a diplomaţiei noastre, nu am făcut greşeală mai gravă ca aceea de a presupune că intervenţia militară americană ar fi justă pentru acele continente care abia s-au debarasat de stăpînirea europeană.

În mod inevitabil se vor produce convulsii violente în multe din ţările noi ale Africii, Asiei şi Americii Latine, oriunde nedreptatea nu are un remediu şi progresul trebuie să-şi facă loc prin forţă.

În calitate de popor care ne-am proclamat cu mîndrie dreptul la revoluţie în anii copilăriei noastre, de ce dăm înapoi atunci cînd alţii îşi afirmă acelaşi drept, în anii maturităţii şi forţei noastre?

Senatorul Fulbright, distinsul preşedinte al Comitetului senatorial pentru relaţiile externe, este de părere că propria noastră atitudine faţă de revoluţie s-a schimbat profund, pe măsura îmbunătăţirii situaţiei noastre.

„Nu este surprinzător că noi, americanii, nu sîntem atraşi de revoluţionarii stîngii necomuniste — scrie el. Nu sîntem, aşa cum ne place să afirmăm în discursurile cu prilejul zilei de 4 iulie, naţiunea cea mai autentic revoluţionară din lume; dimpotrivă, sîntem mai degrabă naţiunea cea mai nerevoluţionară din lume. Sîntem calmi, mulţumiţi şi bogaţi: instituţiile noastre sînt stabile şi vechi, şi chiar venerabile".

Aprecierea lui Fulbright conţine mult adevăr. Făcînd faţă războaielor de partizani ale viitorului, preşedintelui îi va fi greu să potolească o pasiune, inspirată de teamă, pentru intervenţia americană, în cazul în care va hotărî să încerce să procedeze astfel. Dar dacă se lasă momit de cîntecul de sirenă al noilor cruciaţi, preşedintele ar putea să piardă marele loc în istorie la care aspiră; deoarece a impune o pace americană unei lumi care nu o doreşte nu va servi interesele americane şi deoarece aceasta este totodată o sarcină mai presus de puterile noastre.

Franck CHURCH
senator democrat de Idaho,
membru al Comitetului senatorial
pentru relaţiile externe

stern

HAMBURG

VEŞNICA TÎNGUIALĂ

LA APROPIATA vizită a lui Erhard în Statele Unite va fi vorba de problema atomică. Dar totodată este vorba de mai mult, anume de relaţiile Republicii federale cu Occidentul.

Ceea ce se oferă Republicii federale este un drept lărgit de consultare şi de a-şi spune cuvîntul la planificarea atomică a N.A.T.O. Aceasta însă nu o satisface. Ceea ce Erhard cere în numele „egalităţii în drepturi" este accesul concret şi direct la armele atomice, printr-o reînviere a proiectului Forţei Nucleare Multilaterale sau în alt mod.

Este oare rezonabil ceea ce face?

Eu nici nu pun aci întrebarea mai profundă şi mai dificilă dacă în general este rezonabil ca puterile mijlocii să mînuiască armele atomice, dacă deci Anglia cu a sa „armă independentă de stăvilire" şi Franţa cu „forţa de şoc" nu se află de pe acum pe o cale greşită. După cum se ştie, în această privinţă există două păreri. Dar să presupunem că pentru ţări de asemenea mărime, din care face parte şi Republica federală, ar fi un avantaj de la sine înţeles de a poseda sau a avea acces la armele atomice. Şi să lăsăm pentru moment cu totul de o parte ce ar spune Răsăritul şi ce contramăsuri ar lua. Aş vrea să ajung aci la altceva, mult mai simplu.

În ultimul timp Republica federală a cerut multe lucruri pe care ştia că nu le va obţine; prin cereri mereu repetate ea provoacă în mod inutil iritare nu numai în Răsărit, dar, deopotrivă, în Occident. Aşa stau de pildă lucrurile cu graniţele din 1937, pe care nici un om din Occident nu ar vrea să le vadă restabilite, aşa stau şi cu alipirea Berlinului occidental la Republica federală, formulă pe care cele trei puteri răspunzătoare pentru Berlinul occidental nu o pot admite din motive întemeiate. Cu atît mai mult, aşa stau lucrurile şi cu cererea privind accesul la armele atomice!

Să o spunem clar: dacă armele atomice ar ajunge în mîna R.F.G., Anglia şi Franţa s-ar simţi ele însele din nou ameninţate: în mod automat această aspiraţie vest-germană reînvie reflexe psihologice din 1914 şi 1939. Şi Statele Unite văd în această cerere nu numai un vot de neîncredere la adresa lor, nu numai o încercare de a sabota tratativele cu Uniunea Sovietică, dar şi primejdia de a fi trîte într-o bună zi împotriva voinţei lor, de către R.F.G., într-un război atomic. Oare Bonnul nu ştie prea bine toate aceste lucruri? Oare şi-a pierdut complet capacitatea de a se transpune în situaţia altuia? Sau se crede că faţă de Occident aceasta nu mai este necesar? Nu se observă că cu noul stil politic al cererilor şi insistenţelor s-a pornit pe calea cea mai potrivită pentru a pierde încrederea Occidentului?

Greşeala sinucigaşă a Reichului german sub împăratul Wilhelm şi sub Hitler a fost de a crede că politica externă nu este decît politică de forţă — şi pe deasupra de a-şi supraestima fără limite propria putere. Dacă astăzi pretutindeni în Occident se trezesc din nou amintiri vechi, dacă în largă măsură se răspîndeşte convingerea că „germanii tot n-au învăţat nimic", dacă nemulţumirile sovietice împotriva Republicii federale găsesc iar ascultare în Occident — toate acestea ar trebui să îndemne la raţiune, nu la sfidare. Oare în ultimii ani Republica federală nu a înclinat tot mai mult să revină la falsa filozofie politică a predecesorilor săi? Lucru pe care ea şi-l poate permite şi mai puţin încă decît Reichul german.

Sebastian HAFFNER

COMBAT
LE JOURNAL DE PARIS
PARIS

MARATONUL PREȘEDINTELUI

PREȘEDINTELE Statelor Unite și-a prelungit „permisia sa de destindere" la ferma sa, pentru a studia dosarele marii săptămîni diplomatice care îl așteaptă la Washington imediat după înapoiere. Consilierii săi militari și diplomatici sînt de asemenea în așteptare și consideră că viitoarele consultări ale șefului executiv vor egala în importanță întîlnirea Kennedy-McMillan, care a avut loc de la 17 la 21 decembrie 1962 în insulele Bahamas, încheiate cu declarația comună asupra apărării nucleare.

Concluziile la care va ajunge L. B. Johnson cu cei trei șefi de guverne prietene, adică Harold Wilson, președintele Ayub Khan și Ludwig Erhard, vor influența asupra relațiilor Est-Vest și, ca urmare, asupra evoluției politicii internaționale a S.U.A. și a lumii.

Primul ministru britanic și suita sa se vor strădui să dovedească că există soluții pașnice pentru problema vietnameză (teză confirmată de sondajele lordului Chalfont, ministru de stat, la Ministerul Afacerilor Externe din Tokio)

Diplomația engleză, ale cărei concepții fundamentale nu sînt prea depărtate de cele ale diplomației franceze, caută de cîteva luni prilejul — și formele — pentru a demonstra Departamentului de Stat erorile tezelor și planurilor sale pe termen lung.

Nimeni, nici măcar generalii Bundeswehrului nu mai cred în posibilitatea unei „agresiuni sovietice" și a unui conflict armat în Europa. La aceste observații, șeful Casei Albe răspunde că, după părerea sa — și vederile sale sînt împărtășite de Pentagon — cea mai bună garanție a unei destinderi durabile între Est și Vest rămîne soliditatea și întărirea alianțelor, în primul rînd a N.A.T.O.

Barometrul Washingtonului este evident în întîrziere cu cîteva anotimpuri față de cel al Londrei și Parisului. Ceea ce nu împiedică Statele Unite de a se considera, datorită superiorității lor militare și industriale, îndreptățite să împartă ploaia și vremea frumoasă în lume.

În aceste condiții nu este surprinzător că mareșalul Ayub Khan, care înțelege să pledeze cauza Pakistanului la Casa Albă, va fi primit cu o anumită rezervă. Statele Unite reproșează Pakistanului de a fi torpilat în mod practic, urmînd exemplul Parisului, organizația S.E.A.T.O.

Reluarea ajutorului material al S.U.A. pentru Pakistan nu se va face decît dacă politica acesteia „nu va fi mai negativă față de interesele americane și occidentale decît aceea a anumitor țări ale neutralismului activ".

După toate cele spuse, este evident că oaspetele cel mai bine primit, cel mai alintat, al marii săptămîni diplomatice, va fi cancelarul Ludwig Erhard. El va beneficia sau va încerca să beneficieze de evoluția recentă a politicii interne franceze. Rămîne însă îndoielnic dacă va reuși să obțină ca Republicii Federale Germane să i se acorde un rol mai important decît cel obținut de pe acum la reuniunea comisiei McNamara.

Georges ANDERSEN

La Paris se organizează anual o expoziție cu vînzare a obiectelor folclorice primite în dar din 80 de țări. Beneficiile realizate slujesc la organizarea unor întîlniri internaționale studențești. În fotografie : tinere în costume naționale din Peru, Spania, Portugalia, Italia, Martinica

REFLECTOR

Întrevederea Couve de Murville – Colombo

Couve de Murville asistase, în ajun, la slujba solemnă a închiderii Conciliului și ascultase mesajele pontificale. Ministrul s-a arătat deosebit de emoționat față de extraordinarul festival de limbă franceză pe care îl realizau aceste mesaje, toate scrise într-o limbă remarcabilă. Pe la orele 14 el a făcut președintelui Consiliului de Miniștri italian, Moro, o vizită — de simplă curtoazie, se spune. La orele 17, el urca marea scară a Ministerului Finanțelor și intra în vastul birou al lui Colombo.

Colombo a făcut în limba franceză o dare de seamă amănunțită și precisă asupra pozițiilor fiecărei țări și a reafirmat dorința lor de a vedea divergențele existente rezolvate cît mai bine, dar în spiritul fidelității față de tratatul de la Roma. Couve de Murville a discutat diferitele poziții dar nu a dezvăluit (presei) ce a răspuns propunerilor lui Colombo.

Colombo a expus interlocutorului său poziția adoptată la 30 noiembrie în Consiliul ministerial al Pieței comune, de către cei cinci parteneri ai Franței. În primul rînd, el a adresat acesteia un apel să-și reia locul în instituțiile comunității și să participe la o conferință a celor șase guverne care se va strădui să rezolve dificultățile existente. Această conferință, cei cinci o concep ca o reuniune extraordinară a Consiliului de miniștri al „celor șase".

Reuniunea fusese prevăzută înaintea alegerilor prezidențiale franceze. Colombo a participat la ea atît în calitatea sa de ministru italian cît și în aceea de președinte în exercițiu al Consiliului ministerial, de purtător de cuvînt al celor cinci. Se stabilise că vor fi abordate problemele organizării conferinței preconizate.

Lucrurile au luat în Franța o asemenea întorsătură, a declarat Couve de Murville, încît nu sîntem în măsură să adoptăm poziții definitive ; trebuie să așteptăm momentul cînd guvernul francez va considera posibil să o facă.

Nici o dată nu a fost reținută pentru această conferință, nici pentru viitoarele contacte, dar ele vor fi continuate pe cale diplomatică.

(După **Le Figaro**)

Erler, Schmidt – sau cine ?

Cel mai tîrziu la viitorul său congres, scadent în toamna anului 1966, dar care în caz de nevoie ar putea fi convocat și cu cîteva luni mai devreme, P.S.D. va trebui să ia o serie de hotărîri importante... Dată fiind renunțarea lui Willy Brandt la rolul de candidat pentru funcția de cancelar, P.S.D. trebuie să decidă dacă dorește în general să mai prezinte un „candidat pentru funcția de cancelar" și să restabilească o situație care a luat sfîrșit odată cu moartea lui Ollenhauer, și anume uzanța ca președintele partidului să nu candideze pentru cea mai înaltă funcție guvernamentală.

În cadrul unei critici vehemente la adresa modului în care social-democrația și-a desfășurat campania electorală anul acesta, deputatul Lohmar a cerut insistent ca P.S.D. să desemneze neîntîrziat pe noul său candidat pentru funcția de cancelar. Forurile competente ale P.S.D. nu și-au definit însă pînă acum atitudinea față de acest apel.

Nu încape nici o îndoială că P.S.D. va cîntări cu mare grijă argumentele în favoarea și împotriva umplerii rapide a golului rămas în urma retragerii lui Brandt. Dar oricare ar fi formulele folosite, ele conțin deja opțiuni neexprimate în ce privește persoanele.

Singurii menționați astăzi în mod serios drept candidați posibili la funcția de cancelar sînt Fritz Erler și Helmut Schmidt. Argumentul că noul cancelar prezumtiv trebuie prezentat imediat opiniei publice, pentru ca aceasta să-și poată face pînă în 1969 o imagine clară asupra persoanei sale, este într-adevăr valabil pentru Schmidt, care în ultimii ani, în funcția de senator în orașul Hamburg, ieșise oarecum din raza reflectoarelor centrale. Erler însă este bine cunoscut.

(După **Die Welt**)

THE [illegible] TIMES

LONDRA

ROLUL CONSILIERULUI SPECIAL AL CASEI ALBE

LA 8 DECEMBRIE președintele Johnson a acceptat demisia lui McGeorge Bundy, consilierul său special pentru problemele securității naționale. Bundy urmează să-și părăsească postul la sfîrșitul lunii februarie, pentru a deveni președintele Fundației Ford.

La Fundația Ford el va cîștiga cam de trei ori mai mult decît înainte, dar nu acesta a fost motivul principal al demisiei sale. Se presupune că, întrucît Dean Rusk va rămîne secretar de stat în viitorul previzibil, Bundy, care are 46 de ani, a hotărît să-și aștepte rîndul într-o muncă mai puțin epuizantă.

Bill Moyers, secretarul de presă al Casei Albe, a declarat că nu a fost numit încă succesorul lui Bundy. Sugerînd că postul de consilier special ar putea fi mai puțin important pe viitor, el a arătat că, după părerea lui Johnson, membrii cabinetului trebuie să-și asume principala răspundere pentru problemele securității naționale.

Prin această remarcă, Moyers, care este unul din principalii favoriți pentru funcția lui Bundy, a redeschis vechea controversă cu privire la sistemul securității naționale. Este o problemă de o importanță uriașă deoarece este vorba de modul în care președintele poate fi cel mai bine sfătuit și sprijinit în cadrul autorității sale unice în politica externă și militară a S.U.A.

Se presupunea că Legea securității naționale din 1947, cu amendamentele ei, a rezolvat conflictul. Pe lîngă faptul că a realizat o importantă unificare militară, în baza ei a fost creat Consiliul național al securității pentru a-l sfătui pe președinte în problemele integrării politicii interne, externe și militare legate de securitatea națională.

Consiliul, care poate afirma că este creat după modelul britanic pentru apărarea imperială și al vechiului comitet de coordonare între departamentele apărării, războiului și marinei, nu este, firește, un cabinet. Nu se pune problema unei răspunderi comune ; consiliul nu poate decît să sfătuiască și să informeze, președintele fiind singurul care ia hotărîri.

Consiliul național al securității a înflorit sub mandatul președintelui Eisenhower, care era obișnuit cu munca de stat major și se considera un monarh constituțional în versiune americană. Dar lucrurile s-au schimbat sub mandatul celorlalți președinți de după război ; Truman era prea dornic să păstreze autoritatea, răspunderea și prerogativele șefului puterii executive, iar Kennedy prea nerăbdător pentru a accepta metodele întortocheate de lucru ale consiliului și organele lui de planificare și de coordonare a operațiunilor.

Tot ceea ce a rămas în mod efectiv din aceste organe birocratice a fost personalul consiliului condus de Bundy. Această unitate de tip comando, cuprinzînd rareori mai mult de 20 de oameni tineri — Bundy era cel mai vîrstnic dintre ei — a devenit instrumentul ales pentru a extinde sfera și a lărgi eficacitatea directă a președintelui în problemele securității naționale.

Este greu de spus care sistem a dat cele mai bune rezultate. Bundy a declarat o dată că, dispunînd de cei cîțiva consilieri personali ai săi, președintele Kennedy prefera să se bizuie pe conducerea secretarului de stat. De fapt, această conducere s-a manifestat în mică măsură și deși unii tind să arunce răspunderea asupra lui Rusk, este clar că lui Rusk îi era greu să conducă atunci cînd avea un rival atît de puternic ca Bundy, plasat în mod strategic la Casa Albă.

S-ar putea ca președintele Johnson să fi hotărît să reabiliteze funcția secretarului de stat, dar este îndoielnică această posibilitate. În mod tradițional, președintele a acționat totdeauna ca propriul său secretar de stat în perioadele de criză națională, și Johnson nu este un președinte mai puțin autoritar decît Wilson sau Roosevelt.

Dacă postul de consilier special pentru problemele securității naționale urmează să fie redus ca importanță, aceasta va însemna că roata a descris un cerc aproape complet. Nu sînt sigur că este un lucru bun. S.U.A. au în permanență nevoie de sfaturi pe care oameni răspunzători pentru marile departamente nu le pot acorda totdeauna.

O concluzie provizorie este că președintele Johnson este mulțumit să se debaraseze de rămășițele de la Casa Albă ale sistemului predecesorului său. O a doua concluzie este că președintele este hotărît să domine problemele securității naționale așa cum stăpînește politica internă.

ПРАВДА

MOSCOVA

PENTRU O CALE DEMOCRATICĂ A SPANIEI

RĂZBOIUL, care a înroșit cu sînge țara noastră în anii 1936—1939, a înghițit un milion de vieți și a adus pagube imense Spaniei.

Cine a cîștigat și cine a pierdut în acest război ? S-ar părea că au pierdut republicanii și au cîștigat aceia care și-au zis în vremea aceea „naționaliști". Dar în realitate a avut de pierdut Spania, poporul ei. Și a cîștigat minoritatea — marii capitaliști și moșieri, oligarhia care s-a străduit să-și mențină privilegiile, au cîștigat sutele sau miile de reprezentanți din ierarhia superioară, îmbogățiți pe seama poporului.

(...) Lupta pentru libertatea Spaniei este o luptă îndelungată și complicată, în decursul căreia poporul nostru și în fruntea sa partidul comunist au dat dovadă de minuni de eroism și de fermitate revoluționară. Înfrîngerea a adus mari prejudicii forțelor democratice. Dar pas cu pas, zi de zi, dînd dovadă de o uriașă energie și voință, se restabilește forța nouă capabilă să dispute pozițiile inamicului și să îndrepte din nou Spania către democrație.

(...) În aceste zile se lărgește lupta oamenilor muncii spanioli. În minele Asturiei se menține o atmosferă încordată, nu

Atacînd tabu-urile

Are un cap care atrage atenția. Părul zbîrlit îi coboară în plete pe ceafă. Poartă o haină de piele roasă. O față de copil al străzii. Așa arată Bob Dylan, în vîrstă de 22 de ani, care într-o bună zi a luat în mînă o chitară electrică, s-a agitat în cadență și a devenit interpret de „rock".

Numai că în timp ce cîntăreții din generația lui fredonează „Tu care pleci" sau „Cînd ea se va înapoia", Bob Dylan cîntă rizierele din Vietnamul de sud, soldații care se bat acolo, lupta pacifiștilor. Și mii de tineri americani — uneori și americani mai puțin tineri — au defilat în ultimul timp pe străzile marilor orașe cîntînd în cor cîntecele lui Bob Dylan sau ale discipolilor săi. Așa cum recomanda Jean Ferrat în filmul său „Noapte și ceață", acești tineri minioși nu se tem să „twisteze cuvintele".

Discurile lui Dylan, ca și acele ale lui Pete Seeger, sau ale trio-ului Peter-Paul-Mary, se vînd în 10 000 de exemplare pe zi. În stadiul actual, este vorba de un fenomen de masă. În Anglia, tineri cîntăreți, ca Donovan, preiau ștafeta. Cît despre Joan Baez, o metisă mexicană cu o voce extraordinară, care refuză să plătească impozite pentru a nu sprijini războiul din Vietnam, discurile ei se situează în fruntea încasărilor la New York și la Londra. Barry McGuire a avut un răsunet enorm cu cîntecul lui recent „Ajunul distrugerii" :

Orientul explodează, violența pustiește
și gloanțele șuieră...
Ești destul de tînăr să ucizi, dar nu să votezi.
Nu crezi în război, dar ce faci cu pușca asta ?

Bob Dylan și Joan Baez

În Franța, în cursul războaielor coloniale, au existat încercări timide de „cîntece politice". De pildă, Aznavour cu „Dragostea și războiul", Léo Ferré cu „Vremurile sînt grele" și, în special, Boris Vian cu „Dezertorul", cîntec reluat cu un succes uriaș în S.U.A. de trio-ul Peter-Paul-Mary. Dar în aceste cîntece aluziile la evenimente recente nu erau decît foarte vagi.

Ceea ce este nou, în această „furie de a cînta" care s-a abătut asupra S.U.A., este modul sincer și brutal de a ataca tabu-urile.

JEAN FRESNOIS
(După L'Express)

încetează grevele — ele trec de la o mină la alta. Au loc demonstrații și alte manifestații. Ultima manifestație a avut loc în legătură cu funeraliile cunoscutului luptător al Asturiei, Constantin Peres, membru al Comitetului Central al Partidului Comunist din Spania. La această demonstrație a participat un număr mai mare de oameni ai muncii decît la demonstrațiile din perioada Frontului Popular din această zonă.

La Madrid, de peste o lună se desfășoară greva lucrătorilor din transportul municipal în unanimitatea deplină a tuturor participanților. În grevă se află și salariații societății de telefoane. Guvernul fascist s-a dovedit a fi neputincios în situația cînd la luptă participă nu numai detașamentele de frunte ale muncitorilor — minerii și metalurgiștii — dar și categoriile de muncitori care n-au manifestat pînă în prezent o înaltă capacitate de luptă.

Nemulțumirea nu este mai puțin puternică în rîndurile populației sătești decît în rîndul clasei muncitoare. Se înregistrează frecvente manifestații țărănești, dintre care ultima, la Lerida, a atins mari proporții. Autoritățile au hotărît să-i alunge pe țărani de pe pămînt sub pretextul efectuării unor lucrări obștești. Atunci soțiile țăranilor s-au culcat pe pămînt, barînd drumul buldozerelor, în timp ce țăranii demonstrau pe străzile Leridei, angajîndu-se în lupte corp la corp cu poliția.

În lupta împotriva franchismului pășesc, cot la cot cu muncitorii și țăranii, studenții și intelectualitatea. Studenții au respins sindicatul universitar fascist și în locul acestuia au creat forme independente, democratice de asociații. La începutul lunii noiembrie studenții din principalele centre universitare și-au ales în mod democratic reprezentanții lor pe facultăți iar aceștia, la rîndul lor, aleg conducerea studențească a districtelor universitare. Începe pregătirea pentru congresul național democratic al studenților. Lupta pentru organizarea acestui congres reprezintă o mare mișcare politică, democratică.

Opoziția față de regimul franchist crește. Este interesant de semnalat că majoritatea acelora care au sprijinit înainte regimul lui Franco astăzi se pronunță pentru prefaceri politice. Întrebarea „Ce va urma după Franco ?" se află nu numai în minți și pe buze, dar pătrunde și în paginile ziarelor. Puțini spanioli neagă necesitatea schimbărilor. Divergențe există numai în fondul și importanța acestor schimbări.

Unanimă a devenit recunoașterea faptului că Franco și regimul său s-au transformat într-un obstacol în calea soluționării problemelor vieții economice, sociale și politice. Nu numai masele populare, dar și burghezia simte că Spania trăiește într-o atmosferă de nesiguranță, neștiind cum să iasă din această situație, ceea ce dă naștere la o nemulțumire mereu crescîndă. În prezent situația economică este extrem de lamentabilă. Scumpetea în creștere a vieții, inflația, criza agrară, reducerea comerțului exterior și deficitul balanței comerciale, care în acest an va deveni și deficitul balanței de plăți — iată doar unele din cauzele neliniștii.

(...) În iulie anul viitor se împlinesc treizeci de ani de la rebeliunea franchistă și începutul războiului în Spania. Opinia publică internațională așteaptă cu interes să vadă cum vor sărbători spaniolii această dată. Noi, comuniștii spanioli, credem că această aniversare trebuie privită de toți cei care simpatizează cu Spania și cred în viitorul ei, ca o dată a victoriei poporului în războiul civil, ca o dată de luptă pentru conciliere națională.

Noi am propus nu o dată organizarea unei întîlniri a reprezentanților tuturor curentelor al căror punct de vedere în problema privind necesitatea înfăptuirii unor schimbări politice în Spania fără a recurge la un război civil coincide. Noi am spus și repetăm că nici una din forțele care se află pe aceste poziții, indiferent de trecutul ei, nu trebuie să fie exclusă de la această întîlnire.

(...) Comuniștii, catolicii, socialiștii, democrații, sindicaliștii, liberalii, naționaliștii — toți, fără deosebire, ar putea să se pronunțe în favoarea unei asemenea inițiative, care ar ajuta să se dea un răspuns pozitiv la întrebarea : „Ce va urma după Franco ?" Noi, comuniștii, credem că la această întîlnire trebuie să participe, de asemenea, reprezentanții armatei, ai organizațiilor catolice, monarhiste și falangiste, care își exprimă opoziția față de regim și se pronunță pentru prefaceri democratice.

(...) Trebuie deschisă o nouă cale în dezvoltarea Spaniei. Dar aceasta nu este o sarcină simplă : aceasta este o mare și serioasă luptă politică, lupta pentru Spania, pentru democrație. Aceasta este lupta pentru a transforma țara noastră într-un factor activ al păcii în lumea întreagă.

Santiago CARRILLO
secretar general al Partidului Comunist din Spania

THE CHRISTIAN SCIENCE MONITOR
BOSTON

CANADA ȘI O.S.A.

ÎNCET și cu ezitări, Canada se îndreaptă spre aderarea la Organizația Statelor Americane (O.S.A.) deși mai are de străbătut un drum lung.

În timp ce își petrecea vacanța la Kingston, Jamaica, primul ministru Lester B. Pearson a anunțat că guvernul său ar studia cu atenție o invitație din partea O.S.A. Această invitație pare să stea oricînd la dispoziția Canadei. Ea fost deseori oferită în trecut și a fost refuzată în mod politicos. Pearson și unii dintre colegii săi mai importanți au fost în favoarea acceptării acestei invitații dar nu era sigur că Parlamentul și țara erau dispuși să-i sprijine.

Se pare că acum primul ministru se gîndește la o nouă acțiune. După ce a conferit cu guvernele din Jamaica și Trinidad-Tobago, el a declarat că poziția Canadei și a acestor alte două membre ale Commonwealthului era similară prin ab-

→

REFLECTOR

Întîlnirile de la Annecy

„Hitler ? Nu cunosc !" *)... Succesul repurtat în rîndurile tinerilor din Annecy de un ciclu de informare asupra nazismului și deportării, organizat de Comisia culturală a Casei tineretului, pare să demonstreze contrariul : noua generație este avidă de informații asupra acestor mari drame ale istoriei contemporane. După fiecare din ședințe — care au întrunit, de la caz la caz, între trei și cinci sute de participanți — a fost pusă o avalanșă de întrebări, iar dezbaterile s-au prelungit pînă foarte tîrziu.

Ca introducere, Réal, profesor de germană la Grenoble, a prezentat istoria nazismului, ilustrată de filmul **Mein Kampf.** Dna Chombart de Lauwe, care a contribuit în largă măsură la realizarea lucrării **Femeile franceze la Ravensbruck,** a făcut apoi o impresionantă depoziție asupra lagărelor. O tînără trupă de artă dramatică a evocat universul durerii interpretînd texte ale poeților deportați ; s-a putut de asemenea viziona filmul **Noapte și ceață ;** în sfîrșit, dl Rovan, fost deportat, vicepreședinte al mișcării „Popor și cultură", a vorbit despre reluarea dialogului franco-german care trebuie să se facă „fără dorința de a uita și fără dorința de a răzbuna".

Fiecare ședință a avut un succes extraordinar : lumea venea desigur pentru a afla și a se informa ; poate și puțin de teamă ca asemenea evenimente să nu se repete. Primele reacții au fost uluirea, nedumerirea și revolta. La fiecare ședință aceeași întrebare revenea mereu, sub diferite forme : „Cum se face că un număr atît de mare de oameni au ajuns pînă acolo ? Care a fost atitudinea martorilor civili germani, în special a industriașilor care utilizau mîna de lucru a lagărelor ? Care a fost comportarea aliaților ? etc.". S-au cerut de asemenea precizări asupra luptătorilor din rezistența germană, a organizațiilor de rezistență în interiorul lagărelor (revolta colectivă era oare posibilă ?) și a manifestărilor actuale ale nazismului. S-au angajat discuții asupra rasismului și a mecanismului dictaturilor : condiționare, propagandă, teroare împotriva opoziției.

Pe de altă parte a fost prezentată situația actuală din Rhodesia și Vietnam. „Nazismul este el un fenomen pur german sau și alte popoare pot face același lucru ?" au întrebat tinerii. „Hitler este el o lecție pentru națiuni ? Primejdia poate fi preîntîmpinată ?"

CAROLE RICHTER
(Din Le Monde)

*) „Hitler ? Connais pas !" este titlul unui film-anchetă efectuat de cineaști francezi printre tineri.

Franța și S.E.A.T.O.

INTERESUL excepțional provocat în S.U.A. de alegerile prezidențiale din Franța se explică în mare măsură prin speranța Washingtonului de a reorganiza și consolida sistemul lui de alianțe „în cazul în care ar surveni schimbări la Paris". Nu este vorba numai de N.A.T.O. Militarii și diplomații din jurul lui Johnson, puși în fața dilemelor escaladării războiului din Vietnam, sînt nerăbdători să dea o nouă vigoare Organizației Tratatului Asiei de sud-est (S.E.A.T.O.). Or, atît timp cît Franța nu-și va schimba atitudinea „dezaprobatoare" față de acest pact, S.E.A.T.O. nu va rămîne decît un sprijin teoretic pentru nucleul strategiei americane.

Într-un document publicat la 20 aprilie, Couve de Murville, ministrul de externe al Franței, precizase că „nu există și nu pot exista poziții comune și mai puțin încă acțiuni comune ale țărilor membre ale S.E.A.T.O. în privința gravelor probleme care se pun". Din acest moment Parisul se desolidarizase de alianță, și pentru a sublinia acest lucru, se mărginise să trimită la Londra un simplu observator în persoana lui Clarac, ambasadorul Franței la Bangkok.

La 21 aprilie, Pakistanul a adoptat poziția Parisului : După ce s-a abținut să participe la manevrele S.E.A.T.O., această țară nu a delegat decît un căpitan în Consiliul militar la care participau cu regularitate șefii de stat major. Datorită influenței psihologice și culturale a Franței, acțiunea ei a provocat o „răcire" a atitudinii puterilor asiatice asupra cărora S.E.A.T.O., în baza tratatului de la Manila (1955) urma să-și extindă scutul protector, și anume Birmania, Tailanda, Laos, Cambodgia și Vietnamul de sud.

(După **Combat**)

sența lor de la Consiliile emisferei. Aceste țări vor menține un contact strîns, a adăugat el, astfel încît să poată acționa împreună în privința aderării la O.S.A. Acțiunea comună va contribui la rezolvarea unui aspect al dilemei politice a lui Pearson. Numeroși canadieni de origine britanică au considerat că intrînd în O.S.A., Canada va aduce un afront Angliei și va slăbi Commonwealthul numai pentru a face pe plac Statelor Unite. Pearson nu a fost niciodată de acord cu acest punct de vedere. Dimpotrivă, el consideră că Commonwealthul ar fi întărit dacă ar putea juca un rol direct și și-ar putea exercita influența sa în O.S.A. Înalți funcționari de la Ottawa au arătat în particular că Anglia împărtășește acest punct de vedere.

Dificultățile lui Pearson ar fi mult ușurate în cazul în care ar putea să atragă de partea sa două dominioane britanice.

Este clar că discuțiile sale la Jamaica și Trinidad-Tobago au fost aranjate în acest scop. El nu a făcut decît să pregătească opinia publică din țara sa.

Orice hotărîre canadiană definitivă trebuie să fie precedată de o dezbatere în Parlament. După cum știe prea bine Pearson, chiar și printre sprijinitorii parlamentari ai guvernului există o puternică opoziție față de O.S.A.

Principalul argument împotriva aderării la această organizație este că și așa, Canada are suficiente dificultăți în străinătate cu forțele de menținere a păcii din Cipru și regiunea Gaza și cu permanentele dispute de la O.N.U. De ce să se mai complice toate aceste probleme, adăugîndu-le răspunderile suplimentare ale participării la O.S.A. ? Se argumentează că în această organizație, poziția Canadei va fi deosebit de grea. Sau ea va vota în problemele hotărîtoare cu S.U.A., ridicînd împotriva sa republicile latino-americane, sau va vota cu ele, provocînd iritarea marelui său vecin.

Pînă acum, aceste obiecții au fost suficient de puternice pentru a ține Canada de o parte.

În cursul recentei campanii electorale, nici un lider politic nu s-a aventurat să atingă această urzică a emisferei. Este însă puțin probabil ca Pearson să fi făcut declarația de la Kingston fără a se fi pregătit în prealabil să ridice vechea problemă în Parlamentul nou ales.

Bruce HUTCHISON

BREVIAR

8 decembrie

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., a primit în audiență pe tovarășul V. S. Silkin, însărcinat cu afaceri al U.R.S.S. la București, la cererea acestuia.

Cu acest prilej a avut loc o convorbire prietenească.

Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Chivu Stoica, a primit pe ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Republicii Chile, Miguel Serrano Fernandez, care și-a prezentat scrisorile de acreditare.

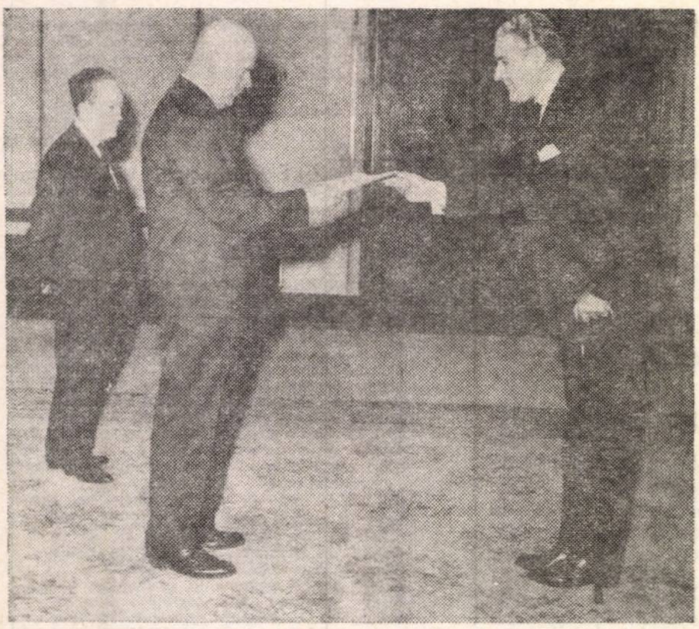

Noul ambasador al Republicii Chile prezintă scrisorile de acreditare

Între 3—7 decembrie, Berthold Beitz, împuternicitul general al firmei Fr. Krupp din R. F. Germană, a făcut o vizită în România, participînd la o vînătoare, ca invitat al președintelui Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer.

9 decembrie

A sosit în Capitală Richard H. Davis, noul ambasador extraordinar și plenipotențiar al Statelor Unite ale Americii în Republica Socialistă România.

10 decembrie

Tovarășul Chivu Stoica, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, a trimis o telegramă de felicitare tovarășului N. V. Podgornii, cu prilejul alegerii sale ca președinte al Prezidiului Sovietului Suprem al Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste.

Ambasadorul Republicii Democrate Germane la București, Ewald Moldt, a oferit un cocteil cu prilejul turneului Operei comice din Berlin.

În cadrul unei ședințe la Royal Society (Academia britanică de științe), condusă de președintele acesteia, P. M. S. Blackett, a avut loc ceremonia înmînării diplomelor și insemnelor de membri de onoare și membri corespondenți ai Academiei Republicii Socialiste România unor personalități ale științei britanice. Au fost distinși cu titlul de membru de onoare al Academiei Republicii Socialiste România prof. dr. John Bernal, fizician, membru al Royal Society, inginer doctor George Constantinescu, inventator român, creator al științei sonicității, prof. A.V. Hill, fiziolog, sir Robert Robinson, chimist, membri ai lui Royal Society. A fost distins cu titlul de membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România sir Rudolph Peters, biochimist, membru al Royal Society.

11 decembrie

Președintele Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, Pompiliu Macovei, a oferit simbătă la amiază un cocteil la restaurantul Athénée Palace cu prilejul turneului la București al colectivului Operei comice din Berlin.

În sala de festivități din Nanterre a avut loc inaugurarea unei expoziții românești de pictură, organizată sub patronajul Comitetului de înfrățire a orașelor Nanterre și Craiova și a Asociației Franța-România.

12 decembrie

A părăsit Capitala, îndreptîndu-se spre patrie, Kurt Bork, adjunct al ministrului culturii din R. D. Germană, care, la invitația Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, a făcut o vizită în țara noastră.

13 decembrie

Tovarășul Paul Thomson, membru al Comitetului Executiv al P.C. din Danemarca, al doilea redactor-șef adjunct al ziarului **Land og Folk,** a făcut o vizită de 12 zile în țara noastră. În ziua de 13 decembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., a primit pe tov. Paul Thomson, la cererea acestuia. Cu acest prilej a avut loc o convorbire prietenească.

Președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer, a primit delegația Academiei Naționale de Științe din S.U.A., compusă din prof. Frederick Rossini, decanul colegiului de științe al Universității „Nôtre Dame", prof. George Palade, de la Institutul de cercetări medicale al Fundației Rockefeller, și prof. Marvin Chodorow, de la Universitatea din Stanford, care ne vizitează țara la invitația Academiei Republicii Socialiste România.

Președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, a primit pe participanții la întîlnirea ziariștilor din țările balcanice și ale zonei Mării Adriatice. Au asistat Emil Bodnaraș, prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe, Pompiliu Macovei, președintele Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, Ștefan Bălan, ministrul învățămîntului, Voinea Marinescu, ministrul sănătății și prevederilor sociale, Nestor Ignat, președintele Uniunii Ziariștilor din România.

Președintele Comitetului executiv al Sfatului popular al Capitalei, Ion Cosma, a oferit luni seara, în saloanele Casei Centrale a Armatei, o recepție în cinstea participanților la întîlnirea ziariștilor din țările balcanice și ale zonei Mării Adriatice.

În cadrul Aranjamentului de schimburi în domeniile culturii, educației, științei și tehnicii, încheiat între guvernele Republicii Socialiste România și Statelor Unite ale Americii pe perioada 1965—1966, la 13 decembrie a fost parafat la București Memorandumul de înțelegere asupra cooperării științifice între Academia Republicii Socialiste România și Academia Națională de Științe din S.U.A.

Ministrul afacerilor externe, Corneliu Mănescu, a primit în audiență pe Richard H. Davis, ambasador extraordinar și plenipotențiar al Statelor Unite ale Americii la București, în legătură cu apropiata prezentare a scrisorilor sale de acreditare.

Între 9 și 13 decembrie au făcut o vizită în țara noastră Paul Marc Henry, director asociat în cadrul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (P.N.U.D.), și Raymond Etchats, reprezentantul P.N.U.D. în Europa.

14 decembrie

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a primit pe ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al U.R.S.S. la București, I. K. Jegalin, care, din partea Comitetului Central al P.C.U.S. și a guvernului sovietic, a predat Comitetului Central al P.C.R. și guvernului Republicii Socialiste România filmul documentar „Prietenie, solidaritate, unitate" despre vizita, din luna septembrie 1965 a delegației de partid și guvernamentale a țării noastre în Uniunea Sovietică.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a mulțumit călduros pentru filmul primit.

A plecat spre Roma tovarășul Mihail Sion Bujor, membru supleant al C.C. al P.C.R., șef de secție la C.C. al P.C.R., care, la invitația Partidului Socialist Italian al Unității Proletare, va participa la lucrările primului Congres al P.S.I.U.P.

Delegația Academiei Naționale de Științe din S.U.A., compusă din prof. Frederick Rossini, decanul Colegiului de Științe al Universității „Nôtre Dame", prof. George Palade, de la Institutul de cercetări medicale al Fundației Rockefeller, și prof. Marvin Chodorow, de la Universitatea din Stanford, și-a încheiat vizita în țara noastră.

PROFIL

NIKOLAI PODGORNÎI

La 9 decembrie 1965, în ultima zi a lucrărilor sesiunii Sovietului Suprem al U.R.S.S., la propunerea lui L. I. Brejnev, făcută în numele C.C. al P.C.U.S., deputaţii au ales, în unanimitate, ca preşedinte al Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., pe Nikolai Viktorovici Podgornii.

Noul preşedinte — care îl înlocuieşte pe Anastas Mikoian, eliberat din funcţie la cererea sa — este în vîrstă de 63 de ani. Născut în regiunea Poltava (Ucraina), Nikolai Podgornii devine, la vîrsta de 15 ani, muncitor. Apoi se consacră activităţii în Comsomol şi studiilor la Institutul tehnologic al industriei alimentare din Kiev. În anul 1939 este primit în rîndurile membrilor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice.

După absolvirea facultăţii, ocupă succesiv, între anii 1931 şi 1939, posturi de inginer şi apoi inginer-şef în cadrul rafinăriilor de zahăr din Ucraina. Între anii 1940 şi 1942 conduce, ca director, Institutul tehnologic al industriei alimentare din Moscova.

Pînă în anul 1946 a îndeplinit funcţii de răspundere în industria alimentară, în forurile de conducere republicane şi unionale.

După război, între anii 1946 şi 1950, Nikolai Podgornii a reprezentat Consiliul de Miniştri al Ucrainei pe lîngă guvernul Uniunii Sovietice, iar apoi a trecut în activitatea de partid, fiind prim-secretar al Comitetului regional al partidului în principala regiune industrială a Ucrainei — Harkov.

În anii următori este ales al doilea secretar şi apoi prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist din Ucraina.

În anul 1958, Nikolai Podgornii este ales membru supleant al Prezidiului, peste doi ani — membru al Prezidiului, iar din anul 1963 — secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice.

Nikolai Podgornii a fost ales în mai multe rînduri deputat în Sovietele Supreme ale U.R.S.S. şi Ucrainei. El a fost membru al Prezidiului Sovietului Suprem al Uniunii Sovietice.

Pentru merite deosebite faţă de partid şi statul sovietic, i s-a decernat, în anul 1963, titlul de Erou al Muncii Socialiste. A fost distins, de asemenea, în două rînduri cu ordinul Lenin.

Prezentîndu-l deputaţilor participanţi la recenta sesiune a Sovietului Suprem al Uniunii Sovietice, Leonid Brejnev, prim-secretar al C.C. al P.C.U.S., a scos în evidenţă munca activă a lui Nikolai Podgornii ca membru al Prezidiului şi secretar al C.C. al P.C.U.S., ca membru al Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. „Partidul nostru şi poporul sovietic — a spus Leonid Brejnev — îl cunosc bine pe tovarăşul Nikolai Podgornii ca pe un eminent activist de partid şi de stat din ţara noastră".

Înaintea încheierii lucrărilor sesiunii Sovietului Suprem al U.R.S.S., adresîndu-se deputaţilor, Nikolai Podgornii a spus : „Îmi voi consacra toate forţele şi cunoştinţele cauzei slujirii patriei noastre, partidului nostru, pentru ca prin aceasta să justific înalta încredere ce mi-a fost acordată".

V. B.

FIŞIER

Institutul Internaţional al Finanţelor Publice

În anul 1937 a fost înfiinţat la Paris, din iniţiativa profesorului Edgard Alix, Institutul Internaţional al Finanţelor Publice. Scopurile principale erau stabilirea de contacte şi înlesnirea schimbului de vederi pe plan internaţional între savanţi, profesori, reprezentanţi ai marilor instituţii financiare şi alte persoane competente care se ocupă de finanţele publice.

Actualmente institutul numără ca membri atît persoane particulare cît şi institute de specialitate din peste 40 de ţări.

Sediul institutului se află la Paris iar secretariatul General la Universitatea din Saarbrücken — R.F.G.

Organul suprem este Adunarea Generală a membrilor institutului care se ţine de regulă cu ocazia congreselor internaţionale convocate, potrivit statutelor, anual sau cel mai tîrziu o dată la doi ani.

Conducerea curentă este asigurată de un comitet de direcţie ales de Adunarea Generală şi compus dintr-un preşedinte, doi preşedinţi de onoare, patru vicepreşedinţi, un director-secretar general şi 12 membri.

Institutul Internaţional al Finanţelor Publice colaborează cu Comitetul Economic şi Social al O.N.U. şi cu U.N.E.S.C.O.

În 1964 între 14—16 septembrie, a avut loc la Budapesta al XX-lea Congres al organizaţiei la care au participat un număr record de membri ai institutului, observatori precum şi un reprezentant din partea U.N.E.S.C.O.

Tema generală a dezbaterilor a fost „Politica şi mijloacele oferite de finanţele publice pentru remedierea unei economii în creştere". Au fost prezentate aproape 20 de rapoarte şi referate consacrate acestui subiect.

La congres a mai fost prezentată şi o altă temă „Rolul finanţelor socialiste în asigurarea dezvoltării echilibrate a economiei naţionale".

Adunarea Generală care a urmat programului de lucru al congresului s-a ocupat de probleme organizatorice, fiind ales noul comitet de direcţie, aprobîndu-se raportul asupra situaţiei financiare precum şi tema şi locul viitorului congres internaţional.

Cu această ocazie au fost aleşi şi 3 membri din Republica Socialistă România în această organizaţie internaţională.

Lucrările Institutului Internaţional al Finanţelor Publice, şi întîlnirile prilejuite de congresele internaţionale, sînt un bun prilej pentru schimburile de vederi şi contactele dintre specialiştii în finanţe publice din lumea întreagă.

R. N.

Presa acum 50 de ani

Ziarul Lokalanzeiger *anunţă creşterea demonstraţiilor antirăzboinice la Berlin. De fiecare dată, mulţimea a fost împrăştiată de poliţie.*

Ofensiva rusă în Galiţia a luat o desfăşurare care ameninţă serios situaţia inamicului. Germanii aduc trupe de pe alte fronturi pentru a-şi întări poziţiile. Lupte crîncene sînt în curs de desfăşurare.

Germanii au încercat să treacă Dwina în regiunea Elisenhoff — dar au fost respinşi de focul artileriei ruse.

Din Madrid se anunţă că în cercurile militare se observă în ultimul timp o intensă activitate. Au fost chemate sub arme toate contingentele. S-au adus muniţii din America şi s-au făcut depozite de materiale de război în principalele porturi. În arsenalul din Ferrol se desfăşoară o activitate febrilă, iar la Cadix s-a concentrat toată escadra. Această schimbare este pusă în legătură cu faptul că noul cabinet este foarte favorabil aliaţilor.

Zăpada din munţi, ploaia şi ceaţa îngreunează operaţiile pe frontul austro-italian. Pe povîrnişurile septentrionale ale muntelui St. Michele, detaşamentele de infanterie italiene au înconjurat o tranşee inamică şi năvălind prin surprindere au pus stăpînire pe ea. Au fost luaţi 115 prizonieri dintre care doi ofiţeri.

Gazetta Ticinese : *La Leipzig a avut loc o mare manifestaţie. Mai multe mii de persoane au protestat pe lîngă guvernul federal german, învinuindu-l că duce ţara la pieire. Au fost mai multe zeci de morţi şi răniţi.*

Corriere della Sera. *La Viena s-a publicat o notă oficială a comandamentului suprem prin care s-a hotărît pe tot cuprinsul imperiului austro-ungar mobilizarea generală a femeilor, care vor urma să înlocuiască bărbaţii în diferite servicii militare.*

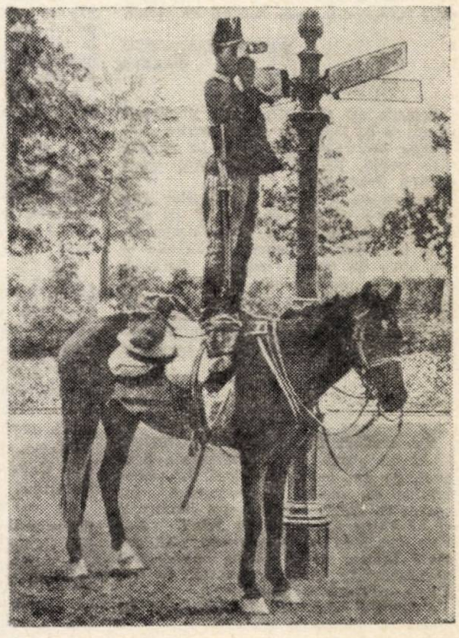

1915. Cavalerist belgian în observaţie

poșta redacției

Cititorii despre LUMEA

Dacă nu v-am scris pînă acum nu înseamnă că nu am intenționat s-o fac. Ca mine sînt probabil zeci de mii de cititori, care după fiecare număr ar dori să vă mulțumească, să-și exprime o părere, să pună o întrebare sau să facă o propunere fără a urmări să-și vadă numele la ,,Poșta redacției". Din păcate timpul sau incertitudinea unei idei ne fac să amînăm mereu. Rău facem. Deci...

Mai întîi, fără a urmări o analiză și știind că repet pe alții, consider că ați făcut progrese remarcabile și asta nu se referă în primul rînd la copertă. Cred că tov. Andrei Hoisii are dreptate în multe privințe și consider foarte judicioase propunerile dumisale. În special subliniez ideea exprimată de el cu privire la necesitatea caracterului mai concis și informativ al comentariilor de la rubrica ,,Lumea într-o săptămînă".

,,Reflectorul" faceți-l ceva mai luminos, variat și odihnitor, ba poate și mai amuzant.

Drept să vă spun ,,Presa acum 50 de ani" e cam bătrînă și nu prea mă interesează. Cred că nu e suficient selectivă. Ar trebui urmărite aspecte mai deosebite și cu mai multă corelație cu evenimentele actuale.

Sînt de acord că ,,Puncte de vedere" cîștigă calitativ prin gruparea materialelor din diferite surse pe o temă de mare actualitate. Nu cred însă că este necesar ca aceasta să devină o permanență, căci ar duce la îngustarea informației.

Cred că ar fi utilă o rubrică ,,Declarații" în care să ni se ofere cele mai recente declarații făcute de diferite personalități în legătură cu diferite probleme actuale.

Vă propun să publicați în această lună un nou material, cu datele cele mai recente, despre ponderea României socialiste în economia mondială.

Prof. Alexandru SINGER
Oradea

Deși sînt un vechi cititor al revistei LUMEA nu v-am scris pînă acum deoarece conținutul revistei, aspectul ei grafic și varietatea rubricilor revistei m-au satisfăcut pe deplin.

Îmi permit să vă urez apariție îndelungată, multe succese în viitor și cît mai mulți cititori. Cu această ocazie vă rog următoarele :

— Să continuați cu rubrica ,,Evocări" deoarece consider că acestea sînt de o valoare instructivă și educativă deosebită.

— Dacă se poate în paginile revistei să apară mai des probleme de drept internațional.

— Propun (deși nu intră în profilul dv.) înființarea unei rubrici de sport.

Paul DUGĂIȘESCU
Craiova

Propun ca cititorilor din București să nu li se mai dea răspunsurile prin ,,Poșta redacției", ci să li se trimită prin poștă, lăsînd spațiu mai mult pentru provincie.

Descrierea orașelor, ținuturilor sau călătoriilor să fie însoțită de cît mai multe fotografii, hărți, trasee parcurse. Sînt pasionat de istorie, geografie și mai ales de istoria militară. Cred că descrierea unor acte istorice ale anilor 1940—1944 ar ajuta ca tineretul să nu uite de mîrșăviile fascismului și să-și unească forțele în lupta pentru o pace trainică între popoare.

Petre CURTULOV
Arad

Nu credem că cititorii bucureșteni ar fi de acord cu discriminarea propusă de dv. La urma-urmei, ar putea replica ei, poșta funcționează nu numai în interiorul orașului București ci și între București și Arad. Noi vom continua să răspundem prin revistă tuturor celor care abordează probleme de interes general, în ordinea primirii scrisorilor.

Celelalte sugestii ale dv. sînt în acord cu intențiile noastre.

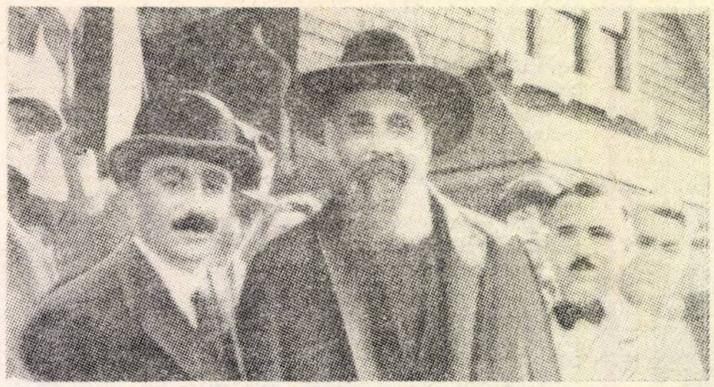

N. Iorga în mijlocul unui grup de români americani

Nicolae Iorga

Am avut o mare satisfacție cînd ați publicat ,,Nicolae Iorga, mesager al culturii românești". M-a interesat în mod deosebit, însă așteptam mai multe date biografice și întîmplări din viața renumitului nostru savant.

Fragmentar am citit și despre personalitatea lui Nicolae Titulescu (tot în revista noastră LUMEA). Aș dori însă un articol conceput pe o temă mai largă — în 2—3 pagini — în care să se evoce omul și contribuția clarvăzătorului nostru diplomat român N. Titulescu.

De asemenea aș fi foarte, foarte încîntat dacă aș putea citi în revista noastră un reportaj despre Salonic.

Constantin CEALERA
Tg. Mureș

Ne-am notat sugestiile dv. Deocamdată vă oferim această fotografie, extrasă din volumul ,,America și românii din America", (Vălenii de Munte, 1930) de Nicolae Iorga.

Războiul din Vietnam

Continua intensificare a agresiunii americane împotriva eroicului popor vietnamez mă duce cu gîndul la întunecatele zile ale războiului din Coreea. V-aș fi recunoscător dacă, prin cîteva cifre comparate, ați preciza în ce raport se află angajarea militară americană de acum față de cea de atunci.

M. RĂDULESCU
Botoșani

În momentul de față, în Vietnam se află 180 000 de militari americani. S-a anunțat că în primăvară vor fi 250 000 și ,,dacă va fi nevoie" numărul lor va crește pînă la 400 000 la sfîrșitul anului 1966. Cel mai mare număr de soldați americani în Coreea: 327 000.

Războiul din Vietnam costă Statele Unite 2,6 miliarde de dolari pe an. Se apreciază că pînă la sfîrșitul anului 1966 se va ajunge la o medie de 6 miliarde pe an, la fel ca în războiul din Coreea.

În fiecare lună, începînd din decembrie, vor fi chemați sub arme 40 200 de tineri americani. Media lunară în războiul din Coreea : 80 000.

Am primit din partea lui Raymond Latin, secretarul general al Federației sindicale a metalurgiștilor din provincia Liège (Belgia), următorul mesaj: ,,Vedem zi de zi, la televiziune, martiriul poporului vietnamez. Folosirea nebunească a oamenilor creează doar doliu, teroare și ură. Trebuie să se pună capăt deindată războiului din Vietnam. Din ziare am aflat că Statele Unite au respins posibilitățile de tratative.

Să se pună capăt masacrelor și distrugerilor ! Este absolut necesar să se înceapă tratative de pace cu participarea tuturor celor interesați, inclusiv Vietcongul, pentru ca războiul să înceteze deindată și să se pună bazele unei păci juste".

Două propuneri

La Sinaia, pe strada lăturalnică a Codrului, se află, în mijlocul unui pîlc de brazi, vila modestă a marelui cărturar N. Iorga. Aici, în liniște, a scris atîtea din cărțile sale de mare răsunet științific. De aici a fost răpit de asasinii lui...

Pe lîngă muzeele memoriale de la Botoșani, unde s-a născut, de la Vălenii de Munte, unde a avut așezămintele sale culturale, o casă memorială N. Iorga la Sinaia ar fi vizitată de zeci și sute de mii de turiști din țară și de peste hotare.

Tot la Sinaia, o casă de cultură sau alt edificiu ar putea să poarte numele ciobanului Badea Cîrțan, în semn de recunoștință față de omul simplu din popor, care timp de trei decenii s-a ostenit, a riscat, a făcut închisoare ca să răspîndească între frații asupriți de imperiul habsburgic cărți prohibite, pentru că unele cuprindeau istoria românilor, iar altele lumina mișcării socialiste.

Grigore MARCU
Zalău

Cei doi Poincaré

În articolul ,,Palatul Elysée" publicat în revista LUMEA nr. 49, la capitolul Parada președinților, s-a strecurat o eroare :

Autorul confundă pe cei doi Poincaré. Raymond Poincaré a fost avocat și om politic și nu matematician, cum greșit se afirmă în articol. S-a născut la Bar-le-Duc și a trăit de la 1860 la 1934. A fost președintele Republicii Franceze între anii 1913—1920. Membru al Academiei Franceze.

Henri Poincaré, matematician și membru al Academiei Franceze, văr cu precedentul, a trăit între anii 1854—1912.

Ing. Dan SECELEANU
București

Raymond Poincaré a fost avocat și în calitatea aceasta a venit și în România, să pledeze în penibila afacere Hallier. Matematicianul, celebrul matematician, a fost văr cu Raymond și se numea Henri Poincaré, autorul unor vestite lucrări de știință, printre care cunoscuta ,,La Science et l'hypothèse". Este adevărat că sub președinția acestuia (1913—1920) ,,Franța cunoaște primul război mondial", dar cîtuși de puțin ,,dezvoltarea monedei naționale", (ceea ce ar fi fost o incongruență), ci, dimpotrivă, în mod firesc, inflația, provocată de cheltuielile de război și căderea frontului, față de liră și dolar. Abia în 1926 guvernul Poincaré va porni, este adevărat, ofensiva reușită pentru salvarea francului, dar atunci Poincaré era prim-ministru iar președinte al Republicii Gaston Doumergue. Expresia ,,dezvoltarea monedei naționale" este de altfel lipsită de sens. O monedă națională nu se ,,dezvoltă", cum s-ar dezvolta industria sau agricultura, ci își joacă rolul dictat de legile economice și de politica statului respectiv.

Dan A. LĂZĂRESCU
București

Confundarea celor doi Poincaré este o eroare regretabilă. Mulțumim pentru semnalarea ei și cititorilor Aurel Cojocaru din Turnu Măgurele, Dumitru Peligrad din Cluj, Artur Halfon din București, Dinu Tărtășescu din Reghin. ,,Dezvoltarea monedei naționale" este o greșeală de tipar. Era vorba de devaluarea monedei naționale, consecință firească a celui de-al doilea război mondial.

Cuirasatele de buzunar

În nr. 49/965 la ,,Poșta redacției", tov. Valentin Munteanu din Craiova pune întrebarea : ,,Ce sînt cuirasatele de buzunar" ?

Ca o completare la răspunsul dat de redacție se pot adăuga următoarele :

Prin tratatul de la Versailles din 1919, după terminarea primului război mondial, Germania nu avea voie să construiască cuirasate care să depășească 10 000 t deplasament, iar la artilerie maximum de calibru 203 mm.

Germanii au pus în construcție 6 cuirasate de 10 000 t, dar calibrul tunurilor l-au ridicat la 280 mm. Eliminînd nituirea tolelor de oțel și înlocuind-o prin sudură, au cîștigat un procent de greutate pe care l-au întrebuințat dotîndu-le cu un blindaj mai puternic decît suratele lor de același deplasament, obținînd și un plus de viteză (26 noduri).

Aceste cuirasate s-au numit ,,cuirasate de buzunar" și erau armate cu 6 tunuri de 280 mm în două turele triple, 8 tunuri de 155 mm, 4 de 88 mm și 6 tuburi lanstorpile.

Inițial ele au fost destinate Mării Baltice, dar datorită faptului că erau mai rapide decît orice cuirasat și mai puternice decît orice crucișător, germanii le-au întrebuințat în războiul de cursă mai ales în Oceanul Atlantic.

Liviu BĂLESCU
București

Protocol

Ștefan Popescu, Ovidiu-Constanța : Despre scrisorile de acreditare cititi în nr. 14/1964. Titlurile de mareșal și vicemareșal al Seimului R. P. Polone sînt denumirile oficiale tradiționale ale președintelui și vicepreședintelui Parlamentului acestei țări. În general, corespondența dintre reprezentanții diplomatici ai unui stat și guvernul statului său este expediată prin curieri diplomatici sau telegrafic în limbaj cifrat. Între două state pot exista relații comerciale și în lipsa relațiilor diplomatice.

Valerian Nistorescu, comuna Domnești, raionul Argeș : **Adresa întreprinderii Cartimex : București, str. Aristide Briand nr. 14.**

Alex. Andronache — Caracal. **Veți primi cartea. În legătură cu propunerea dv. ar trebui să vă adresați Editurii politice.**

G. Ploscăreci — Rîmnicu Vîlcea. **Vă mulțumim pentru bunele aprecieri. Ce pregătim nou pentru anul 1966 ? Veți vedea. Vom ține seama și de dorința dv. de a citi în revistă reportaje din marile orașe.**

lumea

Săptămînal de politică externă
editat de Uniunea Ziariștilor din
Republica Socialistă România

Redactor șef GEORGE IVAȘCU

Redacția și administrația : București,
Piața Scînteii 1, Tel. 17.60.10

Tiparul executat la Combinatul
poligrafic „Casa Scînteii"

Scenariul : Erdödy János
după romanul lui Jokai Mór

Regia : Várkonyi Zoltan

Imaginea : Hildebrand István

Muzica : Farkas Ferenc

o producție a studioului „Hungarofilm"

OAMENI ȘI DRAPELE

Cu : **Sulyok Mária, Bitskey Tibor, Méca Károly, Tordy Géza, Béres Ilona Polòny, Páger Antal**

IPROFIL

RĂDĂUȚI

telefon 370

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ

garnituri Dormitor tip 818

etajere cu 1 element

canapele extensibile tip „Carpați"

scaune pliante

biblioteci „Doina"

mesuțe pentru ceai

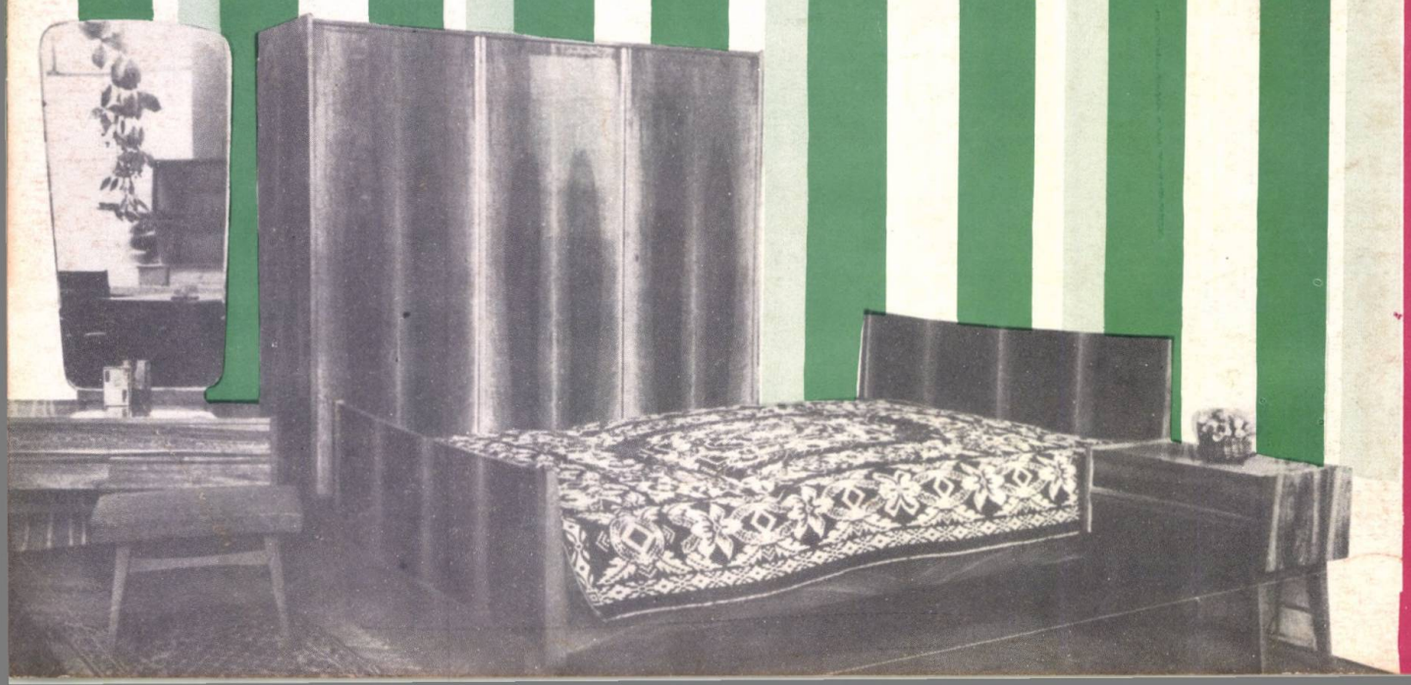

2 lei

O.N.U.: ADOPTAREA PROPUNERII ROMÂNIEI PRIVIND ACȚIUNILE PE PLAN REGIONAL

Întîlnirile interoccidentale de la Washington

- Convorbiri, interviuri
- Scrisori de la cititori

52
Joi, 23 decembrie 1965

lumea

Săptămîna pe glob:

PARIS
LONDRA
MOSCOVA
NICOSIA

SESIUNEA MARII ADUNĂRI NAȚIONALE

La București au avut loc lucrările celei de-a IV-a sesiuni a Marii Adunări Naționale, cu următoarea ordine de zi :

1. Verificarea legalității alegerii deputatului declarat ales în circumscripția electorală nr. 12 – Berești, din regiunea Galați.
2. Proiectul de lege cu privire la înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Național al Cercetării Științifice.
3. Proiect de lege pentru adoptarea Planului de Stat al economiei naționale pe anul 1966.
4. Proiect de lege pentru adoptarea Bugetului de Stat al Republicii Socialiste România pe anul 1966.
5. Proiect de lege cu privire la protecția muncii.
6. Proiectul Regulamentului de funcționare a Marii Adunări Naționale.
7. Propuneri pentru componența unor comisii permanente ale Marii Adunări Naționale
8. Aprobarea decretelor cu putere de lege emise de Consiliul de Stat.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., a prezentat expunerea cu privire la îmbunătățirea organizării și îndrumării activității de cercetare științifică.

Tovarășul Ion Gheorghe Maurer, președintele Consiliului de Miniștri, a prezentat expunerea cu privire la Planul de Stat al economiei naționale pe anul 1966.

În fotografii :

Sus : **Tovarășul Nicolae Ceaușescu la tribuna Marii Adunări Naționale**

Jos : **Grupuri de deputați la Palatul Marii Adunări Naționale**

Anul III
Nr. 52 (113)

Joi
23 decembrie
1965

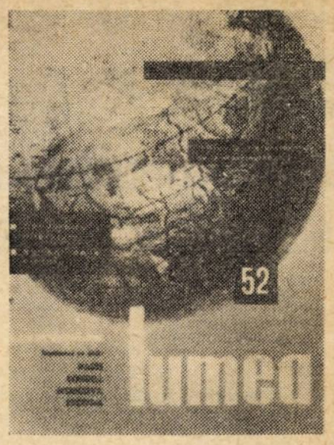

sumar

LUMEA ÎNTR-O SĂPTĂMÎNĂ

2 O contribuție la îmbunătățirea relațiilor între statele europene. **Ștefan Cornu**
3 PARIS — După alegerile prezidențiale. **Georges Dascal**
5 SAIGON — Eșecurile nu sînt numai militare. **Sergiu Verona**
6 MOSCOVA — Tratativele sovieto-algeriene
8 LONDRA — Criza rhodesiană și Commonwealthul. **John Gritten**
9 NICOSIA — După dezbaterile de la O.N.U. **Eugen Phoebus**
10 BRASILIA — Înfruntare cu „durii". **Eugeniu Obrea**
11 SANTO DOMINGO — Umbra lui Wessin. **Darie Novăceanu**
12 WASHINGTON — Întîlnire în spațiul cosmic

ARTICOLE, REPORTAJE

13 Noi planuri economice. Corespondențe și relatări din Varșovia, Sofia, Budapesta, Praga.
18 Confruntări interoccidentale. **Florica Șelmaru**
20 S.U.A. — Lupta pentru aplicarea legii drepturilor civile. **Eugen Preda**
22 Al 21-lea Conciliu ecumenic. **Mihai Matei**

CONVORBIRI CU :

16 **Hoang Tu,** ambasadorul R. D. Vietnam la București despre lupta poporului vietnamez împotriva agresiunii.
17 Prof. univ. dr. **N. N. Condeescu** despre universitățile franceze

CITITORII NE SCRIU

24 George Constantinescu, un mare om de știință român. Interviu cu prof. dr. **Iancu Jianu** medic emerit, luat de **Liviu P. Giurgești** și **Pavel Suian**
25 Călători transilvăneni din secolul al XVII-lea în Africa și Extremul Orient. **Pavel Binder**

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

26—30 Le Monde, Die Presse, Izvestia, The Ghanaian Times, L'Express, The Washington Post

BREVIAR

PROFIL

31 Charles de Gaulle

FIȘIER

31 Federația Mondială a Oamenilor de Știință

PRESA ACUM 50 DE ANI

POȘTA REDACȚIEI

Propunerea României

ca Organizația Națiunilor Unite să cheme guvernele statelor europene aparținînd unor sisteme social-politice diferite să-și intensifice eforturile îndreptate spre îmbunătățirea relațiilor de bună vecinătate și colaborare a fost adoptată în unanimitate de Adunarea Generală a O.N.U. (pag. 2).

Frontul Național de Eliberare

din Vietnamul de sud își desfășoară lupta și activitatea de cinci ani. Ambasadorul R. D. Vietnam la București, Hoang Tu, evocă împrejurările în care a luat ființă F.N.E. și ne vorbește despre hotărîrea întregului popor vietnamez de a pune capăt agresiunii americane (pag. 16). Guvernul Statelor Unite se angajează tot mai mult în aventura sa militară sortită eșecului (pag. 26).

În țările socialiste

au loc în aceste zile plenare ale comitetelor centrale ale partidelor frățești consacrate examinării principalelor probleme ale dezvoltării economice, sociale și culturale. Parlamentele acestor state dezbat planurile de dezvoltare a economiei naționale, bugetele pe anul 1966 precum și măsuri în vederea îmbunătățirii formelor de conducere a economiei naționale. La pag. 13–15, corespondențe și relatări din Varșovia, Praga, Budapesta, Sofia.

La 19 decembrie

mandatul prezidențial al generalului de Gaulle a fost reînnoit. Cele două tururi de scrutin ale alegerilor au constituit etape importante ale regrupărilor politice în curs (pag. 3). La rubrica „Profil" – biografia președintelui Republicii Franceze (pag. 31).

Vizitele la Washington

ale premierului britanic Harold Wilson și cancelarului federal Ludwig Erhard s-au desfășurat pe fundalul impasului în care se află Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (pag. 18).

Egalitatea în drepturi

continuă să fie obiectivul nr. 1 al luptei populației de culoare din S.U.A. Legislația civilă adoptată pînă acum de Congres nu este în măsură să asigure încetarea discriminărilor (pag. 20).

Rubrica noastră

„Cititorii ne scriu" este deschisă colaborării celor ce vor să facă cunoscute prin intermediul **Lumii** rezultate inedite ale studiilor și cercetărilor lor în probleme care au contingențe cu profilul revistei (pag. 24).

O.N.U.

O CONTRIBUŢIE LA ÎMBUNĂTĂŢIREA RELAŢIILOR ÎNTRE STATELE EUROPENE

După o amplă dezbatere în Comitetul politic, Adunarea Generală a Organizaţiei Naţiunilor Unite a adoptat în unanimitate rezoluţia intitulată „Acţiuni pe plan regional în vederea îmbunătăţirii relaţiilor de bună vecinătate între statele europene aparţinînd unor sisteme social-politice diferite". Înscrisă pe ordinea de zi a O.N.U. în anul 1960 la cererea României, propunerea a fost îmbrăţişată şi salutată de majoritatea membrilor organizaţiei. În memoriul explicativ prin care cerea la sesiunea a XV-a iniţierea unei dezbateri în această problemă, guvernul român îşi manifesta convingerea că „orice îmbunătăţire a relaţiilor între state pe plan regional va contribui la îmbunătăţirea ansamblului relaţiilor internaţionale, la crearea unei atmosfere favorabile cauzei păcii în lumea întreagă şi securităţii internaţionale, la reglementarea marilor probleme nerezolvate".

Rezoluţia adoptată are drept coautori alte 8 ţări europene care s-au alăturat României. După cum arăta delegatul francez în Comitetul politic, coautorii rezoluţiei reprezintă curentele şi interesele cele mai diverse din Estul şi din Vestul Europei, din Scandinavia şi din Balcani, din Alianţa atlantică şi din organizaţia Tratatului de la Varşovia.

La deschiderea dezbaterii din Comitetul politic, reprezentantul ţării noastre, Mihail Haşeganu, a subliniat că punctul discutat exprimă o contribuţie pe care România — ţinînd seama şi de propria sa experienţă — înţelege să o aducă la promovarea principiilor Cartei şi la întărirea, pe această bază, a activităţii O.N.U.

„Credem, a spus el, că vom fi în asentimentul general afirmînd că orice îmbunătăţire a relaţiilor şi schimburilor dintre ţările europene va exercita o influenţă pozitivă asupra ansamblului relaţiilor internaţionale şi a soluţionării principalelor probleme încă deschise".

În cele două şedinţe ale Comitetului politic consacrate acestui punct, reprezentanţii a aproape 30 de ţări au ţinut să releve însemnătatea iniţiativei româneşti şi marea valoare pe care ea o poate avea pentru consolidarea coexistenţei paşnice, care, după expresia delegatului belgian, a intrat definitiv în vocabularul diplomatic şi în raporturile curente dintre state.

„Pentru Austria, a arătat Kurt Waldheim, problema este de cea mai mare importanţă. De altfel, în dorinţa ca regiunea Europei centrale, de răsărit şi de sud-est să devină o zonă a păcii şi stabilităţii, Austria a devenit coautoare a proiectului de rezoluţie".

Explicînd sprijinul pe care îl acordă rezoluţiei, delegatul Poloniei, Mieczyslaw Blusztajn, a declarat că „acţiunile urmărind îmbunătăţirea relaţiilor internaţionale în limitele unor regiuni geografice, mari sau mici, sînt nu numai utile şi pozitive ci necesare şi chiar indispensabile".

Reprezentantul U.R.S.S., N. T. Fedorenko, a analizat efectele pe care le-ar avea realizarea unei asemenea propuneri constructive de întărire a păcii şi securităţii în Europa: „Fără îndoială, a spus el, ea ar duce la dezvoltarea în continuare a contactelor şi colaborării între statele europene, şi ar crea condiţii mai favorabile pentru rezolvarea problemelor moştenite de la cel de al doilea război mondial".

„Delegaţia franceză consideră că proiectul de rezoluţie vine la timp, a spus reprezentantul Franţei, Roger Seydoux, şi ea îl va sprijini, convinsă că această rezoluţie indică ţărilor europene calea dictată de realităţile politicii actuale".

Dintre delegaţiile ţărilor europene au pledat de asemenea pentru necesitatea adoptării rezoluţiei, subliniindu-i meritele şi repercusiunile favorabile pe care le va avea pentru întărirea păcii generale, cele ale Iugoslaviei, Danemarcei, Angliei, Ungariei, Suediei, Bulgariei, R.S.S. Bielorusă, R.S.S. Ucraineană.

În acelaşi timp, reprezentanţii Etiopiei, Afganistanului, Dahomeyului, Ghanei, Irakului, Izraelului, Liberiei, Nigeriei, Pakistanului şi Siriei au atras atenţia asupra influenţei favorabile pe care rezoluţia iniţiată de România o poate avea — prin exemplul pe care îl oferă şi prin implicaţiile sale de viitor — şi asupra situaţiei din alte regiuni ale lumii.

Unii dintre vorbitori au relevat că este pentru prima dată în cei 20 de ani de activitate a O.N.U. cînd se discută problemele relaţiilor intereuropene. Deşi s-au examinat de multe ori probleme legate de unele situaţii de criză, subiectul general al relaţiilor între toate statele europene nu a fost abordat niciodată. În dezbaterile de politică generală, ca şi în discuţiile consacrate problemelor dezarmării, tematica europeană este totdeauna prezentă. Niciodată însă problemele acestui continent n-au figurat ca atare într-un punct special al ordinii de zi. Cu atît mai mare a fost interesul stîrnit de iniţiativa României care pune accentul pe posibilitatea şi necesitatea dezvoltării unor relaţii de bună vecinătate şi colaborare în domeniile politic, economic, tehnico-ştiinţific etc. între statele europene cu sisteme social-politice diferite. Chemarea adresată guvernelor tuturor statelor europene de a-şi intensifica eforturile în vederea creării unui climat de încredere, care să favorizeze destinderea în Europa şi în întreaga lume, a avut un ecou favorabil în dezbaterea de la O.N.U. Subliniind spiritul constructiv care s-a degajat cu acest prilej, Mihail Haşeganu a precizat din nou obiectivul fundamental al rezoluţiei: „Să promoveze procesul de destindere în Europa, înaintarea treptată, pas cu pas, spre o mai mare securitate, spre o coexistenţă bazată pe încredere, respect şi avantaj reciproc".

Ştefan CORNU

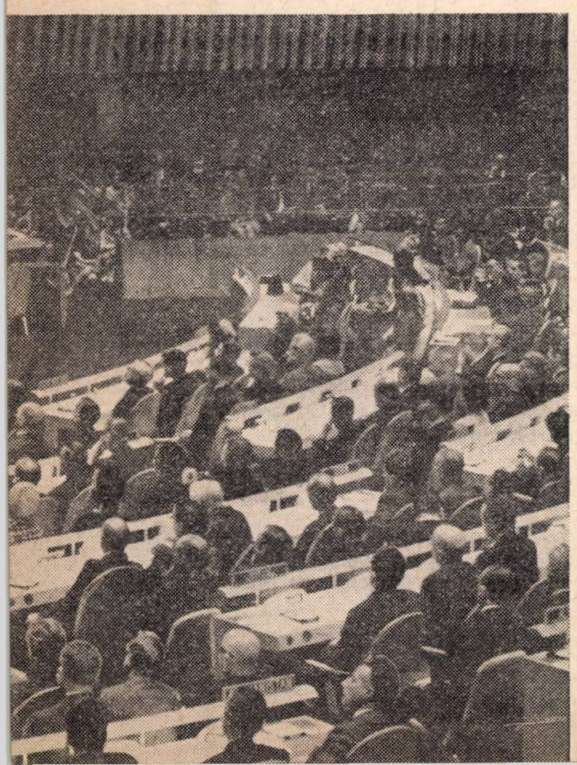

Declaraţia secretarului general U Thant

Salut iniţiativa luată de România şi urmată de un grup reprezentativ de state europene – din est şi din vest, din nord şi din sud – care a dus la adoptarea prin aclamaţii în Comitetul nr. 1 a proiectului de rezoluţie conţinut în documentul A/6207.

După părerea mea, această rezoluţie îmbrăţişează unele principii şi realităţi ale cooperării internaţionale la nivel regional care sînt pe deplin conforme cu ţelurile Cartei Naţiunilor Unite şi sînt susceptibile, atunci cînd vor fi aplicate la probleme concrete, să contribuie în mod direct şi pozitiv la slăbirea încordării şi la îmbunătăţirea relaţiilor dintre statele de pretutindeni. Ceea ce este bun, în cel mai înalt sens al cuvîntului, pentru orice regiune, este cu siguranţă bun pentru întreaga lume. Iar istoria ne arată că acest adevăr are o semnificaţie deosebită pentru Europa.

Consider că nu este exagerat să găsim în această rezoluţie un alt indiciu binevenit al dispariţiei progresive a ceea ce a devenit cunoscut sub numele de război rece. El arată de asemenea că, ţinînd seama de comunitatea de cultură, tradiţie şi dezvoltare ştiinţifică, tehnică şi industrială care le uneşte, ţările Europei nu trebuie să vadă în sistemele lor sociale şi politice deosebite obstacole în calea cooperării paşnice.

Este de asemenea de aşteptat ca îndeplinirea acestei rezoluţii să stabilească un exemplu pe care alte regiuni ale lumii să-l poată urma cu folos.

Rezoluţia O.N.U.
„ACŢIUNI PE PLAN REGIONAL ÎN VEDEREA ÎMBUNĂTĂŢIRII RELAŢIILOR DE BUNĂ VECINĂTATE ÎNTRE STATELE EUROPENE APARŢINÎND UNOR SISTEME SOCIAL-POLITICE DIFERITE"

Adunarea Generală, avînd în vedere prevederile Cartei Organizaţiei Naţiunilor Unite prin care statele membre şi-au afirmat hotărîrea de a trăi în pace unul cu celălalt într-un spirit de bună vecinătate şi de a dezvolta între naţiuni relaţii amicale în vederea consolidării păcii,

Reamintind rezoluţiile 1236 (XII) şi 1301 (XIII) care invită statele „să depună toate eforturile pentru consolidarea păcii internaţionale, dezvoltarea relaţiilor de prietenie şi colaborare şi să ia măsuri eficace pentru aplicarea principiilor relaţiilor paşnice şi de bună vecinătate",

Conştientă de răspunderea care incumbă astăzi tuturor ţărilor, mari sau mici, pentru asigurarea unui climat de colaborare şi securitate în lume şi de aportul pe care îl constituie, în vederea atingerii acestui ţel, existenţa şi dezvoltarea unor legături bilaterale de bună vecinătate şi înţelegere între state,

Luînd notă cu satisfacţie de preocuparea crescîndă pentru dezvoltarea relaţiilor reciproce de cooperare în diverse domenii între state europene aparţinînd unor sisteme social-politice diferite, pe baza principiilor egalităţii în drepturi, respectului şi avantajului reciproc,

Convinsă că orice îmbunătăţire a relaţiilor pe plan european, răspunzînd intereselor statelor din această regiune a lumii, exercită în acelaşi timp o influenţă pozitivă asupra ansamblului relaţiilor statelor şi contribuie la crearea unei atmosfere favorabile cauzei păcii şi securităţii internaţionale şi soluţionării marilor probleme încă nerezolvate :

1. Salută interesul crescînd pentru dezvoltarea relaţiilor de bună vecinătate şi colaborare între statele europene aparţinînd unor sisteme social-politice diferite, în domeniile politic, economic, tehnico-ştiinţific, cultural şi în alte domenii ;

2. Subliniază importanţa menţinerii şi extinderii contactelor între aceste state pentru dezvoltarea colaborării paşnice între popoarele continentului european, în vederea întăririi pe toate căile a păcii şi securităţii în Europa ;

3. Cheamă guvernele statelor europene să-şi intensifice eforturile îndreptate spre îmbunătăţirea relaţiilor reciproce în vederea creării unui climat de încredere favorabil unei abordări eficiente a problemelor care frînează în prezent destinderea în Europa şi în întreaga lume ;

4. Hotărăşte să continue a acorda atenţie măsurilor şi acţiunilor de natură să promoveze relaţiile de bună vecinătate şi de cooperare în Europa.

PARIS

Corespondenţă de la Georges DASCAL

După alegerile prezidenţiale

Cînd la 8 ianuarie, adică la încheierea constituţională a actualului mandat de şapte ani, generalul de Gaulle îşi va urma lui însuşi în funcţia de preşedinte al Republicii, iar Georges Pompidou, tot în mod constituţional, îi va remite demisia şefului guvernului şi a miniştrilor săi, această dată va marca în acelaşi timp o concluzie şi un început. Concluzia este verdictul popular de la 19 decembrie care a adus în funcţia supremă, pentru un al doilea mandat de şapte ani, pe generalul de Gaulle, reales, după cum se ştie, cu 55 la sută din sufragiile exprimate, adică 12 750 000 de voturi. Începutul va fi deschiderea noii şi importantei bătălii politice denumite de mulţi observatori — cu un umor care nu este apreciat pretutindeni — „al treilea tur de scrutin al alegerilor prezidenţiale", cu alte cuvinte reînnoirea Adunării Naţionale prin scrutinul legislativ din primăvara anului 1967.

În orice caz, toată lumea este de acord că aceste 15 luni se anunţă ca o perioadă foarte bogată în evenimente. În primul rînd, se va pune problema majoră a regrupărilor politice, a realcătuirii alianţelor, a excluderilor şi a apelurilor de toate felurile. Declaraţiile numeroase şi variate făcute a doua zi după alegerile de la 19 decembrie de către principalii conducători politici prevestesc deja febrilitatea vieţii politice franceze în perioada care va urma o dată cu începerea anului 1966.

O studiere mai aprofundată a acestor aspecte ale situaţiei trebuie să fie însă precedată de o examinare a concluziilor esenţiale ale scrutinului de la 19 decembrie, ale prelungirii aceluia de la 5 decembrie, precum şi a concluziilor trase de pe urma rezultatelor de către principalele formaţii politice franceze.

Ca o observaţie generală : toată lumea este mulţumită, dar în spatele acestei satisfacţii se manifestă, evident, nuanţe de interpretare, care nu-i împiedică pe observatori să fie, cel puţin în mare, de acord asupra punctelor următoare :

În primul rînd, de Gaulle a fost reales. Majoritatea comentatorilor sînt de acord că voturile obţinute de generalul de Gaulle reflectă mai ales asentimentul alegătorilor faţă de politica sa externă orientată spre întărirea suveranităţii Franţei, spre stabilirea unor relaţii pe bază de egalitate cu S.U.A. şi legat de aceasta reor-

→

REFLECTOR

Acordul economic româno-chinez pe anul 1966

La 21 decembrie a fost semnat la Pekin acordul cu privire la schimbul de mărfuri şi plăţi pe anul 1966 între Republica Socialistă România şi Republica Populară Chineză.

Potrivit acordului, volumul schimbului de mărfuri pe anul 1966 va cunoaşte o creştere importantă în comparaţie cu anul 1965. România va livra utilaj petrolier, cargouri, autocamioane, conducte pentru petrol şi produse petroliere, produse chimice şi alte mărfuri. R. P. Chineză va livra produse minerale, laminate de oţel, plăcuţe de metal dur, maşini-unelte, produse chimice, orez, textile, bunuri de consum şi alte mărfuri.

Acordul a fost semnat din partea română de ing. Valentin Steriopol, adjunct al ministrului comerţului exterior, şeful delegaţiei guvernamentale comerciale române, iar din partea chineză de Ceang Ming, adjunct al ministrului comerţului exterior, şeful delegaţiei guvernamentale comerciale chineze.

Problemele economice în dezbaterile parlamentare de la Atena

În săptămînile din urmă au avut loc numeroase schimburi de vederi între membrii guvernului, directorii băncilor şi în Parlament în legătură cu situaţia economică a Greciei. După cum scria **Les Echos**, „echilibrul financiar este, în fapt, ameninţat de încetinirea activităţii, de zdruncinările politice din vară şi de cheltuielile militare. Regele Constantin a adresat un mesaj personal preşedintelui Johnson pentru ca acesta să aprobe un ajutor financiar pe care Statele Unite nu par a fi dispuse să-l acorde actualmente."

În cursul dezbaterilor parlamentare care se desfăşoară cu privire la situaţia economiei ţării, ministrul coordonării economice, Mitsotakis, a declarat că „noi impozite sînt necesare pentru continuarea efortului dezvoltării economiei". „Aceste măsuri, a subliniat ministrul, au drept scop asigurarea stabilităţii economice şi monetare în momentul în care economia greacă se află într-un punct grav". În proiectul de lege depus spre discutare se prevede sporirea impozitelor asupra veniturilor, asupra taxelor de circulaţie a automobilelor, a cifrei de afaceri ; vor fi de asemenea mărite taxele de timbru.

În expunerea sa de motive, ministrul a precizat că noile rentete, obţinute în urma sporirii impozitelor, (aproximativ 1 600 milioane de drahme) vor fi consacrate investiţiilor. „Astăzi, a continuat ministrul, stabilitatea şi economia ţării se află în primejdie. Dacă noi nu ne hotărîm să păşim pe calea comprimărilor bugetare şi să îndreptăm toate eforturile spre reconstrucţia economică, ne vom găsi în curînd mult în urma altor state". Mitsotakis a mai afirmat că guvernul va acorda prioritate cheltuielilor de investiţii, că va stabili un control al preţurilor pentru a împiedica sporirea costului vieţii, va studia o schimbare a politicii agricole şi va depune noi eforturi în vederea obţinerii unor ajutoare externe.

Adenauer s-a hotărît să demisioneze

Fostul cancelar Adenauer a anunţat, într-un interviu acordat săptămînalului vest-german **Christ und die Welt**, că este hotărît să demisioneze din funcţia de preşedinte al partidului creştin-democrat.

În 1946 Adenauer a fost ales preşedinte al C.D.U. constituit în zona de ocupaţie britanică. Ulterior, el a devenit preşedintele întregului partid creştin-democrat. Funcţia aceasta a deţinut-o şi după ce încetase să mai fie cancelar (1963). Actualul cancelar, Erhard, a întîmpinat numeroase dificultăţi politice interne, datorate prezenţei lui Adenauer la conducerea partidului.

„Voi împlini în curînd 90 de ani — a declarat, în acelaşi interviu, Adenauer. Oricît de viguros ar putea fi un om de vîrsta asta, el poate înceta să fie aşa de la o zi la alta. Este bine să fiu înlocuit".

Tineri parizieni privesc un jurnal luminos care anunță rezultatul alegerilor prezidențiale

ganizarea N.A.T.O., combaterea tendințelor supranaționale în Piața comună etc.

În al doilea rînd, participarea masivă la vot — 85 la sută la primul tur, 84 la sută la al doilea tur — a arătat că prin afluența lor la urne cetățenii francezi au aprobat noul sistem de alegere a președintelui Republicii prin vot universal direct și că acest mod de alegere a intrat de acum înainte în obiceiurile politice.

În al treilea rînd, în majoritatea lor — aproximativ 50—55 la sută, uneori mai mult — cei 3 800 000 de alegători care, la primul tur, se pronunțaseră pentru candidatul centrist, Lecanuet, și-au dat voturile, la al doilea tur, generalului de Gaulle.

În al patrulea rînd, François Mitterrand, candidatul unic al stîngii la primul tur, devenit candidatul republicanilor la al doilea tur, își lărgește simțitor baza electorală, cîștigînd în plus aproape 3 milioane de voturi și dobîndind în total 10 600 000 de voturi, adică 45 la sută din sufragii. În plus, geografia electorală arată că François Mitterrand obține majoritatea absolută a voturilor în 24 de departamente, din care cea mai mare parte în jumătatea de sud a țării, în vreo 30 de orașe mari și în ansamblul celor 80 de comune din jurul Parisului. Succesul său este deosebit în regiunile muncitorești, în zonele industriale, în regiunile de mici fermieri sau de tradiție republicană, în timp ce generalul de Gaulle obține un adevărat triumf, cu procente de peste 75 la sută, în regiunile tradițional conservatoare, ca estul Franței (Alsacia) și vestul slab dezvoltat (Bretania și Vandeea), precum și în arondismentul 16 al Parisului și la Neuilly, la porțile capitalei, două sectoare care pentru sociologii de toate nuanțele politice simbolizează marea burghezie.

Cîteva comentarii spicuite din largul evantai de opinii ne vor permite acum să ne dăm seama care sînt deosebirile și divergențele în interpretarea rezultatelor de la 19 decembrie, și să înțelegem cît de adînci sînt aceste deosebiri. Astfel, aprecierile asupra realegerii vechiului președinte au o gradație caracteristică potrivit autorilor lor: victorie incontestabilă, succes, victorie strînsă, succes incomplet, succes șubred, redresare după balotaj, gaullism cu rabat... În concizia lor, titlurile ziarelor sînt de o egală elocvență: *L'Humanité*: „O nouă lovitură puternică dată puterii personale"; *La Nation*: „De Gaulle, președintele întregii Franțe"; *Combat*: „Răgaz pentru de Gaulle"; *L'Aurore*: „Nu se mai poate să fie ca pînă acum"; *France-Soir*: „De Gaulle va anunța șapte ani de progres economic și social". Cu acest ultim ziar, considerat că exprimă părerile cercurilor guvernamentale, revenim la centrul actual al dezbaterii pe care îl evocam la început, atunci cînd vorbeam despre „al treilea tur", expresie care constituie titlul editorialului din *Le Monde*; căci, în mod efectiv, observatorii se întreabă care sînt consecințele scrutinului, în special din punct de vedere economic și social, în timp ce toate formațiunile politice se gîndesc la alegerile legislative din martie 1967. Mitterrand nu a declarat oare, în seara de 19 decembrie: „Vreau să contribui la transformarea alegerilor legislative în întîlnirea hotărîtoare care va salva republica. Mă bucur de unirea stîngii care mi-a permis să lupt pentru Republică..."

Aici merită să cităm două comentarii. Primul aparține ziarului *Paris-Jour*, alt cotidian apropiat de cercurile oficiale, care consideră că în prezent de Gaulle trebuie să pregătească viitorul: „Toate rezultatele confirmă impresia care exista deja în seara primului tur: nemulțumirea exprimată de unii alegători reprezenta un avertisment care nu însemna dorința de a-l înlătura pe de Gaulle de la Elysée; dar acum trebuie să ne preocupăm de viitor. Alegerile prezidențiale nu pun capăt bătăliei politice; dimpotrivă, ele marchează intensificarea ei, alegerile legislative din 1967 urmînd să constituie întrecerea finală dintre de Gaulle și opoziții. Întrebarea-cheie este deci următoarea: ce va face generalul pentru a o cîștiga, adică pentru a dispune de o majoritate în Adunarea Națională pînă în 1971?" Și *Paris-Jour* nu ezită să dea de înțeles că generalul de Gaulle va trebui să țină seama de cele zece milioane de voturi obținute de Mitterrand, din care aproape două treimi aparțin stîngii. Aceasta determină ziarul *Combat* să scrie că dacă este puțin probabil ca generalul să modifice principiile și obiectivele politicii sale externe, în schimb „se poate prevedea că va aduce unele corective politicii sale economice și sociale. Dar îi va fi oare ușor să facă acest lucru?"

Al doilea comentar, cel al ziarului *Le Figaro*, intitulat pur și simplu „1967", este semnat de directorul ziarului, Louis-Gabriel Robinet. După părerea lui, ar fi greșit să se creadă că victoria generalului constituie o încheiere, deoarece, afirmă el, trebuie să luăm în considerare viitorul, și viitorul înseamnă alegerile din 1967. Directorul ziarului *Le Figaro* speră deci în crearea unui mare partid centrist și european, în stare să zădărnicească unirea stîngii. „În caz contrar — scrie în încheiere Robinet — realegerea generalului de Gaulle nu ar fi decît o prelungire de mandat, atunci cînd trebuie să fie de fapt un nou punct de plecare".

Or, tocmai în această optică a perspectivelor politice franceze, comentînd rezultatele celui de-al doilea tur de scrutin, Waldeck Rochet, secretar general al Partidului Comunist Francez, spunea că se pune problema de a pregăti viitoarele alegeri legislative în vederea desprinderii unei majorități democratice în Adunarea Națională: „Principala lecție a alegerilor prezidențiale constă în faptul că, atît la primul cît și la al doilea tur, în jurul numelui candidatului unic al stîngii s-a realizat cea mai largă uniune a adversarilor puterii personale și a partizanilor democrației. Înlocuirea gaullismului nu poate fi decît o înlocuire democratică, căci orice altă încercare ar fi destinată eșecului".

O altă preocupare, dacă nu identică cel puțin paralelă, reține atenția secretarului general al S.F.I.O., Guy Mollet, care declară la rîndul său: „Acum trebuie să pregătim victoria în alegerile legislative. Iată obiectivul căruia partidul socialist și Federația stîngii democratice și socialiste îi vor consacra eforturile". (François Mitterrand a fost ales recent președintele acestei federații — N.R.).

Astfel, se pare că scrutinele de la 5 și 19 decembrie au constituit două etape importante, dar nu limitative, ale unui drum al cărui capăt real este considerat astăzi de toți comentatorii drept luna martie 1967. Din această constatare *Le Monde* trage următoarea concluzie: „Regimul nu va supraviețui alegerii unei Adunări ostile șefului statului. În cazul acesta, ar avea loc într-adevăr al treilea tur. Timp de 15 luni, viața politică, dacă nu politica externă, în orice caz europeană, riscă să fie legată de această scadență. Grăbirea ei nu ar sluji la nimic. Pe lîngă faptul că duminică marja a fost prea îngustă pentru a garanta menținerea majorității, dreptul de dizolvare a Adunării ar fi pierdut pe timp de un an. Singurul mod în care regimul ar putea să înfrunte cu șanse mai bune al treilea tur este de a-și revizui comportarea și de a acționa. Dar el poate oare să facă acest lucru? Dorește să-l facă?"

Paris, 22 decembrie

SAIGON

Eșecurile nu sînt numai militare

La 24 decembrie, timp de 12 ore, în Vietnam nu va fi tras nici un foc. La inițiativa Frontului Național de Eliberare are loc această scurtă întrerupere a ostilităților. Bineînțeles, nu a fost chiar atît de simplu să se ajungă aici. Cercurile de dreapta din Statele Unite au cerut Administrației Johnson „să nu accepte cumva" propunerea F.N.E. văzînd în ea „o capcană propagandistică". De altminteri, cercurile militare americane au acționat exact în acest spirit, evitînd timp de peste o săptămînă să reacționeze la propunerea menționată. Rezultatul a fost o nouă demascare a intențiilor reale nutrite de S.U.A. în Vietnamul de sud. La 19 decembrie, papa Paul al VI-lea, într-o declarație specială, cerea ca „propunerea de întrerupere a operațiunilor să poată fi acceptată și realizată". Abia după această declarație, reprezentantul american la O.NU., Arthur Goldberg, a anunțat că trupele americane din Vietnamul de sud au primit indicații de a „acționa în acest sens".

Cele 12 ore de liniște pe care le va avea Vietnamul de sud nu presupun o diminuare a ritmului atacurilor americane împotriva R. D. Vietnam și a Vietnamului de sud. A fost atacat podul rutier de la Bac Can și au fost lansate zeci de tone de bombe asupra unor localități din R. D. Vietnam.

În Vietnamul de sud, ciocnirile militare continuă să ia amploare. Forțele americane au căutat să lanseze „o mare operație" între bazele de la Da Nang și Ciu Lai. Importante unități sud-vietnameze și americane au încercat „să curețe această regiune" pentru o legătură permanentă între cele două baze americane. Iată rezultatul operației consemnat de un corespondent francez aflat la Saigon: „Operațiunea «Harvest Moon» dintre Da Nang și Ciu Lai s-a terminat fără a putea fi atins obiectivul căutat de comandamentul american și sud-vietnamez. Cele două batalioane de trupe guvernamentale, care au declanșat operația la 18 decembrie, au suferit pierderi foarte grele..."

S-au intensificat considerabil acțiunile forțelor patriotice în Saigon și în împrejurimile orașului. În pofida unor măsuri excepționale adoptate de armata și poliția sud-vietnameză, la Saigon se resimte, după opinia corespondenților străini, „o atmosferă de nervozitate". „Orașul este seara pustiu. Niciodată capitala nu s-a prezentat în acest fel..." (Agenția *France Presse)* Patrule de poliție și militari sînt atacate de către unități ale forțelor patriotice. Pe străzile Saigonului au fost lipite afișe cu prilejul aniversării a cinci ani de la crearea Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de sud. Numeroase străzi sînt interzise circulației și patrule înarmate cu mitraliere circulă în permanență. Principalele instituții și clădiri oficiale din Saigon au aspectul unor fortărețe. După cum scriu corespondenții străini, în fața lor sînt îngrămădiți saci de nisip și sentinelele sînt în permanență „cu degetul pe trăgaci". În sfîrșit, măsura apreciată ca cea mai spectaculoasă a fost hotărîrea comandamentului american de a consemna toate trupele americane în cazărmi după orele 7 seara, decizie care este considerată „ca o catastrofă economică".

Într-un interviu acordat de comandantul forțelor de eliberare din Vietnamul de sud, se subliniază că în 1965, în ciuda masivei intervenții americane, cursul evenimentelor nu a putut fi modificat. „Ei au suferit înfrîngeri de la mijlocul lui octombrie pînă în noiembrie la Van Tuong, Da Nang, Ciu Lai, Plei Me, Duc Co, Bau Bang, Ben Cat, Dau Tieng... Aceasta înseamnă că ei au pierdut în fața noastră. Aceasta înseamnă că Statele Unite au pierdut la începutul anului, că nu au cîștigat la mijlocul anului și că au avut mari pierderi la sfîrșitul anului". În continuarea interviului său, comandantul forțelor de eli-

→

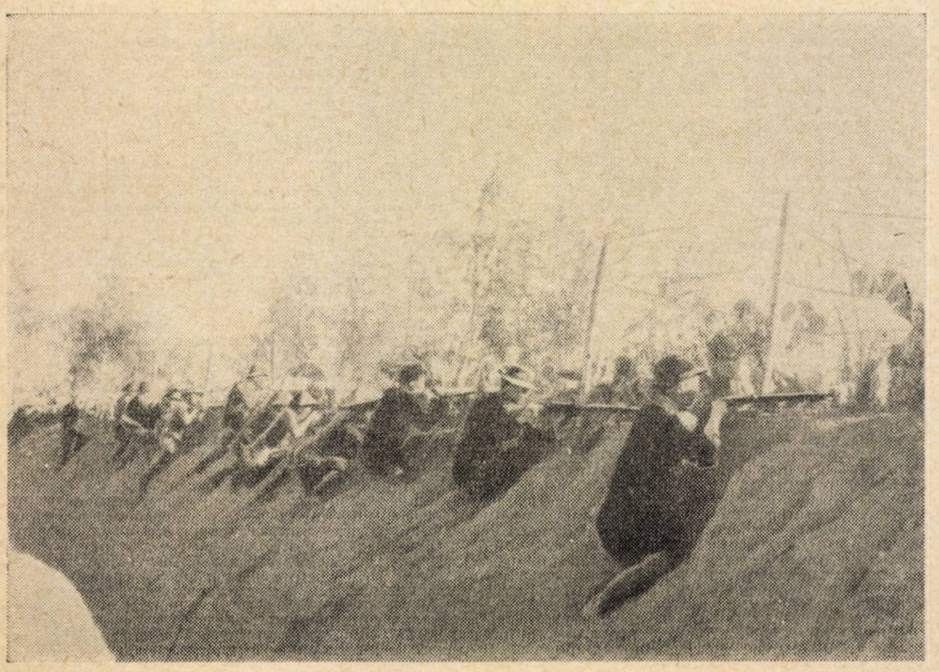

Luptători din unitățile F.N.E. în acțiune

REFLECTOR

Proiectul de buget al Turciei

Comisia mixtă bugetară a Medjilisului a început discutarea prevederilor bugetului pe anul viitor. Cheltuielile prevăzute în proiect se ridică la 17 587 000 000 lire, iar veniturile la 16 936 000 000. Deficitul va fi acoperit pe calea unui împrumut intern. În afară de aceasta, guvernul a mai cerut Consorțiului internațional pentru ajutorarea Turciei un ajutor de 221 milioane dolari pentru anul 1966. În cursul acestui an Consorțiul a acordat Turciei un ajutor financiar în valoare de 254 milioane dolari.

Cu prilejul dezbaterilor din comisie a luat cuvîntul ministrul finanțelor, Gürsan. El a comunicat cîteva date cu privire la situația economică generală a țării. Ministrul a declarat că producția globală a fost în acest an în valoare de 61,4 miliarde lire, în comparație cu 58,4 miliarde în anul precedent. El a atras atenția asupra creșterii costului vieții în principalele orașe ale țării și a spus că în comparație cu 1953 indicele prețurilor cu ridicata a fost aproape triplu în cursul acestui an.

Ziare și limbi

Iată cîteva din limbile vorbite în India (țară cu peste 440 milioane locuitori) : hindi, urdu, hindustani, punjabi, telugu, marathi, tamil, bengali, gujarati, kannada, malayalam, oriya, assamese, marwari etc. Menționăm că nici una din aceste limbi nu e vorbită de mai puțin de 4 milioane oameni ! Numai cunoscînd aceste lucruri putem înțelege datele unei recente statistici care semnalează că în ultimul an au apărut în India 8 161 ziare și publicații periodice în 44 limbi diferite, ceea ce reprezintă un record. Cotidianele indiene sînt în număr de 514, dintre care 149 în limba hindi și 68 în limba urdu.

Croazieră științifică

Nava oceanografică franceză „Vauban" a părăsit portul Dieppe cu destinația Nossi Bé, pe coasta de vest a Madagascarului, în scopul de a studia fauna marină în apele canalului Mozambic. Repartiția peștilor în această zonă prezintă aspecte cu totul particulare : fauna marină este săracă în apele ecuatoriale de larg și foarte bogată în apele de litoral, mai ales printre recifurile de corali. Scopul cercetărilor este de a descoperi noi specii marine, mai ales pești de fund, care ar putea permite pescuitului, actualmente artizanal, să se dezvolte aci pe scară industrială. Nava „Vauban" este dotată, în acest scop, cu laboratoare, cu aparate radar și de sondaj cu ultra-sunete, ca și cu material de sondaje hidrologice care permit măsurători pînă la 3 500 m adîncime.

„Tunel electronic"

În rîul Leven, care curge în nordul Angliei și se varsă în marea Irlandei, va fi scufundat un „tunel electronic" necesar triării somonilor și lostrițelor. „Tunelul" este de fapt un tub din fibre de sticlă, lung de 1,22 m și larg de 45,6 cm, care a fost așezat la 90 cm sub apă, în apropierea unui baraj, în așa fel încît toți peștii care urcă sau coboară rîul să trebuiască să treacă prin el. În interiorul tubului, un curent electric parcurge trei plăci de oțel inoxidabil care acționează ca niște electrozi ; orice pește care trece prin „tunel" provoacă o modificare de curent, iar aceste variații sînt înregistrate de două calculatoare electronice așezate pe mal. Unul din calculatoare indică numărul de pești care trec prin „tunel", celălalt — înregistrează doar peștii care depășesc 2 kg, adică somonii. Un al treilea aparat măsoară lungimea peștilor, care este proporțională cu puterea semnalului emis. Scopul experienței este de a furniza informații privitoare la modul în care apele, folosite pentru necesități publice sau industriale, păstrează condițiile naturale necesare faunei piscicole.

berare din Vietnamul de sud a caracterizat astfel situaţia în anul care se termină : „Situaţia generală de anul trecut se prezintă astfel : numărul trupelor regimului marionetă era mai mare de 500 000, trupele S.U.A. în Vietnamul de sud erau de 200 000, există 60 000 de soldaţi americani în flota a şaptea şi aproape 2 000 de avioane americane în forţele armate ale S.U.A., inclusiv bombardiere strategice B-52, cheltuielile zilnice de război se cifrează la 16 milioane dolari şi materialele militare furnizate lunar sînt de 500 000 tone. Totuşi, clica regimului marionetă al S.U.A. a suferit înfrîngeri mai grele decît pînă acum. Am nimicit şi împrăştiat peste 150 000 de soldaţi ai regimului marionetă, inclusiv distrugerea completă a aproximativ 100 companii principale şi batalioane ale regimului marionetă, am nimicit peste 15 000 soldaţi americani, inclusiv distrugerea completă a peste 10 companii, cinci batalioane de infanterie şi patru detaşamente blindate, am distrus sau doborît peste 800 avioane etc. Statele Unite şi-au pus mari speranţe în anotimpul uscat. Au trecut două luni de cînd a început acest anotimp şi Statele Unite continuă să piardă şi pierd mai mult decît în timpul musonului. Se poate spune că pînă acum, forţele americane nu au cîştigat iniţiativa pe cîmpul de luptă. Totuşi, mai este destul timp pînă la terminarea anotimpului uscat şi Statele Unite plănuiesc să lanseze mai multe contraatacuri. În acelaşi timp, şi noi continuăm să le dăm lovituri".

Cît priveşte perspectiva — poporul vietnamez este convins de victoria sa inevitabilă : „cum va evolua situaţia — sîntem convinşi că S.U.A. vor pierde negreşit şi că noi vom cîştiga".

Recurgînd la obişnuitele manevre diplomatice, Statele Unite au încercat zilele acestea să readucă în discuţie politica aşa-ziselor „tratative fără condiţii prealabile". Denaturîndu-se poziţia Republicii Democrate Vietnam, căutîndu-se să i se impună idei şi declaraţii care nu-i aparţin, la Washington a început să se vorbească despre o eventuală renunţare de către R. D. Vietnam la cunoscuta sa poziţie în patru puncte, care pot forma obiectul restabirii paşnice în Vietnam. Acestă idee a constituit obiectul unui schimb de scrisori între secretarul de stat Dean Rusk şi preşedintele Adunării Generale a O.N.U., Fanfani. Cercurile oficiale americane au căutat, după părerea presei americane, a observatorilor politici din diferite capitale, să compromită orice eventualitate a unor tratative în problema vietnameză.

O declaraţia a *Agenţiei Vietnameze de Informaţii* arată că „conducătorii vietnamezi au reafirmat (în cadrul întrevederilor cu doi cetăţeni italieni — n.r.) că poporul vietnamez iubeşte pacea, dar pacea nu poate fi disociată de independenţa naţională. Ei au explicat limpede poziţia în patru puncte a R. D. Vietnam, care ilustrează principiile fundamentale şi principalele clauze ale acordurilor de la Geneva din 1954 cu privire la Vietnam. Această poziţie este singura bază justă pentru reglementarea problemei vietnameze. Pentru soluţionarea politică a problemei vietnameze este necesar ca Statele Unite să recunoască cele patru puncte şi să dovedească acest lucru prin fapte concrete. Pe scurt, conducătorii vietnamezi au demascat caracterul agresiv şi războinic al imperialiştilor americani şi au reafirmat poziţia fermă a guvernului R. D. Vietnam care cere ca imperialiştii americani să înceteze imediat raidurile aeriene împotriva Vietnamului de nord, să pună imediat capăt războiului de agresiune în Vietnamul de sud, să retragă din Vietnamul de sud toate trupele şi armamentul Statelor Unite şi ale sateliţilor lor şi să lase poporul vietnamez să-şi rezolve singur propriile sale probleme".

La Hanoi s-a subliniat în mod categoric că toate informaţiile difuzate de Departamentul de Stat al S.U.A. privind un aşa-numit sondaj pentru începerea de tratative, efectuat de Republica Democrată Vietnam, „sînt o născocire fără temei".

Nu este pentru prima oară cînd pregătirea escaladării războiului în Vietnamul de sud este precedată de „o campanie pacifistă" la Washington. Dealtminteri, chiar reprezentantul american la O.N.U., Arthur Goldberg, declara că „precizările americane" ar avea drept scop „să pună capăt crizei de încredere apărută în opinia publică..." Unii oameni politici, cunoscuţi pentru vederile lor extremiste, susţin direct ideea intensificării războiului... ca mijloc de soluţionare paşnică. Astfel, senatorul Jackson, membru al Comisiei serviciilor armate a Senatului, a declarat că „singurul mijloc de a atrage Hanoiul la masa tratativelor îl constituie intensificarea efortului militar"...

În opinia publică internaţională sînt condamnate intenţiile de extindere a războiului din Vietnam la adăpostul aşazisei „dorinţe de pace". Săptămînalul algerian *Algérie Actualité* scria : „Ceea ce vizează guvernul d-lui Johnson este simplu. În timp ce îşi intensifică bombardamentele, în timp ce încearcă prin teroare şi distrugeri să determine Republica Democrată Vietnam să cadă la învoială şi să accepte condiţiile lor, imperialiştii americani vor pe de o parte să treacă în ochii opiniei mondiale drept pacifişti şi, pe de altă parte, vor să continue războiul".

Sergiu VERONA

MOSCOVA

Tratativele sovieto-algeriene

Timp de aproape o săptămînă, Moscova a fost vizitată de preşedintele Consiliului Revoluţionar şi preşedinte al Consiliului de Miniştri al Republicii Algeriene Democratice şi Populare, Houari Boumedienne. El a fost însoţit în călătoria sa de ministrul afacerilor externe Bouteflika, de membrii Consiliului Revoluţionar, Mohamed Taibi Larbi, Moulai Abdel Kader şi Abdalah Belchuhet, precum şi de alte personalităţi algeriene. Vizita în Uniunea Sovietică a prilejuit întîlniri şi contacte între conducătorii sovietici şi algerieni, precum şi tratative consacrate problemelor relaţiilor reciproce sovieto-algeriene, examinării principalelor probleme internaţionale ale actualităţii.

La începutul vizitei, reprezentanţii algerieni şi sovietici au avut prilejul să ia cuvîntul în faţa opiniei publice sovietice. Declaraţiile făcute de ambele părţi au sintetizat nivelul relaţiilor sovieto-algeriene şi poziţiile asupra principalelor probleme dezbătute. N. V. Podgornii, preşedintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., salutînd vizita lui Houari Boumedienne la Moscova, a subliniat printre altele că „contactele personale reprezintă mijlocul cel mai bun pentru o cunoaştere mai bună şi pentru o înţelegere mai utilă reciprocă.

După victoria revoluţiei algeriene şi proclamarea independenţei de stat a Algeriei, între U.R.S.S. şi Republica Algeriană s-a

CONGRESUL P. S. I. U. P.

La Roma s-au desfăşurat timp de patru zile dezbaterile primului congres al Partidului socialist italian al unităţii proletare.

Congresul P.S.I.U.P. a fost convocat la doi ani după constituirea acestui partid. După cum se ştie, în ianuarie 1964, fracţiunea majoritară din P.S.I. a hotărît să participe la formarea primului guvern Moro. Aripa de stînga a partidului socialist nu a fost de acord cu decizia conducerii partidului şi, părăsind rîndurile acestuia, a trecut la organizarea unei noi formaţiuni politice. În aceşti doi ani, după cum demonstrează numărul membrilor săi şi numărul voturilor obţinute cu prilejul diferitelor consultări electorale, cel mai tînăr partid politic din Italia s-a consolidat din punct de vedere organizatoric şi a dobîndit o importantă influenţă pe scena politică a ţării.

Cei 200 000 de membri ai partidului au fost reprezentaţi la congres de 500 delegaţi. Ca invitaţi, au asistat reprezentanţi ai unor partide comuniste, muncitoreşti şi socialiste din 17 ţări. Din partea Partidului Comunist Român a participat tov. Mihail Sion Bujor, membru supleant al C.C. al P.C.R.

Congresul s-a desfăşurat sub lozinca „Pentru pace şi libertatea popoarelor, împotriva imperialismului, pentru socialism, împotriva exploatării şi a puterii capitalismului, vom consolida prin luptă unitatea muncitorească".

În raportul prezentat de secretarul general al partidului, Tullio Vecchietti, s-a pus accentul pe problemele luptei pentru pace, unităţii mişcărilor muncitoreşti, acţiunilor partidului împotriva coaliţiei de centru-stînga, ale transformărilor socialiste necesare în ţară. Raportul a analizat stadiul actual al tratativelor în vederea unificării partidelor socialist şi social-democrat. Vecchietti a arătat că P.S.I.U.P. îşi concentrează eforturile pentru a apăra şi construi o forţă socialistă autonomă care să contribuie la crearea unor noi perspective de unificare a forţelor socialiste, ţinîndu-se seama de experienţa negativă a trecutului. Ridicîndu-se împotriva socialdemocratizării partidului socialist, raportorul a vorbit despre acţiunile necesare pentru a se ajunge la construirea unui partid unitar al clasei muncitoare italiene, aşa cum a fost propus de Partidul Comunist Italian.

Salutînd eforturile de colaborare ale P.S.I.U.P. cu toate forţele progresiste ale ţării, într-un editorial al ziarului **l'Unità** se sublinia : „Pe această cale, noi credem că vom stabili o unitate mereu mai strînsă cu tovarăşii din P.S.I.U.P. şi cu alţi luptători fideli cauzei socialiste şi democratice. Pe această cale, noi credem că vom putea mai bine înfrunta problema tot mai actuală şi urgentă a unificării forţelor care cred în socialism, care vor să lupte pentru transformarea democratică şi socialistă a Italiei".

Presa italiană a publicat rezoluţia finală care vorbeşte despre necesitatea acţiunilor comune cu partidul comunist şi cu acele forţe ale socialiştilor care resping politica social-democrată. Presa de stînga italiană apreciază lucrările congresului ca o contribuţie importantă la precizarea liniei de conduită a unei părţi a proletariatului italian, ca o contribuţie la unitatea de acţiune a tuturor forţelor democratice şi socialiste din Italia.

N. PĂTRAŞCU

statornicit o colaborare prietenească în domeniile politic, economic, cultural şi în alte domenii. Uniunea Sovietică a acordat şi va acorda şi pe viitor un ajutor şi sprijin multilateral poporului frate algerian în opera de construire a unui stat naţional independent, în lupta pentru progres social în ţara sa".

Houari Boumedienne, în cuvîntul său, a relevat printre altele că „relaţiile de colaborare dintre cele două ţări constituie unul din cele mai bune exemple de relaţii între două state prietene. Nutrim speranţa că aceste relaţii se vor dezvolta, se vor extinde şi mai mult pe baza respectului reciproc, a respectării intereselor reciproce".

Aleksei Kosîghin, şeful guvernului sovietic, în cuvîntarea pe care a ţinut-o cu prilejul dejunului oferit în marele palat al Kremlinului, a exprimat satisfacţia faţă de declaraţiile lui Houari Boumedienne, „că Algeria se va menţine cu fermitate pe linia proclamată în 1962, că alegerea pe care a făcut-o poporul algerian în favoarea socialismului este definitivă şi categorică".

Comunicatul comun dat publicităţii la încheierea vizitei consemnează rezultatele convorbirilor, a expunerii poziţiilor în cursul vizitei lui Houari Boumedienne la Moscova. Se arată astfel, că cele două părţi au examinat dezvoltarea relaţiilor sovieto-algeriene şi au notat evoluţia plină de succes a colaborării între U.R.S.S. şi Algeria în domeniile economic, tehnic, comercial, cultural şi în alte domenii, pe baza principiilor prieteniei, egalităţii în drepturi, respectului reciproc şi neamestecului. Au fost de asemenea precizate măsuri pentru îndeplinirea acordurilor bilaterale încheiate între U.R.S.S. şi Algeria. „Cele două părţi, arată comunicatul, acordă o mare importanţă lărgirii colaborării economice, ştiinţifice, tehnice şi culturale, a legăturilor comerciale reciproc avantajoase, a sporirii volumului comerţului între cele două ţări".

Problemele internaţionale discutate au cuprins un cerc vast. Comunicatul precizează „identitatea sau apropierea poziţiilor între cele două ţări asupra problemelor discutate". Printre altele, situaţia din Vietnam a permis reafirmarea faptului că Uniunea Sovietică şi Algeria sînt solidare cu poporul vietnamez şi cer încetarea imediată a agresiunii, retragerea trupelor străine din Vietnamul de sud şi reglementarea problemei vietnameze pe baza respectării stricte a acordurilor de la Geneva din 1954. „Cele două părţi sprijină în întregime poziţia guvernului R. D. Vietnam în problemele reglementării paşnice din Vietnam, expusă în cunoscutele patru puncte ale guvernului Republicii Democrate Vietnam. Ambele părţi sînt ferm convinse că reglementarea problemei vietnameze poate fi înfăptuită numai cu participarea Frontului Naţional de Eliberare din Vietnamul de sud, unicul reprezentant legitim al poporului sud-vietnamez şi sprijină programul F.N.E.".

Printre alte probleme discutate — după cum arată comunicatul — s-au aflat lupta de eliberare a popoarelor Africii, Asiei şi Americii Latine, situaţia din Rhodesia şi pericolul ei pentru evoluţia evenimentelor în Africa, îmbunătăţirea situaţiei din Europa şi consolidarea securităţii europene.

În esenţă, vizita este apreciată ca o dovadă a evoluţiei unor relaţii bazate pe sinceritate şi ca un pas important pe calea dezvoltării de viitor a raporturilor prieteneşti sovieto-algeriene.

I. R.

Preşedintele Pakistanului, Ayub Khan (în centru), la sediul O.N.U., cu Fanfani şi U Thant

REFLECTOR

Şi elveţienii au... turnul lor înclinat

Privilegiul oraşului Pisa nu mai este unic. La Basel, în Elveţia, turnul unei clădiri în curs de demolare s-a înclinat aşa cum se vede în fotografie şi... ameninţă să rămînă în poziţia aceasta. Arhitecţii dau asigurări că el va putea rezista vreme îndelungată, fără a se prăbuşi.

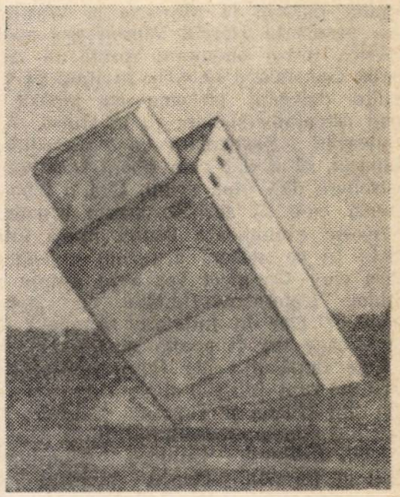

Tramvai sau maşină ?

În oraşele moderne, circulaţia rutieră ridică numeroase probleme, legate în special de evitarea aglomerărilor şi de viteza transporturilor. După calculele unor specialişti germani 750 de automobile ar trebui să parcurgă o stradă lată de 68 de metri, pentru a putea transporta un număr de persoane egal cu acela care poate fi transportat într-un tramvai-rapid. Specialiştii au dovedit astfel că tramvaiul-rapid şi metroul sînt cele mai rapide, sigure şi rentabile mijloace de transport în marile oraşe. Cu tramvaiul electric rapid sau cu metroul, 1 300 de pasageri pot fi transportaţi de la o staţie la alta în 90 de secunde, cu o viteză de 33 km pe oră — inclusiv opririle în staţii — pe o cale lată de numai 4 metri. Pentru a transporta un număr egal de persoane în 90 de secunde, 10 autobuze ar trebui să se înghesuie unul lîngă altul. Viteza de deplasare a acestor vehicule nu ar depăşi 25 de km pe oră. Dacă toţi cei care folosesc mijloacele publice de transport ar folosi automobile proprii, străzile ar trebui să aibă o lăţime de 68 metri.

Elefanţii din Kenya

După datele statistice de care dispune guvernul Kenyei, rezultă că în rezervaţia naturală din Tassavet trăiesc în prezent peste 16 000 de elefanţi, răspîndiţi în sute de turme, care produc pagube imense economiei ţării, prin distrugerea plantaţiilor şi, uneori, chiar a aşezămintelor omeneşti. În căutarea unei soluţii drastice de stăvilire a răului, guvernul Kenyei a hotărît sacrificarea a jumătate din „stocul" existent de elefanţi. S-a făcut apel la fabricile de conserve din străinătate şi s-au aprobat două oferte, astfel că în curînd vor apărea pe piaţa mondială conserve de elefant — calitatea întîi pentru hrana oamenilor şi calitatea a doua pentru cîini.

Este pentru prima dată cînd se industrializează carnea de elefant.

Record demografic

Populaţia din regiunea pariziană a crescut în ultimii zece ani într-un procent de 2,30 la sută anual, stabilind astfel un record pentru Europa occidentală. Pe locul doi se află provincia spaniolă Navarra (2,15 la sută) şi pe locul trei Coasta de Azur (2,08 la sută).

LONDRA

Corespondență de la
John GRITTEN

Criza rhodesiană și Commonwealthul

Ritmul crizei rhodesiene s-a accelerat săptămîna trecută : nouă țări africane au rupt relațiile diplomatice cu Anglia, Zambia a hotărît să trimită misiuni la Moscova și Washington, premierul Harold Wilson și-a apărat politica într-o cuvîntare rostită în Adunarea Generală a O.N.U., în timp ce mai multe delegații africane au părăsit în mod ostentativ ședința și, în sfîrșit, după convorbiri particulare cu președintele Johnson, el a dat cale liberă sancțiunilor petroliere dar, pînă acum, fără o blocadă navală care să sprijine aceste sancțiuni.

Aceste evenimente impun unele întrebări : În ce măsură a existat o legătură între ele ? Ce efect vor avea asupra relațiilor Commonwealthului cu „patria mamă" ? Dar în interiorul Angliei ? Cît de eficace vor fi aceste sancțiuni ?

Cele două țări ale Commonwealthului care au rupt relațiile diplomatice cu Anglia sînt Ghana și Tanzania (celelalte țări dinafara Commonwealthului fiind Algeria, R.A.U., Sudanul, Guineea, Mauritania, Mali și Congo). Pentru moment însă, aceste două țări rămîn înăuntrul Commonwealthului. Președintele Tanzaniei, Nyerere, a admis că poziția sa a fost „oarecum dificilă" și l-a acuzat pe Wilson că nutrește poate „ambiția de a fi cel dintîi ministru britanic care a distrus Commonwealthul", subliniind însă în același timp că nu are intenția de a se retrage în momentul de față.

Într-un editorial, *The Guardian* arată că hotărîrea președintelui Nyerere „trebuie privită ca o indicație a pasiunii cu care opinia publică africană privește comportarea Angliei în criza rhodesiană".

Președintele Nkrumah a declarat că Ghana trebuie să se gîndească acum să părăsească Commonwealthul și și-a exprimat intenția de a prezenta viitoarei conferințe a Organizației Unității Africane o rezoluție în care să se ceară statelor membre să rupă legăturile cu foștii lor stăpîni coloniali. Dar Nkrumah a lăsat ușa ușor deschisă. „Dacă și cînd guvernul Regatului Unit va reuși să zdrobească rebeliunea lui Ian Smith", a declarat el, „și va rezolva criza rhodesiană în interesul majorității populației rhodesiene, guvernul Ghanei va reveni la relații normale".

Încercînd să împiedice o ruptură definitivă, Nigeria a propus să se convoace o întrunire a șefilor de guverne ai Commonwealthului, la Lagos, preferabil la 10 ianuarie. Aceasta a permis guvernului Ugandei să declare că ea nu va acționa înainte de această reuniune.

În interviul televizat luni seară, primul ministru Harold Wilson s-a declarat de acord cu această întrunire cu condiția ca „participanții să vină cu propuneri constructive". În același interviu premierul britanic a afirmat că embargoul asupra livrărilor de produse petroliere către Rhodesia „este departe de a constitui preludiul unei eventuale folosiri a forței armate".

Cercurile de la Whitehall au lăsat însă impresia că sînt mai puțin interesate de întrunirea de la Lagos întrucît Tanzania și Ghana au și rupt relațiile. Se crede că guvernul britanic încearcă să amîne conferința pînă la primăvară și atunci să obțină ca ea să aibă loc la Londra în loc de Lagos.

Lordul Brockway, președintele Mișcării pentru libertatea colonială, a declarat că propunerea Nigeriei de a se ține o conferință a țărilor Commonwealthului este binevenită și că Harold Wilson ar trebui să participe personal la ea. El a reamintit că Tanzania, Kenya și Uganda au oferit Zambiei trei batalioane și că există posibilitatea ca și R.A.U. și Algeria să ofere asistență militară și a avertizat asupra urmărilor pe care le-ar putea avea o asemenea acțiune a Africii.

În Anglia, hotărîrea tîrzie cu privire la sancțiunile petroliere a avut darul de a sublinia divergențele din interiorul partidului conservator. Aripa de dreapta a partidului care nu și-a ascuns niciodată simpatiile față de colonii albi și care a rezistat întotdeauna „vîntului de schimbare" indiferent de unde bătea el, îl atacă cu asprime pe Wilson. Această aripă este condusă de lordul Salisbury în Camera Lorzilor și de Julian Amery, fost ministru al aerului, în Camera Comunelor. 119 membri conservatori ai Parlamentului au semnat o moțiune în care condamnă cererea primului ministru pentru ceea ce ei denumesc „condiții care înseamnă de fapt o capitulare necondiționată înainte de a se fi putut duce negocieri".

Edward Heath a prezentat în cadrul dezbaterilor de politică externă din Camera Comunelor o moțiune prin care explică poziția conservatorilor față de problema rhodesiană. Exprimîndu-și teama că poziția guvernului Wilson „va duce la folosirea forței", eventualitate pe care conducerea partidului conservator o respinge categoric, moțiunea cere guvernului să precizeze metodele prin care acesta intenționează să caute „o soluție negociată".

Punctele de vedere din partidul conservator au fost exemplificate și de comentariile apărute în editorialele celor două ziare care îi sprijină pe conservatori. *The Sunday Telegraph* a avertizat că sancțiunile petroliere „ar putea distruge ceea ce conservatorii denumesc esența societății... Ele vor provoca mai degrabă o revoluție decît o restaurare" (a legii constituționale în Rhodesia). În schimb, *The Sunday Times*, oglindind părerile elementelor mai moderate din partidul conservator (conduse pînă acum de Heath) declară : „Presiunea opiniei publice africane și a lumii întregi nu poate fi pur și simplu trecută cu vederea. În împrejurările de față, embargoul petrolier aplicat de Anglia și sprijinit de S.U.A. era inevitabil și necesar".

Se pune în orice caz întrebarea cît de eficiente vor fi sancțiunile împotriva Rhodesiei.

O analiză atentă făcută de *Financial Times* subliniază că petrolul reprezintă doar 27 la sută din necesitățile energetice ale Rhodesiei și chiar dacă aceste livrări ar fi sistate cu totul „țara nu va fi adusă într-o stare de paralizie imediată".

Ținînd seama de cantitățile necunoscute pe care Rhodesia le-ar putea avea în rezervă, țara nu va fi cu totul lipsită de petrol timp de șase săptămîni de acum înainte. Dar toate cele de mai sus, presupun că nu va mai putea pătrunde în Rhodesia petrol. În momentul de față, cea mai mare parte a celor 400 000 de tone de petrol brut consumate anual de Rhodesia este adusă cu vase petroliere din Orientul Mijlociu și transportată printr-o conductă lungă de 180 de mile, care începe la Beira, port din Mozambicul portughez, și se termină la o rafinărie din Umtala (Rhodesia). Se subliniază că fără o blocadă navală — și nu există nici un fel de semne că guvernul britanic ar impune o asemenea blocadă — la Beira vor putea pătrunde prin contrabandă suficiente cantități de petrol.

Totuși, după părerea generală, Africa de sud nu va încerca să nesocotească sancțiunile de teamă că ele ar putea fi aplicate împotriva propriilor sale transporturi de petrol, în timp ce Angola portugheză, celălalt furnizor potențial, de-abia dispune de cantități suficiente pentru propriile sale necesități.

Atît Irakul cît și Kuweitul s-au alăturat săptămîna trecută interdicției iraniene asupra livrărilor de petrol către Rhodesia. Guvernul canadian anunțîndu-și participarea la embargoul instituit a precizat că aviația de transport canadiană va contribui în același timp la asigurarea alimentării cu petrol a Zambiei.

Pe de altă parte, represaliile imediate ale guvernului Smith prin întreruperea furnizărilor de petrol către Zambia — 92 la sută din aceste aprovizionări vin prin Umtala — vor spori stocurile existente.

Londra, 21 decembrie

Ian Smith : — Fraților, acum cred că vă simțiți bine...

(Din New York Herald Tribune)

Addis-Abeba. Demonstrație împotriva regimului Ian Smith din Rhodesia

NICOSIA

După dezbaterile de la O.N.U.

În evoluția conflictului cipriot se înregistrează în aceste zile două principale elemente: rezoluția adoptată de Adunarea Generală a O.N.U. și acordul local încheiat la Magosa.

Pe agenda discuțiilor Comitetului Politic au fost înscrise inițial trei proiecte de rezoluții. Delegația turcă, după ce prezentase o rezoluție cerînd, în esență, reafirmarea valabilității tratatelor internaționale încheiate în problema cipriotă, și-a retras textul într-un prim stadiu al dezbaterilor. Ulterior, Turcia a sprijinit proiectul de rezoluție prezentat de Afganistan, Arabia Saudită, Irak și Libia, care se mărginea să recomande continuarea eforturilor de mediere din partea O.N.U. Această rezoluție — în jurul căreia s-a dus o largă bătălie procedurală — n-a mai fost pusă la vot. În aceste condiții, votul din Comitetul Politic și din Adunarea Generală s-a desfășurat numai în legătură cu textul propus de un mare număr de state nealiniate. Turcia, împreună cu alte cinci state, a votat împotriva rezoluției. Coautorilor rezoluției li s-au mai adăugat alte 15 state, ridicînd la 47 numărul celor ce au votat pentru. 51 de state s-au abținut de la vot. În rezoluția adoptată se afirmă că Ciprul „are dreptul de a dispune, în conformitate cu Carta, și trebuie să dispună de deplină suveranitate și de o independență completă, fără intervenție sau amestec străin". Rezoluția cere tuturor statelor „să respecte suveranitatea, unitatea, independența și integritatea teritorială a Republicii Cipru și să se abțină de la orice intervenție îndreptată împotriva ei". În sfîrșit, se recomandă Consiliului de Securitate continuarea acțiunii de mediere.

Cu prilejul dezbaterilor, numeroși delegați au propus părților direct interesate să reia negocierile pentru a se ajunge la o soluție pașnică. Delegatul Italiei a sugerat stabilirea unui calendar de „negocieri constructive" între țările interesate. Reprezentanții multor state au cerut ca Ciprul să se bucure pe deplin și în orice condiții de drepturi suverane. Reprezentantul țării noastre a arătat din nou că „guvernul Republicii Socialiste România, consecvent politicii sale de promovare a principiului potrivit căruia orice popor are dreptul să-și organizeze viața în conformitate cu voința și aspirațiile sale, socotește că la baza rezolvării problemei Ciprului trebuie să stea recunoașterea fără rezerve a dreptului inalienabil al poporului cipriot de a-și hotărî singur soarta".

Rezoluția Adunării Generale a O.N.U. a fost primită cu sentimente diferite de părțile implicate în conflict. Președintele Ciprului a salutat textul documentului apreciind prevederile ca un sprijin acordat luptei poporului cipriot pentru apărarea integrității teritoriale a statului. Premierul grec Stephanopoulos a afirmat că „principiile Cartei Națiunilor Unite au triumfat". În cercurile apropiate guvernului grec s-a exprimat satisfacție în legătură cu votul înregistrat la O.N.U. Agenția *France Presse* scrie că aceste cercuri declară că votul a constituit „o recunoaștere a poziției adoptate în comun de Grecia și Cipru în această problemă".

Presa și oficialitățile turcești și-au exprimat dezacordul cu rezoluția adoptată. Premierul Demirel a declarat că „rezoluția Adunării Generale a Națiunilor Unite asupra Ciprului este inaplicabilă" iar Inönü, liderul principalului partid al opoziției, a cerut deschiderea unei dezbateri parlamentare asupra situației create în urma votului în problema cipriotă. Convocarea unei sesiuni extraordinare a parla-

→

REFLECTOR

Electricitate în nuca de cocos!

Laptele nucii de cocos, sucul trestiei de zahăr și al altor cîtorva fructe vor putea fi folosite de acum înainte la producerea electricității! Procedeul, pus la punct de cercetători americani, constă în utilizarea unor bacterii (aeromonas formicans) pentru a mijloci transformarea chimică a laptelui de cocos în acid formic, care este un combustibil electrochimic capabil să producă curent electric într-o baterie. Noul sistem, botezat „celulă cu combustibil biochimic", a și fost încercat cu succes pentru punerea în funcțiune a unui aparat de radio cu tranzistori.

Reziduuri organice bacteriforme de 3 miliarde de ani

Profesorul de botanică Elso S. Barghoorn, de la Universitatea Harvard, a anunțat cu prilejul congresului Asociației americane de geologie de la Kansas City că a descoperit, într-o rocă din Africa de Sud, reziduuri organice bacteriforme datînd de cel puțin 3 miliarde de ani. El a precizat că este pentru prima oară cînd se demonstrează că asemenea organisme existau într-o perioadă cînd Pămîntul nu avea decît unul sau două miliarde de ani. Această descoperire, a spus el, dovedește că mediul înconjurător era favorabil activității protoplasmice.

Tot cu același prilej, Andrew M. Nair, profesor de geologie la Universitatea Darmouth, a indicat că moluște brachiopode fosilizate, datînd de peste 720 milioane de ani, au fost descoperite în nordul Canadei. Singurele forme anterioare de viață cunoscute erau plante acvatice și spori. Se consideră că o schimbare bruscă a mediului fizic al Pămîntului — probabil o creștere a procentului de oxigen — s-a produs în urmă cu aproximativ 600 milioane de ani, ceea ce a permis dezvoltarea organelor și a țesuturilor specializate.

La un pas de explozie

Într-un port de pe coasta olandeză a Mării Nordului petrolierul britanic Esso Winchester se pregătea, zilele trecute, să pornească spre larg, după descărcare. Dar ancora a refuzat să se desprindă de fundul mării. Abia la a cincea încercare, motoarele macaralei au reușit să o smulgă.

Cînd a apărut deasupra valurilor, ancora avea, între colții săi, o mină marină de fabricație germană, din cel de al doilea război

mondial. Mina avea intactă încărcătura sa explozivă, în greutate de 825 kg.

Un artificier olandez s-a oferit să o dezarmeze și după ce i-a demontat focosul, s-a fotografiat alături de periculoasa captură submarină.

mentului a fost cerută și de deputatul Ozarda, aparținînd partidului de guvernămînt. Într-o moțiune depusă în acest sens, deputatul afirmă că „este necesar ca Turcia să procedeze la o revizuire a politicii sale externe, în special a politicii cipriote. Parlamentul turc trebuie să deschidă o dezbatere și să ia o hotărîre pentru a se ști dacă Turcia va rămîne în O.N.U. și dacă va trebui sau nu să intervină pe cale militară în Cipru".

Oficialitățile turce s-au referit și la modul în care ar putea avea loc, în viitor, tratativele cu Grecia. Ministrul de externe, Cagliyangil, a declarat la New York, în cadrul unei conferințe de presă, că „după dezbaterile de la O.N.U. asupra Ciprului, nu Turcia va fi aceea care va alerga după negocieri". Ministrul și-a manifestat apoi din nou dezacordul cu privire la activitatea de mediere a lui Galo Plazza: „noi rămînem în favoarea medierii O.N.U. dar ne este imposibilă menținerea contactelor cu Galo Plazza".

În problema tratativelor, presa occidentală a început să vorbească din nou despre posibilitatea dezbaterii chestiunii cipriote în cadrul N.A.T.O. Cercuri informate din Atena, din apropierea guvernului, au declarat că „guvernul grec nu are intenția să încredințeze N.A.T.O. problema Ciprului și că întrevederile greco-turce, dorite de către alianța atlantică, trebuie să se desfășoare în cadrul Națiunilor Unite. Dorința exprimată de către N.A.T.O. nu va determina o schimbare a politicii cipriote aplicate pînă acum de guvern". Corespondentul agenției *Anatolia* la Atena, Kamuran Celebi, este însă de altă părere. El afirmă că „potrivit altor observatori, guvernul elen ar dori sincer să trateze cu Turcia chestiunea Ciprului însă vrea ca această sugestie să emane de la Națiunile Unite". Aprecierile acestuia au fost confirmate indirect de declarațiile unui purtător de cuvînt al guvernului grec. Convorbirile bilaterale greco-turce — a spus acesta — ar putea fi reluate numai după ce Adunarea Generală va fi adoptat o hotărîre în problema cipriotă.

În actualele condiții — Turcia condamnînd rezoluția adoptată la O.N.U. — rămîne însă de văzut dacă se va putea ajunge la organizarea unei noi runde a negocierilor.

*

În timp ce pe plan diplomatic, discuțiile se duc încă pe un ton destul de ridicat, în Cipru s-au înregistrat unele fenomene pozitive. Este vorba, în primul rînd, de acordul local încheiat la Magosa. În virtutea acestuia, fortificațiile construite de cipriotii greci și turci vor fi suprimate iar combatanții celor două comunități se vor retrage. Baricadele ridicate pe șosele vor fi înlăturate și se va desființa controlul călătorilor.

Faptul ar putea fi de bun augur în momentul cînd începe o nouă perioadă de trei luni pentru staționarea forțelor O.N.U.

Eugen PHOEBUS

BRASILIA

Înfruntare cu „durii"

Europa suportă asaltul zăpezilor și al gerurilor, dar același decembrie a adus la Rio de Janeiro o vară cu călduri excesive (plus 39,2 grade la umbră) care alternează cu furtuni puternice și ploi torențiale. Dacă temele de sezon își găsesc o legitimă actualitate (un corespondent semnala revendicarea funcționarilor publici de a putea lucra în birouri îmbrăcați doar în ... bluze), preocupările majore continuă să furnizeze însă capul de afiș în viața politică. Înfruntarea dintre „legaliști" și „duri" domină scena, dobîndind noi dimensiuni. Guvernul federal pare decis să stăvilească tentativele extremiștilor de dreapta de a impune punctul lor de vedere. Autoritățile socotesc esențială păstrarea aparențelor unei legalități și de aceea au mers pînă la capăt cu respectarea promisiunii de a ține seama de rezultatele scrutinului de la 3 octombrie. Candidatul opoziției victorios în statul Guanabara a putut să ocupe fotoliul părăsit de ultrareacționarul Lacerda.

Deși „durii" exercitaseră presiuni fățișe (care depășeau sfera articolelor de gazetă și manifestărilor oratorice) guvernul Branco s-a declarat garant al îndeplinirii voinței alegătorilor. El nu a ezitat să ia măsuri împotriva acelor militari care revendicau anularea alegerilor de guvernatori din octombrie. Colonelul Cavalcandi acționase ca interpret al ofițerilor superiori care denunțau „revenirea la trecut". Într-o scrisoare deschisă publicată în *Jornal do Brasil*, Cavalcandi luase poziție împotriva politicii președintelui Branco. Concomitent, exponenți ai „liniei dure" se întruneau într-un cartier din Rio de Janeiro constituind „Junta de la Humaita" care-și propunea să răstoarne pe Branco, să preia puterea, să suspende Congresul și să întreprindă măsuri de represiune pe scară largă în întreaga țară. Complotiștii urmăreau, în fond, instaurarea unei dictaturi militare care să renunțe la orice formalitate democratică. Complotul a eșuat. Colonelul Cavalcandi a fost arestat, iar o dată cu el numeroși ofițeri superiori au devenit obiectul unor măsuri mai mult sau mai puțin drastice. O serie de mutații au fost operate în comandamentele unor grupuri de armată, militarii mai puțin siguri fiind îndreptați spre zone mai îndepărtate. După *Reuter*, „răspunsul prompt al președintelui constituie o nouă indicație a faptului că guvernul este convins că poate face față dizidenților din armată".

Ministrul justiției dă asigurări că „în țară domnește liniștea". Liniștea aceasta este însă relativă. „Durii" au pierdut o bătălie, însă prezența lor se resimte în viața politică braziliană. Asprimea guvernului față de extremiștii de dreapta are limite precise. Eforturile autorităților vizează în primul rînd îngrădirea influenței pe care o exercită cercurile cele mai agresive ale reacțiunii, care la un moment dat pot pune sub semnul întrebării chiar existența actualului guvern. Acuzațiile de „trădare" adresate lui Branco sînt simptomatice pentru intențiile „durilor". Tolerarea acestor manifestări ar fi însemnat pentru guvern semnarea propriei sale sentințe de condamnare. Pretențiile „durilor" ar fi crescut neîncetat și, în cele din urmă, înlăturarea lui Branco ar fi devenit inevi-

Teheran. Întîlnirea dintre șahul Iranului și Feisal, regele Arabiei Saudite

tabilă. Deocamdată, guvernul controlează situaţia şi extremiştii schiţează o retragere tactică.

Politica de pendulare practicată de autorităţi creează premisele unor viitoare înfruntări. Negrao de Lima a devenit guvernator al Guanabarei însă el continuă să fie obiectul atacurilor dreptei. O comisie militară de anchetă a cerut arestarea preventivă a noului guvernator motivînd această cerere prin faptul că Negrao de Lima ar fi fost ales cu „sprijin comunist". Procurorul general al Tribunalului militar suprem al Braziliei a calificat ca „insuficiente şi neconcludente" argumentele aduse de adversarii lui Negrao de Lima. Momentan, arestarea guvernatorului pare exclusă. Autorităţile federale şi-au retras însă protecţia pe care i-au acordat-o. După cele 16 minute ale solemnităţii de instalare, guvernatorul a rămas singur faţă în faţă cu vrăjmaşii săi. Guvernul a anunţat că va respecta hotărîrile justiţiei militare în cazul Negrao de Lima. Simplă precauţie sau o concesie indirectă făcută „durilor" ? După unii, guvernul se poate acum „spăla pe mîini"... Oricum, să consemnăm, spre a ilustra mai concludent climatul politic brazilian, severa condamnare a unor lideri sindicali. Pedepsele ating pînă la 30 de ani închisoare. Acuzaţiile : „Activitate subversivă".

Evoluţia politică braziliană indică dorinţa guvernului Branco de a elimina forţele ce-i sînt ostile, de a le anihila posibilităţile de manifestare. „Actul instituţional nr. 2" cu adausurile sale din „actele complementare" reglementează într-o manieră drastică viaţa politică a ţării. Partidele tradiţionale au fost lichidate şi locul lor va fi preluat de două grupări desemnate a ocupa băncile majorităţii guvernamentale şi minorităţii opoziţioniste („opoziţia dirijată" fiind concepută ca un al doilea partid guvernamental). Apartenenţa la aceste grupări va fi determinată în fond de gradul de conformism al fiecărui deputat din Congresul naţional. Sprijinitorii lui Castelo Branco au şi format „Alianţa renovatoare naţională". Deputaţii fostului partid social-democrat s-au declarat „independenţi.". Probabil, curînd ei vor trebui să opteze. Formaţia opoziţionistă va fi compusă mai ales din deputaţi aparţinînd partidului lui Goulart. O cenzură strictă a fost instituită asupra programelor şi interviurilor cu caracter politic transmise la radio şi televiziune. Ancheta împotriva lui Janio Quadros continuă, în timp ce la adresa lui Juscelino Kubitschek s-au adus noi „acuzaţii. „Durilor" li se oferă, astfel, mici satisfacţii compensatoare pentru deziluzia de la Guanabara.

La Rio de Janeiro circulă zvonuri în legătură cu o posibilă remaniere guvernamentală. Eventualele modificări în formaţia guvernamentală ar indica măsura în care Castelo Branco pare decis să-i respingă pe „duri". Ziarul *Jornal do Brasil* pomenea de „un dispozitiv de presiune" care acţionează împotriva autorităţilor. Puterea de rezistenţă a oficialităţilor federale s-ar putea să fie curînd pusă la încercare.

Eugeniu OBREA

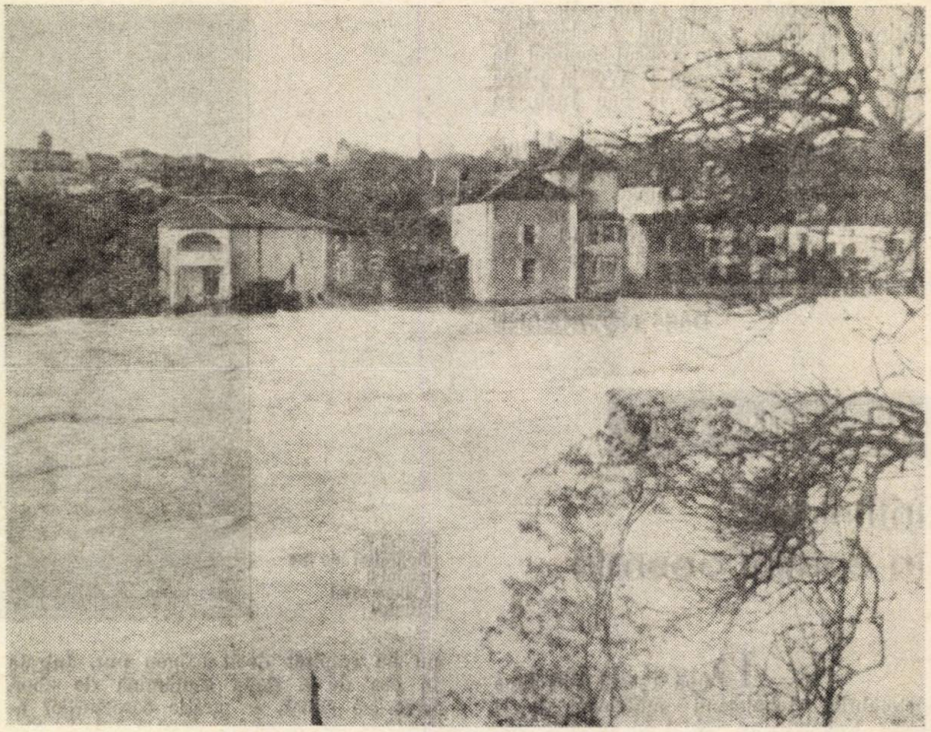

Inundaţii în Franţa

SANTO DOMINGO

Umbra lui Wessin

Telegramele de presă de la Santo Domingo au reînceput să intre pe circuitele agenţiilor. Acum cîteva săptămîni, majoritatea vorbeau despre acţiunile de teroare pe care grupuri militare dizidente, identificate ca rămase credincioase generalului Wessin şi fostei junte imbertiste, le pun la cale în principalele oraşe ale ţării. Ştiri disparate au semnalat, tot pe atunci, intenţia elementelor teroriste de a forma un guvern al lor, fie la Santiago de los Caballeros, fie la Barahtna, în apropiere de Santo Domingo. Preşedintele provizoriu, Hector Garcia Godoy, a recunoscut pentru prima dată că în ţară există o atare conspiraţie vizînd o lovitură de stat. La sfîrşitul lunii noiembrie, lovitura militară a fost deja încercată, fără succes, nu în localităţile semnalate, ci la Tamboril, unde un grup de 27 de persoane au ocupat postul de radio de aici şi au anunţat formarea unui guvern sub conducerea lui Tomas Alcibiades Espinosa. Toţi cei 27 de complotişti au fost arestaţi, iar oficialităţile au anunţat restabilirea liniştei.

Dar ea n-a durat mult : ultimele evenimente dovedesc că orăşelul Tamboril nu era singurul loc în care complotiştii lui Wessin şi Imbert Barrera au reuşit să se întrunească. Santiago de los Caballeros, unde în timpul verii au fost executaţi, din ordinul lui Imbert Barrera, mai mulţi constituţionalişti, a devenit din nou teatrul unor ciocniri sîngeroase : duminică, timp de cîteva ore, trupele regulate de aici au supus tirului de mitraliere, tancuri şi mortiere pe participanţii la o manifestare organizată de forţele constituţionaliste, în memoria colonelului Fernandez Dominguez, asasinat din ordinul lui Barrera. Între participanţii la această manifestaţie se afla şi fostul conducător al guvernului constituţionalist, Francisco Caamano. Rezultatul tragic al acestui „incident" : 22 de morţi şi numeroşi răniţi. Dată fiind natura manifestaţiei, este neîndoielnic că soldaţii dominicani, care au executat acest tir, aparţin trupelor lui Wessin şi Barrera, integrate după constituirea guvernului provizoriu în actualele forţe armate dominicane, la un loc cu cele constituţionaliste. Este limpede că foştii soldaţi constituţionalişti n-ar fi putut trage tocmai împotriva păturilor populaţiei din rîndul cărora provin.

Conflictul, cu ecouri imediate la Santo Domingo, unde s-au ridicat iarăşi baricade şi s-au înregistrat primii morţi, pare aplanat. La cererea guvernului provizoriu, o unitate a forţelor interamericane s-a deplasat la Santiago de los Caballeros şi a devenit stăpînă pe situaţie. Preşedintele Godoy a constituit o comisie care va ancheta cauzele tulburărilor. Dar şi această proaspătă restabilire a calmului nu pare să dureze. Din două motive : întîi, pentru că actualii comandanţi ai forţelor armate dominicane provin, în marea lor majoritate, dintre adepţii celor doi generali amintiţi mai sus (Wessin şi Barrera), autori, pînă în prezent, a mai multor lovituri de stat şi, în al doilea rînd, pentru că masele largi ale poporului dominican se simt stingherite în desfăşurarea unei activităţi normale de prezenţa mai departe în insulă a forţelor interamericane.

Campania electorală, care ar urma să se termine în iunie viitor, se anunţă de pe acum ca foarte dificilă.

În ultimă instanţă, incidentele din aceste ultime zile nu au alt scop decît

→

crearea de confuzii care să împiedice pregătirea în bune condiţiuni a alegerilor.

Refuzînd postul de consul general la Miami, generalul Wessin y Wessin părea decis să se stabilească la San Juan, în Porto Rico.

În faţa situaţiei delicate creată de urmaşii săi, Wessin şi-a mărturisit intenţia de revenire la Santo Domingo. „Dacă poporul mă vrea — a spus el — mă voi întoarce". Dar, deşi poporul nu-l vrea, umbra lui Wessin planează peste martirizata insulă din Caraibi.

Darie NOVACEANU

WASHINGTON

Întîlnire în spaţiul cosmic

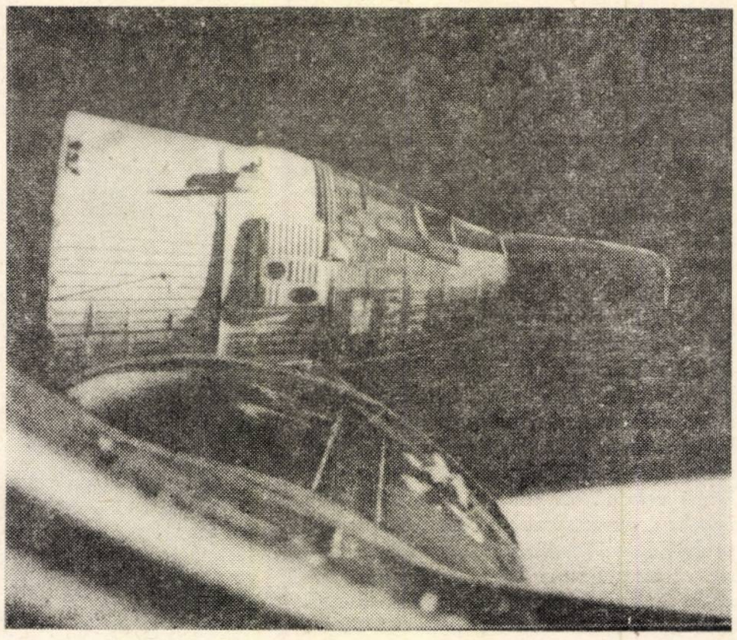

Gemini 7 fotografiat de pe Gemini 6 în momentul întîlnirii

După eşecul din luna octombrie, tehnicienii americani de la Cape Kennedy au reluat în primele zile ale lui decembrie ideea unei întîlniri spaţiale între două capsule cosmice. Rolul principal a revenit navei Gemini-7, lansată la 4 decembrie, care trebuia să realizeze şi o durată-record în cosmos : două săptămîni. Gemini-6, lansată mai tîrziu, avea să pornească în urmărirea ei.

Cu mici modificări, prevederile specialiştilor americani s-au realizat.

La 4 decembrie, nava Gemini-7, avînd la bord pe cosmonauţii Frank Borman şi James Lovell, a fost lansată de la Cape Kennedy, pe o orbită cu perigeul de 161 km şi apogeul de 325 km. În primele zile de zbor, cosmonauţii au făcut faţă unei false alarme în legătură cu funcţionarea pilelor de combustibil, în timp ce la Cape Kennedy se pregătea rampa de lansare nr. 19 pentru nava Gemini-6.

La bordul navei Gemini-7, care îşi continua cursa cu o uşoară modificare a orbitei, obţinută prin utilizarea unor rachete direcţionale — cosmonauţii au acuzat dureri dorsale, din cauza imobilităţii, şi o răguşeală datorită faptului că nu au respirat decît oxigen pur. Intrată în cea de a doua săptămînă de zbor, nava s-a situat, — graţie corecturilor aduse — pe o orbită cvasi-circulară. Neplăcerile cosmonauţilor au continuat : aparatul de climatizare s-a dereglat, iar lui Borman, în timpul somnului, i-a fost frig în „pijamaua cosmică".

La 12 decembrie trebuia să fie lansată nava Gemini-6 ; dar o defecţiune la racheta Titan II a impus amînarea zborului. A doua zi, s-a descoperit la sistemul de propulsare al rachetei Titan II o valvă uitată în circuitele de canalizare.

În sfîrşit, la 15 decembrie, ora 13,37 GMT, Gemini-6 (avînd la bord pe Walter Schirra şi Thomas Stafford) a plecat în cursa de urmărire, plasîndu-se pe orbită, la 1931 km distanţă de Gemini-7. După mai puţin de 6 ore de manevre — constînd în special în modificări de orbită şi de altitudine — Gemini-6 a „descoperit" nava-soră cu ajutorul radarului, luînd contact prin radio cu echipajul vecin. La ora 19,34 GMT, „rendez-vous"-ul spaţial este realizat : cele două nave s-au apropiat la 2—3 metri una de alta. Radarul devenind inutilizabil, observaţiile s-au făcut cu ochiul liber. Operaţia de apropiere a fost filmată de echipajul lui Gemini-6. La microfon, Stafford a declarat că vede, prin hubloul cabinei, chiar şi barba lui Lovell ; acesta, la rîndul lui, l-a zărit pe Schirra mestecînd gumă... Dar întîlnirea în afara cabinelor a rămas pentru altă dată.

Amatoare de expresii colorate, presa a denumit întîlnirea celor două nave „un nas-în-nas spaţial", ceea ce reprezintă, într-un fel, imaginea plastică a situaţiei ; într-adevăr, în momentele de maximă vecinătate, Gemini-6 şi Gemini-7 s-au aflat cu vîrfurile cabinelor unul spre celălalt. Pînă la ora 4 în zori, navele au zburat în apropiere, la o distanţă variind între 6 şi 30 de metri ; apoi au început să se distanţeze.

La 16 decembrie, ora 15,29 GMT, după 25 de ore de zbor şi după ce a înconjurat Pămîntul de 16 ori, Gemini-6 a amerizat în apele Oceanului Atlantic, la 630 mile sud de insulele Bermude. Din cauza unor defecţiuni la sistemul de stabilizare al cabinei, echipajul navei Gemini-7 nu a putut filma — aşa cum era prevăzut — operaţiunile de coborîre ale navei Gemini-6.

În ciuda unor defecţiuni la pila de combustibil şi la retrofuzeele laterale, Gemini-7 şi-a continuat zborul pînă în ziua de 18 decembrie, ora 14,05 GMT, cînd a amerizat aproape în aceeaşi zonă a oceanului. Nava a efectuat un zbor cosmic de 330 de ore şi 35 de minute (aproape 14 zile), înconjurînd Pămîntul de 206 ori şi parcurgînd o distanţă de peste 9 milioane kilometri.

Gata de intervenţie, în acea zonă, la sud-est de insulele Bermude, se aflau port-avionul „Wasp", distrugătoarele „Waldron", „Power" şi „Meredith", precum şi 21 de avioane şi elicoptere.

Ajutînd pe Lovell şi Borman să iasă din cabină, lt. Christopher Bent, unul din cei trei scafandri din echipa de ajutor, a declarat că piloţii „aveau aerul unor fantome". Într-adevăr, după cele 14 zile petrecute în cosmos, Borman slăbise cu 4,300 kg, iar Lovell cu 2,700 kg. Dar medicii de pe bordul navei port-avion i-au găsit, din punct de vedere al sănătăţii, în excelentă stare. „Rendez-vous"-ul spaţial a fost realizat.

V. B.

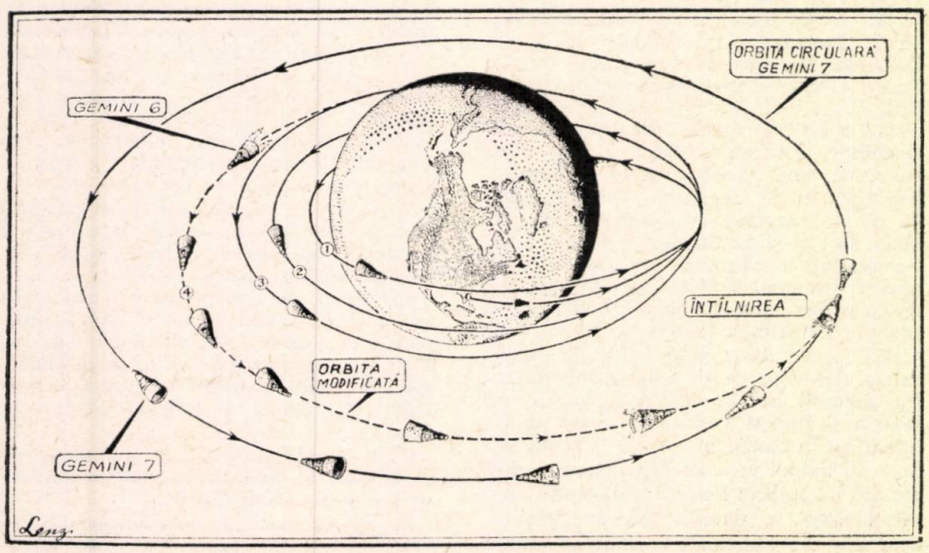

Schema orbitelor pe care au evoluat Gemini 6 şi Gemini 7

NOI PLANURI ECONOMICE

Ca în fiecare an, luna decembrie marchează, în actualitatea internă a țărilor socialiste, importante evenimente legate de dezvoltarea lor în anii viitori. În aceste zile s-au desfășurat sau continuă încă să se desfășoare în capitalele țărilor socialiste lucrările plenarelor comitetelor centrale ale partidelor frățești, consacrate examinării principalelor probleme ale dezvoltării economice, culturale și sociale ale țărilor socialiste. Au loc totodată sesiuni ale parlamentelor țărilor socialiste care dezbat și supun aprobării deputaților planurile cu privire la dezvoltarea economiei naționale, a bugetului de stat pe anul 1966, precum și diferitele măsuri luate în vederea îmbunătățirii formelor de conducere a economiei naționale.

Publicăm în coloanele următoare corespondențe și relatări din VARȘOVIA, SOFIA, BUDAPESTA ȘI PRAGA.

CORESPONDENȚĂ
DIN
VARȘOVIA

La început de cincinal

Sfîrșitul de an implică, de fiecare dată, un bilanț și o analiză a realizărilor ca și o privire în viitor prin prisma cifrelor înscrise în planul anului ce urmează.

În această ordine de idei se înscriu lucrările sesiunii de toamnă a Seimului R. P. Polone care au luat sfîrșit nu demult. Timp de șase săptămîni, în comisii și ședințe plenare, au fost dezbătute planul economiei naționale și bugetul de stat pe 1966 ca și prevederile planului economic pe 1967.

În general, s-a apreciat că anul 1965 poate fi considerat un an favorabil economiei poloneze, el constituind un bun start pentru viitor, dar că aceasta nu poate omite faptul că, în unele sectoare, sarcinile de plan n-au fost îndeplinite.

Ceea ce caracterizează însă anul 1965 este o creștere a producției industriale cu 9,5 la sută — după datele încă provizorii — ca și dinamica înaltă a producției agricole, care a înregistrat un spor de 7 la sută față de anul 1964.

Dacă ne referim la îndeplinirea prevederilor întregului cincinal 1961—1965, se poate spune că planul global al producției industriale va fi realizat cu o creștere de 52 la sută, cu toate că în sectorul producției destinate consumului n-a fost atins nivelul planificat. În schimb însă, la industria mijloacelor de producție planul a fost depășit. În ce privește producția agricolă, ea a cunoscut o creștere de numai 14 la sută, față de 22 la sută cît se prevăzuse. Aceasta se datorește condițiilor atmosferice neprielnice în majoritatea anilor cincinalului.

De la tribuna Seimului, ca și în comentariile presei, s-a subliniat că planul economiei naționale pe anul 1966 se remarcă prin realism și prudență. Încă de la începutul dezbaterilor, ziarul *Trybuna Ludu* sublinia că reala planificare a creșterii producției industriale trebuie să înlăture pericolul unor eventuale perturbări în economie. Prevederile putînd fi realizate printre altele, prin mărirea rezervelor, întărirea economiei țării și crearea condițiilor pentru introducerea în practică a schimbărilor prevăzute în sistemul de planificare și conducere a economiei.

În agricultură producția globală a fost planificată pentru anul viitor avîndu-se în vedere nivelul mediu al producției atins în ultimii patru ani, adică el va fi cu 3 la sută mai mic decît cel realizat în 1965.

În industrie s-a prevăzut un ritm mai lent de creștere și anume cu 6,5 la sută față de anul în curs (cel mai rapid se vor dezvolta industria chimică, industria constructoare de mașini și cea producătoare de energie electrică).

În altă ordine de idei, în dezbateri s-a subliniat faptul că în anul ce vine un mare accent trebuie să se pună pe îmbunătățirea calității produselor și în același timp să se acorde o mare atenție ameliorării aprovizionării pieței, aceasta printr-o mai bună adaptare a producției la cerințele populației. Vor crește, bunăoară, cu 8 la sută vînzările la carne și preparate de carne, cu 10 la sută la țesături, confecții.

Cheltuielile pentru investiții în anul 1966 se ridică la 145 miliarde zloți, ceea ce arată o creștere de 5,7 la sută față de anul 1965.

Din cifrele planului de prevederi pe 1967, reținem : creșterea venitului național cu 6,4 la sută — a producției industriale cu 6,6 la sută, a fondurilor de investiții cu 7,3 la sută.

În centrul atenției dezbaterilor Seimului a stat de asemenea, îmbunătățirea structurii schimbului de mărfuri în sensul creșterii continue a participării la export a mașinilor și instalațiilor și a articolelor industriale de consum finite și scăderea simultană a exportului de materii prime și articolelor agroalimentare. În 1966 exportul va trebui să crească cu cel puțin 5,4 la sută.

→

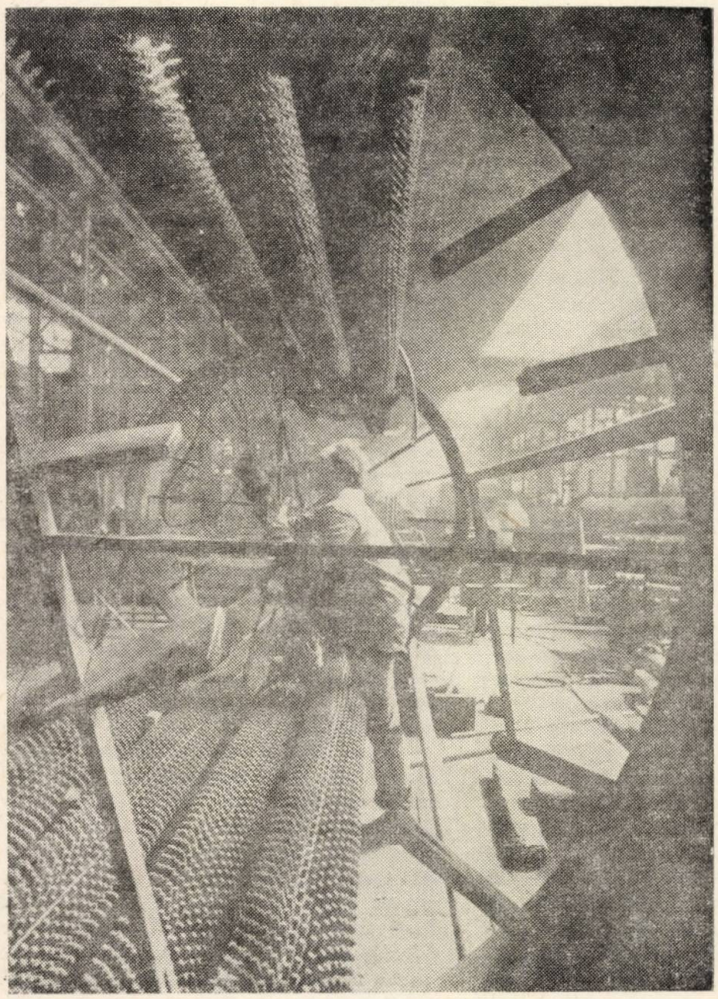

La întreprinderea de prelucrare a petrolului de la Schwedt an der Oder se montează o instalație specială pentru rafinării de petrol

Tocmai acestei importante probleme, a dezvoltării comerțului exterior, i-a fost consacrată cea de a 5-a plenară a C.C. al P.M.U.P., care a avut loc în zilele de 15—16 decembrie. Apreciind drept pozitive rezultatele obținute pînă acum, plenara a subliniat necesitatea activizării exportului ca și a unei politici de chibzuită gospodărire în ce privește importul.

S-a arătat printre altele că dezvoltarea economică a R. P. Polone în anii 1966—1970 cere o creștere importantă a importului (mașini, materiale, materii prime etc.) ; după actualele estimări, în 1967 importul va crește cu circa 10,8 la sută față de 1965. De aci, necesitatea unei juste echilibrări a balanței printr-o intensificare a exportului ca și a restructurării lui.

Un rol de seamă îi revine industriei constructoare de mașini. Exportul de produse industriale finite va crește în anii 1966—1967 cu circa 34 la sută, ponderea unor asemenea produse la întregul export urmînd să sporească în acești ani cu 49—57 la sută.

În același timp, dezbaterile plenarei au arătat că, începînd chiar din anul 1966, exportul de produse alimentare va scădea cu 19 la sută față de 1965, urmînd a se păstra, în continuare, ritmul moderat al exportului de combustibil, materii prime, materiale și altele.

Tot mai mult se vor îndrepta spre export produse industriale finite de calitate superioară. În această privință, plenara a trasat importante sarcini în principal industriei construcțiilor de mașini, electrotehnice și electronice.

Arătîndu-se că partenerii principali ai R. P. Polone în domeniul schimburilor de mărfuri sînt țările socialiste, plenara a subliniat în același timp necesitatea dezvoltării pe mai departe, a exportului către țările capitaliste și în țările în curs de dezvoltare.

Legate printr-un numitor comun, cele două evenimente, sesiunea de toamnă a Seimului și plenara a 5-a a C.C. al P.M.U.P., indică noi direcții pentru dezvoltarea economiei socialiste a R. P. Polone în anii ce vin.

Gh. GHEORGHIȚĂ

Varșovia, 22 decembrie

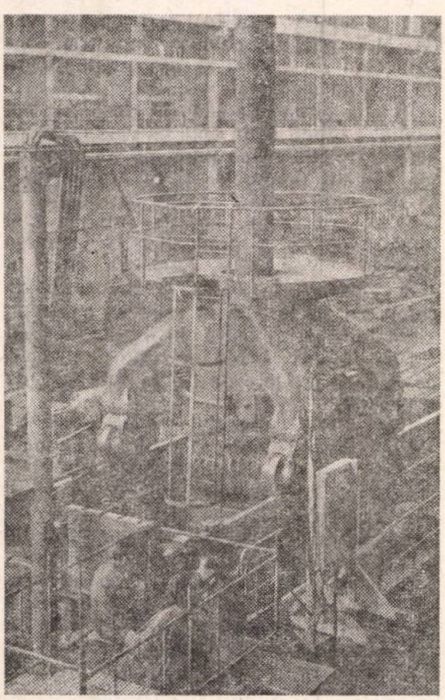

La Jaselske — Cehoslovacia — se montează o instalație mecanică înaltă de 20 m și grea de 250 tone pentru centrala atomo-electrică ce se construiește în Cehoslovacia

SOFIA

Cifrele esențiale

Recenta sesiune a Adunării Populare a R. P. Bulgaria a aprobat planul de stat al economiei naționale pe 1966 și bugetul Republicii Populare Bulgaria pe același an. Extragem cîteva din prevederile mai importante, publicate de presa bulgară.

— Venitul național se va cifra la 7 200 milioane leva.

— Volumul total al investițiilor se va ridica la 2 050 milioane leva.

— Industria va crește în 1966 cu 10,6 la sută față de nivelul atins în anul 1965.

— Producția de mărfuri agricole destinate achiziționării de către organizațiile respective va fi în valoare de 1 624 milioane leva.

— Transportul de mărfuri va crește astfel față de realizările anului 1965 : la transportul feroviar cu 7 la sută, la transportul auto cu 11 la sută iar la transportul pe apă cu 30,9 la sută. În același timp volumul schimbului de mărfuri cu amănuntul va crește cu 5,9 la sută față de realizările din anul 1965.

— Totalul comerțului exterior va înregistra o creștere de 15,9 la sută față de anul 1965.

Cifrele planului prevăd reducerea prețului de cost al producției industriale cu 1,69 la sută, în construcții cu 6,73 la sută, al producției gospodăriilor de stat cu 2,68 la sută, la munca efectuată în transporturi cu 2,13 la sută.

Bugetul R. P. Bulgaria pe 1966 prevede suma de 3 701 951 000 leva la venituri și 3 691 332 000 leva la cheltuieli, realizîndu-se astfel un excedent de 10 619 000 leva. Pentru 1966, cheltuielile aprobate din bugetul de stat pentru finanțarea economiei naționale vor fi în valoare de 1 975 076 000 leva.

Dezvoltării în continuare a învățămîntului, științei, culturii, ocrotirii sănătății și asigurărilor sociale li se va afecta din bugetul de stat pe 1966 suma de 1 007 889 000 leva.

Adunarea Populară a aprobat totodată darea de seamă privind îndeplinirea bugetului republican pe anul 1964, care cuprinde următoarele cifre :

la venituri suma de 2 290 544 000 leva,

la cheltuieli suma de 2 245 448 000 leva,

ceea ce reprezintă un excedent al veniturilor față de cheltuieli de 45 096 000 leva.

Referitor la dezvoltarea economiei țării în cursul anului 1965, raportul prezentat în fața Adunării Populare de către Apostol Pașev, președintele Comitetului de Stat al Planificării, menționează că, potrivit datelor preliminare, volumul global al producției industriale în cursul acestui an înregistrează o creștere de 13,3 la sută în raport cu anul 1964.

Raportul menționează totodată că în anul 1966 volumul global al producției industriale va spori cu 10 la sută comparativ cu realizările obținute în 1965. În aceeași perioadă este prevăzută creșterea venitului național cu 9 la sută.

Cu cîteva zile înainte de desfășurarea lucrărilor celei de-a XI-a sesiuni a Adunării Populare, presa bulgară publicase tezele Biroului Politic al C.C. al P.C. Bulgar cu privire la principiile fundamentale ale noului sistem de planificare și conducere a economiei naționale.

BUDAPESTA

Al treilea cincinal

Zilele acestea la Budapesta a fost dată publicității o hotărîre a Consiliului de Miniștri al R. P. Ungare cu privire la planul de dezvoltare a economiei naționale pe 1966. Anul 1966 este primul an al celui de-al treilea cincinal. În 1966 se proiectează realizarea unei creșteri a venitului național cu 4 la sută. În acest scop investițiile prevăzute în hotărîrea Consiliului de Miniștri se cifrează la 44—45 miliarde forinți, ceea ce depășește cu 2-3 miliarde investițiile din anul 1965. Numărul construcțiilor importante din punct de vedere al ansamblului economiei naționale care vor fi date în exploatare în anul 1966 se cifrează la aproximativ 340. Producția industrială urmează să înregistreze o creștere cu 4-6 la sută față de nivelul anului 1965.

În 1966 valoarea producției globale agricole va depăși cu aproximativ 5 la sută nivelul anului curent. Agricultura va primi numeroase tractoare, combine și mașini-remorci. Sume considerabile se vor cheltui pentru dezvoltarea creșterii animalelor, pentru extinderea capacităților și fructelor. Conform planului, se prevede că în urma măsurilor corespunzătoare în domeniul producției și în condiții meteorologice normale, volumul achizițiilor de fructe va crește cu 35—40 la sută, de legume — cu aproximativ 30 la sută. Volumul global al achizițiilor va depăși cu 5 la sută nivelul anului 1965.

Căile ferate de stat vor fi înzestrate cu noi locomotive Diesel și electrice, iar transportul rutier va primi multe mii de autocamioane și sute de autobuze. Se va extinde și moderniza rețeaua de șosele.

În 1966 se va dezvolta comerțul exterior atît cu țările socialiste cît și cu cele capitaliste. Exportul și importul vor depăși, probabil, cu 6—8 la sută nivelul anului 1965.

Va continua să se îmbunătățească sistemul de deservire a populației, asigurările sociale și viața culturală. În total va fi terminată construcția a peste 50 000 de apartamente. În afară de aceasta vor fi construite cîteva sute de săli de clasă pentru școlile elementare și medii. Se va lărgi rețeaua de sanatorii, case pentru bătrîni, creșe și grădinițe de copii, va crește numărul locurilor din aceste insti-

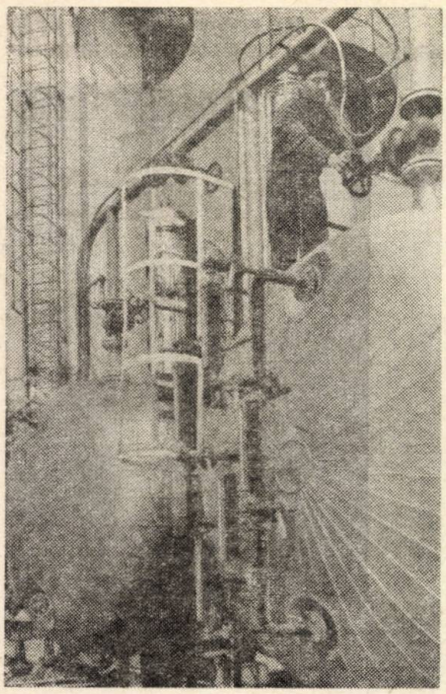

La Szazhalombatta se află unul dintre principalele obiective industriale, pentru prelucrarea petrolului, realizate în cursul celui de al doilea plan cincinal

tuţii. Va creşte de asemenea şi numărul orelor de consultaţii date de către medici în cadrul circumscripţiilor sanitare şi ambulatoarelor.

Salariul real al muncitorilor şi ţăranilor pe cap de salariat va creşte în anul următor cu 1,5 la sută, iar veniturile reale — cu 3,5 la sută. De asemenea va creşte şi consumul real al ţăranilor — în cazul unei recolte corespunzătoare.

Vorbind la sesiunea Adunării de Stat despre situaţia economiei naţionale a R. P. Ungare, şi sarcinile economice de viitor, Gyula Kallai, preşedintele Consiliului de Miniştri al R. P. Ungare, a arătat că „partidul şi guvernul consideră drept datoria lor firească ca paralel cu creşterea producţiei să continue ridicarea nivelului de trai". Condiţia principală pentru realizarea acestui lucru — a subliniat în continuare Gyula Kallai — constă în ridicarea productivităţii muncii şi creşterea producţiei agricole şi industriale.

CORESPONDENŢĂ DIN PRAGA

Noul plan

Două evenimente de seamă au atras în ultimele zile atenţia opiniei publice cehoslovace : şedinţa plenară a C.C. al P.C. din Cehoslovacia şi lucrările celei de a 9-a sesiuni a Adunării Naţionale.

Plenara C.C. a discutat proiectul tezelor celui de-al 13-lea Congres al partidului care va avea loc în anul viitor şi a făcut o analiză a dezvoltării economice dezbătînd proiectul programului economic care va fi prezentat plenarei C.C. din primăvara anului viitor şi apoi va fi supus dezbaterilor Congresului partidului. A fost analizat de asemenea proiectul planului de dezvoltare a economiei naţionale cehoslovace în anul 1966, primul an al celui de-al 4-lea plan cincinal.

La plenară s-a subliniat că îndeplinirea planului pe 1966 necesită încă din primele zile ale anului eforturi din partea organelor de conducere, a tuturor lucrătorilor din întreprinderi şi instituţii. În anul viitor va fi aplicat noul sistem de conducere în întreaga economie naţională şi va fi dezvoltat în continuare acest sistem, vor fi aplicate în producţie cuceririle ştiinţei şi tehnicii în vederea asigurării creşterii productivităţii muncii, ridicării nivelului tehnic şi calitativ al producţiei, va fi modificată structura bazei producţiei în scopul creşterii eficacităţii economice a acesteia şi va continua să fie aplicat principiul cointeresării materiale pentru rezultatele obţinute în raport cu calitatea, cantitatea şi importanţa socială a produselor.

Proiectul planului de dezvoltare a economiei naţionale şi bugetul de stat pe 1966 au constituit principalul punct al ordinii de zi a celei de a 9-a sesiuni a Adunării Naţionale cehoslovace.

O. Černik, vicepreşedinte al guvernului şi preşedintele Comitetului de Stat al Planificării, care a prezentat proiectul planului de dezvoltare a economiei, a subliniat că la întocmirea acestuia s-a ţinut seama nu numai de situaţia actuală a economiei naţionale, ci şi de tendinţele care se vor ivi în dezvoltarea ei în viitor, tendinţe oglindite în proiectul programului economic.

Comisia Centrală de control popular şi statistică a făcut cunoscut că de la începutul acestui an şi pînă la sfîrşitul lunii noiembrie planul producţiei industriale a fost realizat în proporţie de 102,3 la sută, producţia crescînd cu 8,1 la sută faţă de perioada corespunzătoare a anului trecut.

În planul de dezvoltare a economiei naţionale cehoslovace pe 1966 se prevede a se menţine ritmul de dezvoltare de pînă acum. Ca o condiţie principală pentru creşterea eficacităţii producţiei, se proiectează accelerarea ritmului de dezvoltare a industriei chimice şi industriei construcţiilor de maşini ca una din condiţiile care stau la baza creşterii nivelului tehnic al unor ramuri ale economiei naţionale, iar volumul acumulărilor în cadrul venitului naţional să crească în concordanţă cu capacitatea organizaţiilor furnizoare care participă la lucrările de investiţii.

Baza dezvoltării economiei cehoslovace în 1966 o constituie creşterea în continuare a producţiei industriale. Ea va spori cu 5,5 la sută, producţia agricolă marfă destinată fondurilor statului cu 6,6 la sută, iar volumul lucrărilor în construcţii cu 6 la sută. Astfel, se va ajunge ca aproximativ 72 la sută din creşterea produsului social să fie asigurată de dezvoltarea producţiei industriale şi 22 la sută de creşterea producţiei agricole.

În anul viitor se acordă prioritate industriei energetice care, conform prevederilor planului, va creşte cu 8,4 la sută, industriei construcţiilor de maşini — 8,1 la sută, şi industriei chimice — 7 la sută.

Producţia bunurilor de larg consum va creşte cu 5 la sută iar în industria alimentară sporul prevăzut de plan este de 3,9 la sută.

Pentru dezvoltarea transporturilor, electrificarea altor trasee de cale ferată, reparaţii şosele etc. vor fi investite 4,4 miliarde kcs. În anul viitor vor fi date în folosinţă în acest domeniu fonduri fixe în valoare de 3,2 miliarde kcs.

În agricultură se prevede o creştere a producţiei globale de 7,9 la sută.

Pentru realizarea sarcinilor prevăzute în anul viitor în întreaga economie a Cehoslovaciei, volumul investiţiilor va creşte cu 7,9 la sută. Aceasta va asigura înlăturarea stricăciunilor provocate de inundaţii în regiunea Slovaciei de sud.

Planul pe 1966 prevede importante creşteri ale producţiei în Slovacia. Volumul producţiei industriale va spori cu aproape 10 la sută.

O mare atenţie se acordă reconstrucţiei şi dezvoltării oraşului Praga. În acest scop investiţiile sporesc cu 17 la sută.

Punînd în faţa oamenilor muncii asemenea obiective, partidul şi statul cehoslovac şi-au exprimat convingerea că ele vor fi realizate în mod exemplar, Republica Socialistă Cehoslovacia făcînd astfel noi paşi înainte pe drumul progresului şi bunăstării celor ce muncesc.

Alex. LIŢĂ

Praga, 22 decembrie

Un lot de electrocare produse de uzina de maşini electrice din Sofia

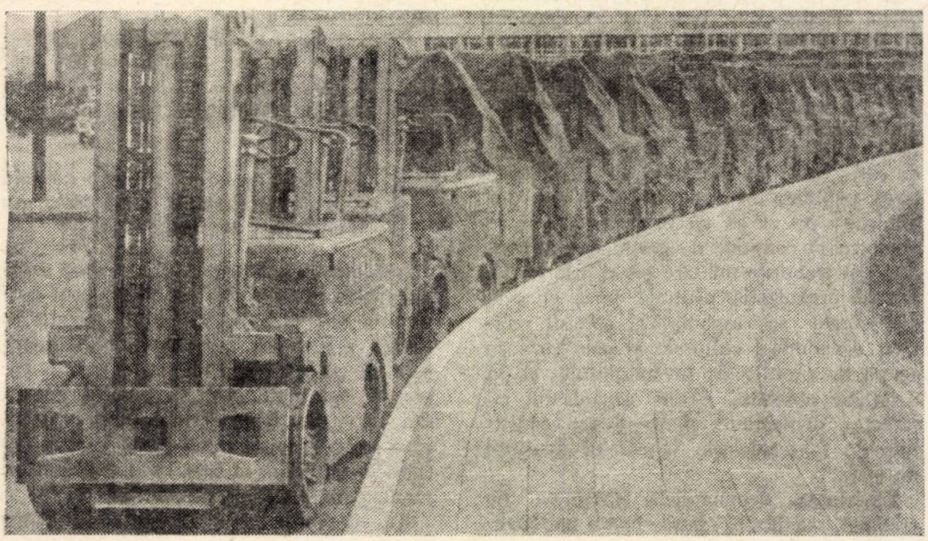

Hoang TU

ambasadorul R.D. Vietnam la București

despre

■ 5 ani de la crearea F.N.E.

■ lupta poporului vietnamez împotriva agresiunii

La 20 decembrie s-au împlinit 5 ani de la crearea Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de sud. Revista LUMEA s-a adresat cu acest prilej ambasadorului R. D. Vietnam la București, HOANG TU.

– În ce împrejurări a luat naștere, acum cinci ani, Frontul Național de Eliberare ?

— După cum se știe, timp de peste 11 ani, adică de la semnarea Acordurilor de la Geneva din 1954 cu privire la Vietnam, în Vietnamul de sud n-a trecut nici o singură zi în care să nu se fi comis represiuni. Imperialiștii americani și marionetele lor din sud au comis nenumărate crime, provocînd suferințe enorme și doliu întregului nostru popor din sud.

Într-adevăr, intențiile agresive ale S.U.A. au ieșit în evidență mai demult, o dată cu victoria Revoluției din august în Vietnam. În timpul anului 1950, cînd corpul expediționar francez întîmpina multe greutăți pe toate fronturile din Indochina, S.U.A. l-au ajutat tocmai cu intenția de a-și realiza propriile obiective. Planul Navarre (1953—1954) a fost de fapt un plan întocmit, finanțat și aprovizionat cu armament și muniții de către imperialiștii americani. Dar victoria răsunătoare de la Diem Bien Fu a făcut ca acest plan să se prăbușească în mod lamentabil, încheind definitiv perioada de dominație franceză, de aproape o sută de ani, în Vietnam. Intervenția brutală americană începe în 1956, o dată cu alungarea definitivă a corpului expediționar francez din Indochina. Atunci, cu complicitatea marionetelor de la Saigon, agresorii americani au săvîrșit crime odioase, au dezlănțuit o campanie de teroare față de foștii rezistenți, față de toți iubitorii de pace și libertate. Represiuni sîngeroase, de mare amploare, au fost întreprinse în Vietnamul de sud. Imperialiștii americani doresc să transforme Vietnamul de sud într-o bază militară, într-o colonie de tip nou, care să le servească de trambulină pentru a ataca R.D. Vietnam și alte țări socialiste.

Poporul nostru din sud, ca de altfel poporul din întreaga țară, iubește pacea. Vrînd să aplice în mod consecvent clauzele Acordurilor de la Geneva, chiar de la semnarea acestora, poporul din sud a dus cu multă perseverență o luptă politică cerînd aplicarea corectă a prevederilor acordurilor, ridicarea nivelului de trai, pace, democrație, revendicînd stabilirea relațiilor între cele două zone și pregătirea alegerilor generale în vederea reunificării țării. Dar mișcarea pașnică a fost înecată în sînge. Sute de mii de compatrioți de-ai noștri au fost arestați torturați, omorîți, alte zeci de mii aruncați în închisori. Doliul a cuprins fiecare familie. Compatrioții noștri, cei care au pus capăt unei noi agresiuni a colonialiștilor francezi, nu puteau rămîne cu brațele încrucișate. Față de aceste represiuni intense și barbare, începînd din 1959, întregul popor din sud, solidar ca un singur om, s-a ridicat împotriva agresorilor cu puști, cu săbii, cu toate mijloacele de luptă de care dispunea.

Frontul Național de Eliberare a luat ființă la 20 decembrie 1960, cu un program just, unind toate partidele politice, organizațiile de masă, fără deosebire de convingeri politice și de confesiuni religioase. Crearea Frontului Național de Eliberare răspunde pe deplin aspirațiilor arzătoare ale poporului nostru din sud, care s-a ridicat cu hotărîre la luptă împotriva agresorilor americani pentru eliberarea sudului, în vederea reunificării țării. Prestigiul F.N.E. crește necontenit. Fără îndoială, F.N.E. este singurul reprezentant autentic al poporului sud-vietnamez.

– Cum este organizată viața în regiunile eliberate din Vietnamul de sud ?

În momentul de față F.N.E. controlează patru cincimi din teritoriul Vietnamului de sud, eliberînd astfel peste 10 milioane din 14 milioane de locuitori sud-vietnamezi. Spre deosebire de regimul marionetă de la Saigon, care și-a schimbat guvernul de 13 ori în urma loviturii de stat din 1963, cînd a fost ucis Ngo Dinh Diem de către foștii lui protectori americani, puterea populară în zona eliberată se consolidează pe zi ce trece. Pretutindeni se organizează comitete de gestiune care conduc atît treburile militare cît și cele civile. De la organizația centrală pînă la cele districtuale se organizează comisii militare, economice, culturale și cele care se ocupă de problemele învățămîntului și de ocrotirea sănătății. Aceste organizații, cu caracter democratic și progresist constituie de fapt nucleele viitoarelor instituții de stat.

Libertatea democratică, libertatea de credință, egalitatea între toate naționalitățile conlocuitoare au fost puse în practică și sînt respectate.

În ceea ce privește agricultura, al cărei punct central îl constituie problema pămîntului, reforma agrară este aplicată în mod judicios : 2 milioane de hectare sînt împărțite țăranilor săraci. Țărănimea este organizată în grupe de întovărășire, în colective pentru exploatarea în comun a pămîntului.

Funcționează 4 142 școli de învățămînt general frecventate de o jumătate de milion de elevi, fără a socoti pe cei de la clasele preșcolare. 80 la sută din copiii de vîrsta școlară pot să meargă la școală, 17 minorități naționale au scrierile lor proprii (înainte de 1954 nu exista nici una).

32 000 puncte sanitare, dispensare, săli de consultații cu peste 3 000 cadre calificate deservesc populația. În zona eliberată există trei școli pentru pregătirea medicilor.

Caracterul aspru al războiului nu a împiedicat desfășurarea unei vieți culturale și artistice. În fiecare sat se organizează un grup artistic. În fiecare district și provincie un ansamblu de cîntece și dansuri, iar în unele provincii sînt chiar mai multe. În zona eliberată apar 40 de ziare, 17 reviste și 40 buletine de știri. Postul de radio „Eliberarea" are zilnic 9 emisiuni în 5 limbi.

Într-un cuvînt, deși există greutăți provocate de război, viața în zona eliberată este bine organizată.

Ferm convins de victoria asupra agresorilor, pentru salvarea patriei, poporul nostru din sud produce și luptă în același timp pentru construirea unei vieți noi, fericite.

– Cum apreciați situația actuală a luptelor și care sînt căile de soluționare a conflictului ?

Indiferent dacă este vorba despre sezonul ploios sau secetos, cu cît poporul nostru din sud va lupta mai mult, cu atît va cîștiga mai mult, iar imperialiștii americani cu cît vor lupta mai mult cu atît vor pierde mai mult. Aceasta rezultă, firește, din caracterul legic al războiului popular, care are o linie de luptă justă. Forțele patriotice, păstrîndu-și inițiativa, dau lovituri nimicitoare trupelor americane.

Cu cît vor fi introduse mai multe trupe

americane și ale sateliților S.U.A., cu atît înfrîngerile lor vor fi mai rușinoase.

Angajîndu-se tot mai mult în Vietnamul de sud, imperialiștii americani caută o ieșire prin extinderea războiului de distrugere escaladînd nordul, procedînd la bombardamente masive aeriene și navale. Este limpede că ei nu pot schimba situația. Poporul vietnamez este hotărît să învingă, iar imperialiștii americani și marionetele lor din sud nu vor putea scăpa de o înfrîngere rușinoasă.

Întregul popor din R. D. Vietnam lucrează în producție și în același timp luptă pentru apărarea nordului, pentru sprijinirea sudului, în vederea reunificării țării.

Administrația Johnson face reclamă așaziselor „negocieri fără condiții", dar intensifică și extinde în același timp războiul din Vietnamul de sud, continuă escaladarea în războiul de distrugere în Vietnamul de nord. Este pur și simplu o înșelătorie care nu poate păcăli pe nimeni. Toată lumea știe că imperialiștii americani săvîrșesc o agresiune în Vietnam. Dacă S.U.A. vor înceta agresiunea, își vor retrage trupele și vor lăsa poporul vietnamez să-și rezolve el însuși treburile, pacea va fi restabilită imediat.

Poziția noastră în soluționarea problemei vietnameze este limpede. Este poziția în 4 puncte a guvernului R. D. Vietnam dată publicității la 8 aprilie 1965, și poziția Frontului Național de Eliberare, în declarația acestuia din 22 martie 1965. Este unica bază pentru reglementarea acestei probleme. Dacă guvernul S.U.A. va declara solemn că acceptă poziția guvernului R. D. Vietnam, atunci se va putea preconiza o soluție politică a problemei vietnameze.

I – Ce ecou are larga mișcare mondială de solidaritate în rîndurile poporului vietnamez ?

Popoarele tuturor țărilor socialiste frățești, printre care și poporul român, au acordat și continuă să acorde un ajutor călduros, pe diferite planuri, poporului nostru : ajutor politic, moral și material ; popoarele țărilor din Asia, Africa, America Latină, popoarele iubitoare de pace, inclusiv poporul american, își exprimă deplina solidaritate și sprijină lupta dreaptă a poporului nostru împotriva agresiunii americane.

Formele pe care le îmbracă această solidaritate, acest sprijin și ajutor, sînt extrem de bogate și variate.

Sprijinul și ajutorul acordate de poporul român, de popoarele țărilor socialiste, de toate popoarele iubitoare de pace este de mare însemnătate pentru noi, pentru lupta noastră împotriva agresorilor. Aceasta face ca încrederea noastră în victoria finală să se întărească tot mai mult.

Poporul vietnamez dă o înaltă prețuire ajutorului acordat și exprimă cu acest prilej mulțumirile sale sincere partidului, guvernului, poporului frate român, popoarelor țărilor socialiste, popoarelor țărilor din Asia, Africa și America Latină, tuturor popoarelor iubitoare de pace din lume, inclusiv poporului american, care ne acordă și continuă să ne acorde sprijinul și ajutorul lor în lupta noastră dreaptă pînă la victoria finală împotriva agresorilor.

Prof. dr. N.N. CONDEESCU

prorector al Universității București

despre

■ Universitățile franceze

În cadrul schimburilor culturale dintre țara noastră și Franța, prof. univ. N. N. Condeescu a întreprins o călătorie în această țară. La întoarcere, el a avut o convorbire cu redactorul nostru **Radu Varia,** în cadrul căreia a prezentat unele aspecte ale vieții universitare franceze și ale relațiilor interuniversitare româno-franceze :

Am petrecut o lună de zile în Franța, ca trimis al Ministerului Învățămîntului, în cadrul schimburilor interuniversitare dintre cele două țări. Jumătate din timp l-am petrecut în provincie, unde am vizitat centrele universitare Aix-en-Provence, Avignon, Grenoble, Lyon și Dijon ; restul timpului l-am petrecut la Paris. De fiecare dată am avut schimburi de vederi cu profesorii francezi și am ținut mai multe conferințe, despre „Cultura franceză a lui Vasile Alecsandri", „Raporturile personale (ale aceluiași scriitor) cu scriitorii francezi", „Rolul de intermediar al lui Vasile Alecsandri între literatura franceză și literatura română". De asemenea, am conferențiat despre „Contribuția românească la istoria literaturii franceze", despre „Organizarea învățămîntului de limba și literatura franceză în țara noastră" și am făcut o comunicare despre „Un pamflet inedit, în versuri, împotriva lui Richelieu". La Sorbona am avut prilejul să vorbesc despre „Alecsandri și Mérimé", precum și despre „Versiunile franceze ale legendei Mînăstirii de la Curtea de Argeș".

În toate centrele pe care le-am vizitat, localurile vechilor universități au fost trecute serviciilor administrative. Învățămîntul se desfășoară în noile cetăți universitare, vaste, unele întinse pe circa 200 hectare. Se găsesc acolo sediile facultăților, cu amfiteatre mari și numeroase săli de seminar, laboratoare cu utilaj modern, cantine și cămine, cu tot confortul modern. Locul central al fiecărei cetăți universitare e ocupat de bibliotecă, concepută pentru necesitățile prezente, dar mai ales pentru cele viitoare. Rafturile kilometrice vor putea adăposti publicațiile pe cel puțin 20 de ani următori.

După cum arătam, studenții din provincie au în momentul de față condiții bune de muncă și de pregătire. Aș spune cu mult mai bune față de colegii lor parizieni. La Sorbona, criza de spațiu nu a fost decît parțial remediată, cu toate că în ultimul timp au fost înființate facultățile de litere de la Nanterre și de științe de la Orsay.

În universitățile din provincie, contactul dintre profesor și student este mai strîns. Orele de consultații sînt foarte frecventate și ajutorul acordat de profesori la documentarea pentru diplomele superioare, ca și pentru tezele de doctorat este cu mult mai eficient decît la Paris, unde numărul extrem de mare de studenți și doctoranzi spațiază mult contactele dintre cercetători și îndrumători. Unii profesori de la Sorbona au cîte 80 de doctoranzi.

Cercetarea științifică se face atît de către doctoranzi și cadrele didactice din învățămîntul superior, cît și de către cercetătorii institutelor grupate în jurul „Centrului Național al Cercetării Științifice". De altfel, un doctorand, profesor de liceu sau asistent universitar, poate fi transferat pe 2—3 ani la acest Centru și eliberat complet de munca didactică, pentru a-și putea întocmi în cele mai bune condiții lucrarea de doctorat.

În Franța cursurile universitare sînt diferențiate după studenții cărora li se adresează : *propedeutica,* echivalînd cu anul I, are un caracter general de inițiere. Pentru candidații la licență sau la agregație (examen de calificare superioară pentru învățămîntul mediu) se fac, de asemenea, cursuri speciale. La fel și pentru candidații la certificatul de aptitudini pentru învățămîntul secundar — calificare inferioară a agregației.

La Aix, Lyon și Dijon, dintre centrele pe care le-am vizitat, funcționează lectorate de limbă română. La Dijon și Lyon ele sînt deținute de lectori români trimiși în cadrul schimburilor interuniversitare. Fiecare din aceste lectorate grupează cîte 10—12 studenți. Numărul lor este în creștere, deoarece interesul pentru țara noastră este mereu mai mare și romaniștii locali, domnii Rostaing (Aix), Goudet (Lyon), Loriot (Dijon) îi îndeamnă pe studenții lor să urmeze și cursurile de română. La Sorbona, șef al catedrei este dl Alain Guillermou, profesor de limba și literatura română, autor al unei lucrări despre Mihail Eminescu, și prieten al țării noastre, care de altfel mi-a făcut o călduroasă primire. Bibliotecile lectoratelor românești încep a fi cuprinzătoare prin grija Bibliotecii Centrale Universitare din București, însărcinată a le dota cu cărți și periodice.

Am avut onoarea să fiu invitat la „Cercul de studii marxiste", unde prin intermediul lui Roger Garaudy am putut intra în legătură cu fruntașii mișcării marxiste franceze. De asemenea, datorită bunăvoinței d-lui Durry, decanul facultății de litere de la Sorbona, am stabilit contacte cu profesorii acestei universități —, iar, pe de altă parte — l-am putut cunoaște pe dl Flacelière, directorul Școlii normale superioare și am putut vizita Centrul național pedagogic de la Sèvres, unde tocmai își îndeplinea stagiul un grup de zece profesori români.

Prin prevederile acordului cultural, relațiile universitare și științifice dintre cele două țări pot crește necontenit, multiplicîndu-se schimburile de profesori, studenți și publicații. Există în Franța, ca și în țara noastră, convingerea că legăturile culturale sînt un mijloc eficient de înțelegere reciprocă și de asigurare a păcii.

Confruntări interoccidentale

Înaintea reuniunii de săptămîna trecută a Consiliului ministerial N.A.T.O., Dean Rusk sublinia că nu este vorba decît de o „sesiune de rutină". Pe punctul de a părăsi Parisul după încheierea lucrărilor, secretarul Departamentului de Stat declara, tot atît de sumar, că sesiunea a fost „foarte utilă". Laconismul rezervat al acestor aprecieri a fost consemnat fără surprindere de observatori : sesiunea Consiliului ministerial — care face parte din calendarul reuniunilor periodice ale membrilor alianței și era ca atare inevitabilă — și-a desfășurat lucrările în condiții deosebit de puțin propice volubilității în raporturile cu gazetarii.

Nu atît datorită necunoscutelor din ecuația politică a momentului : în Franța încă nu se terminaseră alegerile prezidențiale, la Washington încă nu se desfășuraseră nici convorbirile premierului britanic, nici acelea ale cancelarului vest-german. Dacă experții într-adevăr așteptau scrutinul francez de duminică pentru ca, pornind de la cifrele rezultatelor, să emită pronosticuri privitor la ce va fi politica atlantică a Parisului, se știa deja că vizitele în S.U.A. ale celor doi șefi de guverne europeni nu vor aduce elemente noi în complexul relațiilor interoccidentale.

Nici măcar datorită unei situații relativ noi, deși aceasta alcătuiește de o bucată de vreme un fel de fundal al tuturor convorbirilor dintre membrii N.A.T.O. : perspectiva scadenței din 1969 și a eventualei reorganizări a alianței.

Ceea ce a invitat însă la prudență pe membrii Consiliului N.A.T.O. este cel mai important grup de probleme care afectează azi relațiile din interiorul N.A.T.O., prin gravitatea lor și implicațiile lor. La o prudență căreia, însă, membrii alianței îi sînt mai mult sau mai puțin fideli după cum coordonatele propriei lor politici îi fac mai mult sau mai puțin vulnerabili la presiunile celor interesați.

Dincolo de litera comunicatului...

Într-adevăr, aceste probleme — războiul din Vietnam și stăruințele vest-germane privind accesul la armamentul nuclear — au și dominat sesiunea Consiliului ministerial. Chiar dacă textul comunicatului publicat la sfîrșitul lucrărilor pare să sugereze o altă ierarhie a temelor abordate : relațiile greco-turce și problema cipriotă ocupă un spațiu de peste cinci ori mai mare decît politica americană în Vietnam și de zece ori mai mare decît chestiunea înarmării nucleare a R.F.G. Acestui punct de altfel nici nu i se spune pe nume, ci este menționat în termenii următori : „Secretarul general, în calitate de președinte al unui comitet special alcătuit din miniștri ai apărării, a supus consiliului un raport provizoriu. Miniștrii au discutat acest raport". *) Discreție explicabilă, dacă se ține seamă de impopularitatea în rîndurile opiniei publice din țările membre ale alianței atlantice — și chiar în rîndurile partidelor de guvernămînt — a unor acțiuni dintre care cea dintîi amenință cu agravarea situației în sud-estul Asiei, iar a doua merge împotriva intereselor securității europene. Tot ca o reflectare a tendințelor opiniei publice apare și locul de frunte pe care îl ocupă în economia comunicatului referirea la relațiile Est-Vest și la ceea ce pînă acum s-a realizat pozitiv, mai cu seamă pe planul legăturilor bilaterale în acest domeniu.

Intervențiile celor doi miniștri americani — Rusk în prima zi a dezbaterilor, McNamara în ultima — s-au situat însă într-o cu totul altă perspectivă. Fără a-și alege argumentele, fără a cîntări forța de convingere a apelurilor lor, secretarul Departamentului de Stat și secretarul Departamentului Apărării au cerut în mod presant partenerilor lor să se asocieze acțiunilor S.U.A. în Vietnam. Rezultatul acestor chemări este mai mult decît ingrat. Ministrul de externe danez Haekkerup „a apreciat că situația din Vietnam reprezintă principalul obstacol în calea destinderii" și „a menționat de asemenea opoziția crescîndă pe care politica americană o întîmpină în diferite țări, printre care Danemarca".

Problema locului și rolului R.F.G. în alianța atlantică a fost tratată mai puțin zgomotos, nu numai în comunicat, dar și în dezbateri. Pe de o parte pentru că reprezentanții S.U.A., știind că politica americană în Vietnam merge împotriva tendințelor profunde ale aliaților europeni (chiar ale celor care se „aliniază"), socotesc mai înțelept pentru moment să nu-i alarmeze și pe propriul lor continent. Pe de altă parte pentru că, în aceste condiții, miniștrii vest-germani au considerat ei înșiși mai prudent să nu pornească singuri la atac. Cu atît mai mult cu cît nu se cuvenea să anticipeze asupra convorbirilor de la Washington ale cancelarului Erhard. Așa încît Schröder și von Hassel s-au mulțumit să sublinieze fiecare că R.F.G. își menține revendicările cu privire la „răspunderile nucleare" în cadrul alianței.

Washington : vizita premierului britanic

Dintre partenerii Statelor Unite în N.A.T.O., numai Marea Britanie se arată „înțelegătoare" față de politica americană în sud-estul asiatic. Pe bază de reciprocitate : există și interese britanice, active dacă nu legitime, în acea parte a lumii „la est de Suez". Dar la Paris, reprezentanții guvernului londonez s-au manifestat cu discreție. Ministrul de externe Michael Stewart, suferind, nu a putut participa la sesiunea Consiliului ministerial, unde a fost înlocuit de unul din principalii săi colaboratori. Și de altfel ca și în cazul R.F.G. — proximitatea vizitei la Washington a premierului Wilson impunea diplomației britanice o anumită rezervă.

Nu se pare totuși că întrevederile Johnson-Wilson de la sfîrșitul săptămînii trecute au constituit mai mult decît un tur de orizont făcut în comun asupra unui număr de probleme. Fără a trece pe planul negocierilor și al unor rezultate concrete. Poate, așa cum afirma *Le Monde*, din pricina „lipsei de suplețe a președintelui Johnson și a dificultăților de care se lovesc interlocutorii săi atunci cînd încearcă să-l convingă de o idee care nu e a sa proprie". Sau, mai simplu, și mai cuprinzător, pentru că înșeși obiectivele celor două puteri sînt în mare măsură ireconciliabile. „Marea Britanie, scria *The Times* în ziua plecării premierului la Washington, este interesată în primul rînd de îndeplinirea răspunderilor care-i revin în calitatea sa de fostă mare putere colonială", mod elegant de a prezenta preocuparea politicii britanice de a-și menține, sub o formă sau alta, pozițiile în teritoriile devenite independente. „Statele Unite, continuă ziarul londonez, consideră de datoria lor activă să apere integritatea statelor necomuniste de aproape pretutindeni", mod tot atît de elegant de a vorbi despre preluarea de către S.U.A., tot sub o formă sau alta și de fiecare dată cînd este posibil, a pozițiilor anterior deținute de fostele pu-

*) Este vorba de „comitetul McNamara", constituit din inițiativa secretarului Departamentului de Stat și însărcinat să pregătească recomandări privind împărțirea răspunderilor nucleare. În cursul sesiunii de la Paris a Consiliului ministerial, McNamara a invitat al III-lea grup de lucru al „comitetului special" să-și continue lucrările la Washington ; acest grup studiază problemele planificării nucleare.

teri imperiale. Dar Marea Britanie nu dispune actualmente de forţa financiară necesară politicii sale. *(Associated Press :* preşedintele Johnson şi premierul Wilson au discutat în amănunţime despre „bugetul apărării Angliei şi, în legătură cu aceasta, despre modalităţile de a-l menţine la suma de 2 miliarde lire sterline fără periclitarea liniilor vitale de apărare din Orientul Mijlociu, Golful Persic, Oceanul Indian" ; *France Presse :* guvernul britanic doreşte din partea S.U.A. un ajutor care să ducă la micşorarea cheltuielilor sale consacrate sistemului său defensiv ; astfel s-ar lua în consideraţie o nouă repartiţie a „angajamentelor" britanice, ţinîndu-se seama de „necesităţile Angliei în jurul Golfului Persic şi în Malayezia".) Statele Unite au, pentru politica lor, acoperirea economică necesară ; nu au însă, pentru ea — de pildă, în momentul de faţă, în Vietnam — acoperire morală.

Pe baza acestor căutări complementare se pot realiza din cînd în cînd joncţiuni mai mult sau mai puţin trainice. Şi totdeauna precaute, pentru întemeiate motive : înainte de a pleca la Washington de pildă, Wilson a fost vizitat de o delegaţie parlamentară a propriului său partid, care i-a cerut „să exprime cît mai clar cu putinţă preşedintelui S.U.A. neliniştea pe care o stîrneşte în Marea Britanie agravarea conflictului din Vietnam" *(Le Monde).* În conferinţa de presă pe care a ţinut-o la sfîrşitul vizitei sale, premierul britanic s-a asociat din nou poziţiei americane, nu însă fără a proclama că guvernul britanic, în calitatea sa de copreşedinte al conferinţei de la Geneva, intenţionează să continue „cu toată energia" căutările în vederea restabilirii păcii. În schimb, oaspetele a plecat spre Ottawa, etapa următoare a călătoriei sale, avînd în bagaje sprijinul total al guvernului S.U.A. pentru instituirea unui embargo asupra petrolului destinat Rhodesiei.

„Este rezultatul cel mai concret al acestor convorbiri anglo-americane", apreciază observatorii, consemnînd că, în toate celelalte probleme abordate, schimbul de păreri a rămas suspendat. În aşteptarea hotărîrilor pe care guvernul britanic urmează să le ia cu privire la politica sa „la est de Suez". A iniţiativelor eventuale evocate de premierul Wilson cu privire la conflictul din Vietnam. A studiilor pe care, în problema răspunderilor nucleare în N.A.T.O., trebuie să le efectueze „comitetul special McNamara"...

...Şi cea a cancelarului Erhard

Premierul britanic a plecat sîmbătă, cancelarul vest-german a sosit duminică. Însoţit, în scurta sa vizită (trei zile) de peste douăzeci de persoane, printre care doi miniştri (ministrul de externe Schröder, ministrul apărării von Hassel), doi secretari de stat (Carstens, din Ministerul de Externe ; von Hase, purtătorul de cuvînt al guvernului), plus personalul tehnic de rigoare. Neobişnuitele proporţii ale acestei delegaţii corespund preocupărilor pe care le inspiră cancelarului proiectul de a obţine pentru republica federală accesul la armamentul atomic. Nu numai împotriva sentimentelor neascunse ale aliaţilor atlantici (de la refuz categoric la acceptare rezervată şi prudentă, măcar în ceea ce priveşte formele), dar de asemenea împotriva opiniilor unei părţi din propriii săi colaboratori. Aceştia sînt divizaţi, iar observatorii de la Bonn definesc mai multe grupuri adverse. Echipa Schröder-von Hassel mai întîi, care cere participarea la o proprietate comună asupra armelor atomice, pentru ca republica federală „să nu devină un stat de mîna a treia" (tentat, adaugă ei cu o intenţie care nu poate scăpa, să se transforme într-o putere nucleară naţională). Ambele partide asociate Uniunii creştin-democrate în coaliţia guvernamentală, social-creştinii lui Franz Josef Strauss şi liberalii dr-ului Mende, se opun însă concepţiei Schröder-von Hassel despre o forţă nucleară integrată : U.C.S. pentru a nu bara drumul unei întoarceri la politica de cooperare cu Franţa, P.L.G. pentru că a proclamat ca un punct al programului său destinderea şi îmbunătăţirea relaţiilor cu ţările din răsăritul continentului. „Chiar şi în interiorul U.C.D., adaugă săptămînalul *Der Spiegel,* au Schröder şi Hassel adversari influenţi : ministrul pentru problemele cancelariatului, Westeick, preşedintele consiliului apărării, Krone, şeful fracţiunii parlamentare, Barzel, şeful partidului, Adenauer — sînt unii sceptici, alţii ostili faţă de ideea unei forţe nucleare a N.A.T.O.". „Cancelarul Ludwig Erhard, continuă săptămînalul hamburghez, şovăie între punctele de vedere deosebite... Pe de o parte ar dori să nu se întoarcă de la Washington cu mîna goală. Pe de altă parte, rapoarte diplomatice îi arată că în guvernul S.U.A. adversarii unei forţe nucleare a N.A.T.O. au devenit mai numeroşi decît partizanii ei".

În acest sens — şi invitîndu-l să se arate prudent şi nuanţat în cererile sale — au vorbit cancelarului, înainte de plecarea sa spre Washington, atît fostul înalt comisar american în Germania şi actual consilier al preşedintelui S.U.A., McCloy, cît şi ambasadorul vest-german la Washington, Knappstein. Poate că sub influenţa acestor stăruinţe a declarat cancelarul la coborîrea din avion : „Nu pot să prevăd ce subiecte anume vor fi evocate în timpul vizitei mele, dar trebuie să facem tot posibilul pentru a coopera în cadrul comunităţilor şi alianţelor ai cărei membri sîntem... Este imperativ să consacrăm eforturile noastre, industria noastră, cauzei păcii, nu distrugerilor". Totuşi, după cum relatează agenţiile de presă, în dialogul Johnson—Erhard, locul principal l-au ocupat nu comparaţiile între „marea societate" preconizată de preşedintele american şi „societatea structurată" despre care vorbeşte cancelarul vest-german, ci cererea oaspeţilor de a li se îngădui — în cadrul unei formule care este o variantă a F.N.A. propusă cîndva de Marea Britanie — să pună „un deget pe buton". Firesc, cererea nu a surprins nici pe gazde, nici pe observatorii politici. Şi unii şi ceilalţi consideră însă că asemenea revendicări nu pot decît să agraveze în momentul de faţă tendinţele centrifuge care se manifestă în rîndurile alianţei atlantice. De aceea, poate, în comunicatul final publicat după tradiţie la încheierea convorbirilor, se vorbeşte în termeni destul de vagi despre „posibilitatea unor aranjamente în favoarea acelor membri ai alianţei care nu dispun în momentul de faţă de arme nucleare". După cum era de aşteptat, cancelarul Erhard nu a plecat de la Washington cu o asigurare fermă în privinţa dreptului de control şi decizie la care aspiră guvernul său în domeniul nuclear, ci doar cu promisiunea că dorinţele sale vor fi studiate cu atenţie. Şi în schimbul sprijinului pentru angajarea militară americană în Vietnam, declarat din nou de Erhard în discursul rostit în faţa Clubului naţional al presei din Washington, partea vest-germană a primit o invitaţie neaşteptată : să coopereze la viitoarele planuri de studiere a Soarelui şi a planetei Jupiter. Corespondentul agenţiei *France Presse,* Jean Lagrange, crede că prin această propunere formulată public de preşedintele Johnson cu prilejul unui dineu oferit la Casa Albă, „centrul de greutate al conversaţiilor americano-vest-germane a fost deplasat cu îndemînare". Nu s-a tranşat nimic. Nici nu s-ar fi putut, pentru că sînt şi alţi parteneri atlantici care au sau vor să aibă un cuvînt de spus. Din nou, hotărîrile au fost amînate.

Florica ŞELMARU

Harold Wilson la conferinţa de presă de pe aeroportul Kennedy de la New York

S. U. A.

Lupta pentru aplicarea legii drepturilor civile

— Se zice că sticla este în parte plină ; dar putem afirma mai degrabă că este aproape goală.

Cu aceste cuvinte şi-a încheiat discursul final Morris A. Abram, copreşedinte al Conferinţei asupra drepturilor civile, ţinută sub auspiciile Casei Albe. Conferinţa s-a desfăşurat la Washington în zilele de 17 şi 18 noiembrie, cu participarea a 200 de delegaţi. Ea fusese convocată încă din luna iunie pentru toamnă („the fall") de către preşedintele Johnson. Cuvîntul englezesc „fall" desemnează nu numai toamna, nu numai anotimpul „căderii frunzelor" ; el mai are şi sensul de cădere sau eşec. Se poate spune că de data aceasta ambele semnificaţii ale cuvîntului şi-au găsit expresie la conferinţă. Limbajul criptic al copreşedintelui conferinţei sintetiza starea de spirit a participanţilor, care, după două zile de dezbateri, au ajuns la concluzia că, în domeniul realizării drepturilor civile ale negrilor şi îmbunătăţirii situaţiei lor, situaţia se menţine ca în butada, potrivit căreia, sticla în parte plină, rămîne în realitate aproape goală.

Alb ca un crin

Cunoscutul eseist şi istoric englez Thomas Carlyle scria în secolul trecut : „Sudul spune negrului : fii sclav şi Dumnezeu te va binecuvînta ! Nordul spune negrului : fii liber, dar să te ia dracul !" Au trecut 95 de ani de cînd în Statele Unite a fost votat cel de-al 15-lea amendament la Constituţie, amendament prin care se admitea ideea dreptului de vot al negrilor. Dar abia în august anul acesta, legea menită să permită votul negrilor a fost adoptată. Această lege a constituit urmarea directă a luptei poporului negru pentru drepturile lui civile, a sprijinului de care s-a bucurat această luptă în rîndul unor largi sectoare ale naţiunii americane. Într-un fel, ea a reprezentat o încununare a legii asupra drepturilor civile din anul 1964. Marşurile, demonstraţiile, uneori boicotul economic, organizate de participanţii la mişcarea pentru drepturile civile au făcut cu putinţă deschiderea unei breşe în dispozitivul cel mai anacronic al societăţii contemporane americane.

Legea din august vizează situaţia existentă în sudul Statelor Unite, pe care rasiştii doresc să-l menţină „alb ca un crin". În cursul alegerilor prezidenţiale de anul trecut, în Alabama, Louisiana, Mississippi, Georgia, Carolina de Sud şi Virginia mai puţin de 50 la sută din negri avînd vîrsta de vot au putut să se prezinte la urne. La aceasta au concurat în egală măsură restricţiile legale de tot felul şi ameninţările din partea organizaţiilor de dreapta. După adoptarea legii din august, liderii negri au prezis că, în sud, se vor putea înscrie în listele electorale între 900 000 şi 1 000 000 de negri, într-un ritm de 80 000 pe lună. În perspectiva alegerilor de anul viitor, înscrierea în listele electorale a negrilor, fără să poată modifica în mod substanţial situaţia pe plan naţional, ar putea avea o anumită influenţă pe plan local, la nivelul oficialităţilor comitatelor şi în desemnarea membrilor Camerei Reprezentanţilor şi ai Senatului. În 1966, în 11 state sudice vor fi aleşi 12 senatori, 7 guvernatori, 106 membri ai Camerei Reprezentanţilor. După cum consemna însă revista britanică *Economist*, „influenţa alegătorilor negri în scrutinul din 1966 va fi chiar mai mică decît se presupune".

Într-adevăr, un studiu dat publicităţii spre sfîrşitul lunii octombrie asupra înregistrării negrilor în listele electorale, în cele 6 state şi 26 de comitate ale Carolinei de Nord afectate de legea din august arată că prevederile liderilor negri nu se vor putea realiza. În decurs de 11 săptămîni, în listele electorale s-au înscris mai puţin de 100 000 de persoane. Pe de o parte, autorităţile locale blochează prin tot felul de şicane posibilităţile celor care doresc să se înscrie în listele electorale. Pe de altă parte, multor negri le este teamă să se prezinte la birourile de înregistrare. Cu toate acestea, participarea într-un număr mai mare a negrilor la alegerile de anul viitor va influenţa, în mod indiscutabil, situaţia dintr-o serie de localităţi şi tactica electorală în general în statele sudice. Nu este însă exclus ca noul raport de forţe care s-ar putea manifesta în cursul anului electoral viitor să fie echilibrat de către segregaţionişti, fie prin presiunile obişnuite de natură să-i împiedice pe negri să voteze, fie prin votul acelor albi care, de obicei, se abţineau şi pe care rasiştii îi cheamă acum insistent „să apere sudul". Deocamdată autorităţile statelor Louisiana şi Carolina de Sud au cerut Curţii Supreme să declare neconstituţională legea din august cu privire la dreptul de vot. Totodată ameninţările şi violenţa împotriva militanţilor pentru drepturile civile au căpătat o asemenea intensitate, încît, la recenta conferinţă de la Washington a fost adoptată o rezoluţie care cerea preşedintelui să ia măsuri urgente pentru a proteja „viaţa şi siguranţa negrilor şi activiştilor pentru drepturile civile din inima sudului".

Pe măsură ce se dezvoltă lupta pentru traducerea în viaţă a legii pentru drepturile civile, se intensifică şi activitatea organizaţiilor rasiste şi de dreapta. Ku-Klux-Klan-ul este mai agresiv decît oricînd. Grupurile rasiste şi de dreapta se bucură de un larg sprijin financiar din partea unor importanţi oameni de afaceri. La începutul verii acestui an, Institutul „Group Research Inc.", întemeindu-se numai pe datele parţiale şi publice extrase din actele unor instituţii de stat, aprecia că, în cursul anului 1963 organizaţiile de dreapta au primit fonduri în valoare de 30 000 000 de dolari. Printre marii oameni de afaceri care au contribuit se numărau R. Milliken, de la concernul Deering Milliken Textile, J. H. Pew, preşedintele lui „Sun Oil Company", multimiliardarul texan H. L. Hunt, J. Crail, preşedintele lui „Coast Federal Savings and Loan Asociation", O. Simes şi H. Gray, conducătorii lui „Penthouse Trust" din Boston.

De pe acum, 1966 se anunţă în sudul Statelor Unite, unde trăiesc ceva mai mult de jumătate din numărul total al negrilor americani, ca un an de intense confruntări. Dar dacă legea cu privire la dreptul de vot va avea o oarecare influenţă asupra aritmeticii politice din sud, ea nu va schimba aproape cu nimic situaţia negrilor din nordul Statelor Unite. Totodată, atît pentru unii cît şi pentru ceilalţi, această lege nu va comporta o schimbare

Ku-klux-klanul — după 100 de ani

Ku-Klux-Klanul a luat fiinţă în 15 decembrie 1865 la Pulaski în Tenessee. În aprilie războiul civil luase capăt. Sudul se afla sub controlul vag al trupelor lui Grant şi Sherman. Cei scăpaţi, scăpătaţi şi mutilaţi hotăriţi să facă ceva, pun bazele unei societăţi secrete pentru care se străduiesc să găsească o firmă cît mai sonoră. După îndelungi dezbateri, noaptea tîrziu, în plină beţie, inspiraţi de romanele „Mesei rotunde", găsesc numele care-i va face faimoşi. Din „Cavaleri ai cercului" — în greceşte Kyklos — ajung la Kyklos-Klan şi în sfîrşit la Ku-Klux-Klan.

Îmbrăcaţi în cagulă, cu torţe aprinse, ei încep să facă procesiuni călare (pe cai mascaţi, ca şi ei !) iar trecerea lor în cortegiu, seara, prin plantaţiile de bumbac, începe să intimideze pe negri şi trupele de ocupaţie. Numărul aderenţilor lor creşte treptat. Devin activi ; procesiunile se fac noaptea, se trece la violenţă : linşaj, flagelaţie. Treptat se ajunge la o mistică a literei K ; se creează un **limbaj : kludds** (sacerdoţii) **klogans** (asistenţii) **klailiffs** (trezorierii), care instaurează domnia teroarei. În anul 1870 practicile lor ating punctul culminant. Dar curînd, abuzul de linşaje face pe fondatorii Ku-Klux-Klanului să-i pronunţe dizolvarea. Acuma, însă, nu mai stătea în puterea lor să oprească frenezia ucigaşă. Fanaticii preiau conducerea organizaţiei. Între ei Thomas Watson, viitor senator la Washington, va dirija noul impuls dat mişcării.

Dar etica puritană a Klanului avea să se întoarcă împotrivă-i, ca o lovitură de bumerang, chiar în apogeul puterii ei, în anul 1925. În acel an, tot Sudul se afla în mîinile lor. Klanul avea 4 milioane de membri, fonduri uriaşe (care au făcut pe mulţi să devină milionari), iar guvernatorii din Kansas, Indiana şi Colorado erau membri ai organizaţiei. Tribunalul lor a judecat în Texas opt albi pentru simpatie faţă de negri. Sentinţa : arderea pe rug. În Ohio, mulţi negri, evrei şi catolici sînt înecaţi. Numai în doi ani, în Georgia sînt linşaţi peste două sute de negri.

Şi iată că, pe neaşteptate, începe vertiginosul declin : David Stephenson, „marele dragon", „frumosul" şi „irezistibilul", cel mai puternic om al Klanului, recurge la forţă pentru a-şi obţine femeia care-i rezistă : Madge Oberholzer. Aceasta se otrăveşte, dar înainte de a muri destăinuieşte totul procurorului William Remy, unul din puţinii magistraţi independenţi faţă de pu-

radicală care să distrugă rădăcinile sociale şi psihologice profunde ale inegalităţii negrilor în societatea americană. În perspectivă însă, pe măsură ce dreptul de vot va fi folosit de către negri, se pot întrevedea regrupări politice care să modifice actualul peisaj bazat pe excluderea elementului popular progresist din sud.

Jungla ghetourilor

Unul din liderii mişcării populaţiei negre, Martin Luther King, rezuma în felul următor situaţia actuală : „Legile privind drepturile cetăţeneşti n-au rezolvat problema instituţională. Rămîn şomajul, mizeria şi amărăciunea acelora care continuă să aibă un statut de paria în societatea americană. Această criză este de esenţă socială ; este o adevărată luptă de clasă, o luptă a săracilor, a dezmoşteniţilor, împotriva celor avuţi".

Cei 20 000 000 de negri din Statele Unite alcătuiesc o zecime din totalul populaţiei. Dar o cincime din cetăţenii Statelor Unite care, conform statisticilor oficiale, trăiesc în condiţii de sărăcie sînt negri. Venitul mediu al negrilor este jumătate din cel al albilor. În urmă cu 100 de ani, proporţia şomajului era egală în rîndul negrilor şi al albilor. În prezent, există, proporţional, de două ori mai mulţi şomeri negri decît albi. O cincime din totalul populaţiei negre adulte nu are de lucru. Statisticile relevă, de asemenea, faptul că un copil negru are numai pe jumătate din şansele unui copil alb de a termina şcoala şi o treime din şansele acestuia de a absolvi colegiul. Un tînăr negru este de două ori mai expus decît un tînăr alb să îngroaşe rîndurile şomerilor. În 1940, mortalitatea infantilă a populaţiei negre era cu 70 la sută mai mare decît la albi. Şi în acest domeniu situaţia s-a înrăutăţit. În prezent, decalajul a crescut la 90 la sută. În general, viaţa unui negru este în medie cu 7 ani mai scurtă decît cea a unui alb. În cursul conferinţei de la Casa Albă s-a arătat că, în prezent, există în nord mai multe şcoli segregate decît în 1954, anul cînd Curtea Supremă a declarat neconstituţional separarea elevilor pe criteriul de rasă. În consecinţă, 92 la sută din elevii negri continuă să înveţe în şcoli separate, care sînt cu mult sub nivelul şcolilor în care învaţă copiii albi. Aşadar, principala problemă care rămîne în faţa negrilor este situaţia lor de inferioritate economică — supraexploatarea, mizeria, lipsa de posturi, greutatea de a obţine o calificare, ca şi mărirea continuă a decalajului dintre situaţia lor economică şi cea a restului populaţiei Statelor Unite.

Demonstraţie la Milwaukee, împotriva segregaţiei rasiale în şcoli

Consecinţele economice ale discriminării rasiale sînt în prezent tot atît de dureroase în nord ca şi în sud, deşi în nord nu există în mod oficial segregaţie. Mai mult încă, atmosfera de teroare şi violenţă din sud a făcut ca în ultimul deceniu să apară o nouă problemă, aceea a ghetourilor din marile oraşe industriale ale nordului. Din 1955, un milion şi jumătate de negri au părăsit sudul. La început, pe lună, îşi părăseau locurile de baştină în medie 2 000 de persoane, atrase ca de un magnet spre nord. Acest ritm lunar al emigrării se menţine încă la 1 000 de persoane. Astfel, s-a ajuns ca mai mult de jumătate din numărul total al negrilor să locuiască în prezent în ghetourile din marile oraşe ale Statelor Unite.

Revolta din ghetoul negru din Los Angeles, care a avut loc în cursul lunii august şi s-a încheiat cu 34 de morţi, 1 032 de răniţi, 900 de imobile distruse sau avariate, a atras atenţia în mod dramatic asupra condiţiilor insuportabile de viaţă care există la periferia „marii societăţi". În raportul comisiei oficiale de anchetă, condusă de John McCone, fostul director al Agenţiei Centrale de Investigaţii, raport dat publicităţii la 6 decembrie, se recunoştea că tulburările din cartierul Watts sînt rezultatul grelelor condiţii economice şi sociale în care trăiesc negrii. Raportul avertizează asupra faptului că, în cazul în care nu se vor lua măsuri pentru îmbunătăţirea situaţiei negrilor, evenimentele de la Los Angeles s-ar putea dovedi a fi fost doar „ridicarea cortinei" care anunţă „ce s-ar putea întîmpla într-o zi, cu o intensitate şi mai mare". Un ziarist francez, care a vizitat recent ghetoul Watts din Los Angeles, relata următoarea reflecţie curentă a locuitorilor, faţă de avalanşa de străini care circulă în ultima vreme în acest cartier : „Mereu alţi anchetatori şi alţi sociologi veniţi să caute explicaţii în loc să ne dea de lucru". Realmente aceasta este şi rămîne cheia problemei : nici un fel de schimbare pe plan legislativ nu poate să modifice situaţia atîta timp cît negrii sînt ultimii angajaţi şi primii concediaţi, atîta timp cît condiţiile lor de viaţă se menţin la nivelul actual. Numeroşi lideri ai negrilor nu pregetă să cheme la desfăşurarea unor acţiuni de o intensitate tot mai mare în vederea obţinerii dreptului la muncă, pentru ca şi populaţia de culoare să poată beneficia de rezultatele contribuţiei pe care a adus-o la făurirea economiei americane. Dar schimbările în situaţia populaţiei negre implică un ansamblu de măsuri de proporţii uriaşe. Este suficient să arătăm că preşedintele de onoare al Conferinţei de la Casa Albă asupra drepturilor civile consideră, în cuvîntul său introductiv, că în vederea eradicării ghetourilor şi sărăciei ar fi necesară fabuloasa sumă de 100 de miliarde de dolari. Suma este echivalentă cu bugetul militar pe doi ani al Statelor Unite. Dar ţinînd seama de politica Administraţiei şi de amploarea ce se dă cursei înarmărilor, nimeni în Statele Unite nu vede la ora actuală vreo perspectivă pentru ca din bugetul federal să se aloce fonduri cît de cît corespunzătoare. De altfel, Conferinţa de la Washington s-a încheiat fără a se ajunge la vreo concluzie practică. Nici n-a fost de fapt în intenţia ei să formuleze o asemenea concluzie. Într-o dare de seamă asupra conferinţei, publicată în ziarul *New York Times*, se arată că unii participanţi la conferinţă au denunţat scopul ei, afirmînd că „a fost convocată din motive politice şi de pe urma ei nu va rezulta nimic". Singura hotărîre precisă a conferinţei a fost anunţarea pentru primăvară a unei noi reuniuni. „Conferinţa a adus un val de idei, multe din ele divergente şi contradictorii. Dar toată

→

terea Klanului. Stephenson, care se lăuda cu controlul întregului stat, este condamnat la închisoare pe viaţă. Membrii Klanului, pînă atunci executori teribili ai moralei publice, nu mai pot susţine o cauză pierdută. Cu încetul, ei se împuţinează, iar influenţa puterii lor scade. În 1935 Klanul mai avea doar 25 de mii de membri ; în 1940 — zece mii ; războiul îi va dispersa pe ultimii dintre ei.

Klanul renaşte din cenuşă o dată cu afirmarea drepturilor civice reclamate de către populaţia de culoare. Din 1950, partizanii segregaţionismului se regrupează şi caută să înlăture, prin amploarea şi intensitatea opoziţiei, măsurile care tind să desfiinţeze discriminarea rasială.

Patru sînt astăzi organizaţiile a căror putere creşte lucrează pe ascuns. În cuvinte, se dau soluţii de un cinic pacifism. Aşa, „vrăjitorul imperial" Robert Shelton, şef al celei mai fortificate organizaţii „Cavalerii K.K.K." declară : „Eu nu urăsc pe negri. Mai curînd mi-e milă de ei. Nu văd decît un lucru de făcut : să fie scoase din naftalină toate vasele vechi şi toţi negrii să fie reexpediaţi în Africa". Faptele însă sînt mai grave. Cînd preşedintele Johnson este bucuros să constate aplicarea egalităţii drepturilor civile, unul din liderii negri, reverendul Thomson, primeşte în spate gloanţele unei încărcături de mare calibru. În Alabama un şerif omoară fără motiv pe un tînăr militant pentru egalitatea de drepturi. Preşedintele „Asociaţiei pentru progresul populaţiei de culoare" moare într-o explozie în propria sa maşină. Segregaţioniştii îşi accelerează asasinatele bucurîndu-se de sprijinul tacit, dar masiv al poliţiei şi al justiţiei, care nu iau nici o măsură de pedepsire. Aşa rămîn liberi şase albi care au castrat la Birmingham un negru ; de asemenea cei patru klanişti, care, beţi, au pornit „să garniseaască" un negru, pe Semuel Pen, director al educaţiei publice. Tot liberi au rămas cincizeci de klanişti asasini din Mississippi. Între ei un şerif a expus liniştit una din proclamaţiile Ku-Klux-Klanului împotriva „Negrilor, Evreilor, Papiştilor, Turcilor, Mongolilor şi Orientalilor şi a oricui este străin sistemului de guvernare anglo-saxon" Rasismul în floare, întreţinut de Klan, declanşează revolte la Harlem, Chicago, Philadelphia şi Los Angeles.

Comisia Congresului pentru Activităţile antiamericane a încercat de două luni să pătrundă tainele Ku-Klux-Klanului. Dar, deşi pus sub „persecuţie" oficială, Klanul îşi păstrează în tăcere puterea pe care nimeni n-a îndrăznit încă să o dezvăluie. Dar nimic nu poate împiedica istoria să treacă cu tăvălugul peste formele hidoase care-i stau împotrivă. Este limpede că înseşi eforturile furibunde ale Klanului sînt un simptom al agoniei sale.

lumea a fost de acord că Administrația Johnson nu prea s-a preocupat de aplicarea legii drepturilor civile". *(New York Times)*

Sfîrșitul unor tabu-uri

Principalul rezultat al luptei împotriva segregației îl constituie pînă în prezent eliminarea unora din barierele legale care-i încătușau pe negri. „America neagră, scria revista *Newsweek*, n-are iluzia că pentru ea a venit «epoca de aur» și nu are intenția să-și slăbească lupta pentru egalitate deplină". Se poate afirma că, în prezent, lupta negrilor din Statele Unite intră într-o nouă etapă. Noua tendință constă în accentul tot mai mare pe care unii lideri ai negrilor îl pun pe activarea din punct de vedere politic a oamenilor săraci și neprivilegiați. Deși în legătură cu această tendință nu există încă o deplină unitate de vederi între liderii diferitelor organizații ale negrilor, legătura dintre revendicările politice și economice a căpătat în ultima vreme o expresie tot mai precisă. De o mare însemnătate este și faptul că, în cursul luptei împotriva segregației, se făurește o unitate de acțiune a celor care, indiferent de rasă, acționează pentru o schimbare în Statele Unite.

Lupta pentru drepturile civile și experiența acumulată în decursul ei au acționat pe un plan extrem de larg în societatea americană și influențează în prezent sectoare foarte diferite ale vieții sociale și politice. Într-un anume sens lupta pentru drepturile civile a jucat rolul unui spărgător care a pătruns prin ghețurile conformismului și temerilor. Ea a deschis calea și spre manifestările, care din această primăvară au început să ia proporții mai ales în rîndurile tineretului, pentru încetarea agresiunii în Vietnam. Lupta de masă a poporului negru pentru drepturile civile a devenit o adevărată școală a unei noi experiențe politice în viața Statelor Unite. În cursul acestei lupte a început să se manifeste și o înțelegere mai mare și față de legătura dintre politica internă și cea externă a cercurilor oficiale. Cei mai mulți lideri negri au declarat că, din motive tactice, nu doresc să fie implicați în probleme de politică externă. În prezent apar însă tot mai multe semne ale relațiilor care se stabilesc între unele dintre organizațiile negrilor și grupările care critică politica militară a Statelor Unite în străinătate. Chiar și liderul C.O.R.E. (Congresul pentru egalitatea rasială din Statele Unite), James Farmer, care s-a opus ca organizația respectivă să fie implicată în problemele de politică externă, a declarat : „Personal, sînt împotriva politicii noastre în Vietnam". Vorbind la Universitatea din Georgetown, el a afirmat că majoritatea liderilor negri consideră că, cea mai mare parte din bugetul militar, trebuie să fie alocat în vederea eliminării sărăciei și slams-urilor. Este semnificativ că, la acțiunile împotriva războiului dus de Statele Unite în Vietnam participă, într-o tot mai mare măsură, persoane care au acționat și acționează în mișcarea pentru lichidarea discriminării rasiale. „America — spunea Martin Luther King — nu poate propune altor țări un ideal de dreptate atîta timp cît groaznica istorie a americanilor negri nu a luat sfîrșit".

Lichidarea discriminării rasiale a devenit o problemă crucială a vieții politice interne a Statelor Unite. Drumul spre lichidarea acestei discriminări se vădește a fi lung și incontestabil că pentru a fi parcurs vor fi necesare încă multe etape. Dar de pe acum se poate spune că forțele din adînc, vreme îndelungată paralizate, s-au pus în mișcare.

Eugen PREDA

AL 21-lea CONCILIU ECUMENIC

Cel de-al 21-lea Conciliu ecumenic, destinat să contribuie la unitatea tuturor bisericilor creștine, a fost anunțat de papa Ioan al XXIII-lea la 25 ianuarie 1959. Lucrările sale au început la 11 octombrie 1962 și s-au încheiat — după patru sesiuni a cîte 2—3 luni — la 8 decembrie 1965. Amatorii incorigibili de cifre ne-au informat deja că „procesul verbal" al conciliului ocupă 27 000 de pagini, că pentru înregistrarea discursurilor a fost nevoie de 223 km de bandă de magnetofon și că pentru adoptarea a 17 texte definitive au fost necesare peste 500 de scrutine. Însemnătatea evenimentului o determină însă amploarea, incomensurabilă în cifre, a modificărilor survenite în structura bisericii catolice și în raporturile ei cu lumea contemporană.

Spre deosebire de conciliile precedente, care aduceau precizări dogmatice și îi excomunicau pe eretici, conciliul Vatican II s-a consacrat în primul rînd unor fenomene „exterioare" bisericii, a stabilit poziția ei față de numeroase probleme ale lumii contemporane. Este ceea ce determină poziția particulară a conciliului recent încheiat și îi dă semnificația unui veritabil eveniment politic.

Premisa pare să fie aceea că autoritatea spirituală a bisericii nu poate fi afirmată atîta timp cît sînt ocolite preocupările oamenilor cărora biserica li se adresează. Presupunere pe care a întărît-o, în ultimii ani, din ce în ce mai mult, audiența dobîndită de unele ideologii ateiste (în primul rînd, de marxism) care acceptau problemele enumerate ca esențiale și ofereau răspunsuri. Tocmai de aceea, Ioan al XXIII-lea invita conciliul să demonstreze „bogăția spirituală a bisericii" și în special perfecta compatibilitate a spiritului religios cu interesul pentru problemele lumii contemporane.

Dificultăți în conturarea unei imagini noi

Ioan al XXIII-lea era convins de necesitatea ansamblului de clarificări și înnoiri, numit cu un cuvînt care pare să-i aparțină și a fost adoptat de presa mondială, *aggiornamento* — modernizare. În conformitate cu așteptările sale, cei mai mulți dintre înalții prelați chemați să participe la lucrările conciliului — puși de misiunea lor pastorală în fața situațiilor concrete specifice diverselor părți ale lumii — împărtășeau această convingere și erau dispuși să acționeze în spiritul ei. Dar prima sesiune a conciliului a dovedit existența a două orientări aflate într-o opoziție care părea ireductibilă. Pe de o parte episcopii „novatori", abordînd într-un mod netradițional o diversitate — uneori incomodă chiar — de subiecte ; pe de altă parte conservatorii, privind cu neîncredere sau cu ostilitate înnoirile și desfășurîndu-și erudiția pentru apărarea statu quo. Dezbaterile referitoare la locul și rolul episcopilor au reliefat activitatea celor dintîi, cea de a doua categorie — sprijinită de „organul executiv" al catolicismului, curia romană — remarcîndu-se în redactarea textului „Constituția dogmatică privitoare la revelație" ; anacronic și contravenind țelului apropierii de celelalte biserici creștine, proiectul a fost, în urma intervenției lui Ioan al XXIII-lea, încredințat unei comisii speciale. De altfel, în prima sesiune conciliul nu a reușit să adopte nici un text definitiv ; numărul proiectelor propuse (73) a fost redus, deocamdată, la 20.

Așa cum au demonstrat sesiunile următoare, adversarii modernizării nu au constituit nici un moment o majoritate. Dar combativitatea lor — manifestată uneori și după ce papa se pronunțase — a ridicat probleme dificile întrucît aprobarea unui text „progresist" chiar de către o majoritate de proporții, nu era considerată acceptabilă — cel puțin după aprecierea papei — atîta timp cît ar fi implicat riscul unei schisme, tocmai la acest conciliu închinat unității creștinilor. Pericolul schismei a trebuit să fie evitat cu grijă, prin demonstrarea unui spirit conciliant, și, adesea, prin renunțarea la formulări prețioase prin conținutul lor înnoitor. Sarcina dificilă a soluționării dificultăților de acest gen i-a revenit papei Paul al VI-lea, proclamat în iunie 1963 succesor al celui care convocase conciliul.

Noul papă s-a arătat atît de abil în împăcarea unor puncte de vedere aparent ireconciliabile, încît unora dintre comentatori le-a fost greu să se pronunțe asupra poziției sale proprii. Antecedentele (între altele, a propus, pentru înviorarea oficiosului *Osservatore Romano*, publicarea în foileton a scrierilor lui Graham Greene) precum și activitatea depusă în conciliu și înafara acestuia îl recomandă ca un înnoitor.

Ecumenicitate și modernizare

Ioan al XXIII-lea a confirmat explicit presupunerea că ideea convocării conciliului i s-a prezentat în primul rînd ca o soluție a problemei raporturilor bisericii cu lumea modernă, și că obiectivul ecumenic propriu-zis — unirea, sau cel puțin apropierea bisericilor creștine — a fost formulat ulterior. În orice caz, dialogul cu celelalte biserici creștine era absolut necesar creării unei „imagini noi" a catolicismului, atîta timp cît se urmărea ca

o trăsătură principală a acestei imagini să fie toleranța. (Totodată, dacă se ține seama că obiectivul „modernizării" îl constituie sporirea audienței bisericii, și deci combaterea ateismului, apropierea de bisericile înrudite reprezintă, tactic vorbind, găsirea aliaților firești.)

„Bilanțul ecumenic" al conciliului s-a bucurat de aprecieri contradictorii. El este considerat nesatisfăcător nu numai de cei care credeau că încheierea conciliului se va solda cu reuniunea imediată a bisericilor, ci și de observatori realiști care constată că dezbaterile conciliare nu au îndepărtat nici unul din principalele obstacole de ordin dogmatic. (Consultările cu unii reprezentanți ai ortodoxiei, inițiate de Ioan al XXIII-lea înainte de începerea lucrărilor conciliului, au fost amînate sine die.)

În așteptarea refacerii unității creștine, conciliul s-a mulțumit, în genere, să-și afirme bunele intenții și dispoziția de a proceda la dialog, fără „complexul de superioritate" atribuit pînă acum. Vizibilă, de pildă, în definirea bisericii ca „popor al lui Dumnezeu" — formulă care-i include și pe credincioșii celorlalte biserici, denumiți la rîndul lor „frați separați" — reprezintă domenii în care „înnoirea" a acționat considerabil. Este adevărat că o hotărîre în privința controlului nașterilor nu a fost luată — biserica catolică rămîne deocamdată ostilă majorității procedeelor anticoncepționale — dar capitolul referitor la familie din celebra schemă 13 (Biserica și lumea contemporană) admite și dragostea ca finalitate a căsătoriei (alături de procreare) și permite soților să hotărască mărimea familiei lor, utilizînd mijloacele acceptate prin decizia, încă așteptată, a papei.

La condamnarea formală a discriminărilor rasiale, prevăzută în schema 13 „Declarația privitoare la religiile necreștine" aduce o utilă contribuție specifică. Declarația — care constituie, de altfel, și începutul unui dialog cu religiile ne-creștine monoteiste — este actuală mai puțin prin prevenirea unor noi cruciade (deși, n-au existat oare fricțiuni evidente între catolici și budiști — în Vietnamul de sud ?) cît prin dezavuarea așa-numitului „argument religios" la care a apelat frecvent antisemitismul. Precizarea că evreii „nu trebuie acuzați de uciderea lui Christos" era necesară pentru a răspunde, indirect, la acuzațiile aduse Vaticanului, de indiferență față de genocidul comis de naziști. Piesa „Vicarul" de Rolf Hochhuth nu a determinat desigur, promulgarea unei scheme — așa cum „Coliba unchiului Tom" nu a declanșat războiul de secesiune — dar Vaticanul a considerat util, răspunzînd unor presupuneri al căror exponent era dramaturgul vest-german, să facă o mai amplă demonstrație de toleranță. Atitudinea față de știință și cultură a fost, de altfel, reînnoită simțitor : punerile la index nu vor fi efectuate decît după o cercetare atentă a operei incriminate și după ce se va acorda autorului dreptul de a se disculpa. (Ultima condamnare de răsunet a fost aceea, în 1956, a Simonei de Beauvoir.)

O încercare de a evoca un capitol mai puțin contestat al trecutului a constituit-o un fel de nouă ipostaziere a bisericii catolice în „biserică a săracilor". Paul al VI-lea i-a invitat personal pe episcopi să renunțe la ceremoniile fastuoase și la insemnele exterioare ale bogăției. Tiara papală împreună cu o contribuție bănească importantă au fost remise F.A.O. — ale cărei ședințe coincideau, la Roma, cu ultimele zile de lucru ale conciliului (Paul al VI-lea a apărut personal la una din întrunirile F.A.O.).

Conciliul a luat sfîrșit, Conciliul începe...

această atitudine este evidențiată cu o insistență care determină pe un comentator avizat (Henri Fesquet, în *Le Monde*) să aprecieze că „biserica catolică nu mai revendică monopolul absolut al adevărului". Că acțiunile ecumenice au avut un ecou, o dovedesc reacțiile favorabile ale unor conducători spirituali protestanți precum și evenimentul de la 7 decembrie, cînd bisericile Romei și Constantinopolului și-au ridicat reciproc anatemele care au însemnat, cu peste nouă sute de ani în urmă (în 1054), începutul schismei (desigur, acțiunea patriarhului Athenagoras nu angajează în mod automat celelalte biserici autocefale ortodoxe).

Servind țelurilor ecumenice, „constituția privitoare la liturghie" (unul din primele texte proclamate de conciliu în 1963) are implicații mai largi prin aceea că oferă satisfacție nu numai celorlalte biserici creștine, dar și masei credincioșilor catolici. Biserica se vrea accesibilă : în consecință, serviciul religios se „democratizează" utilizînd, în cea mai mare parte, limbile autohtone.

Preocuparea pentru oameni — servitori ai bisericii, credincioși actuali sau ipotetici — caracterizează o serie de decrete ale conciliului. Familia și relațiile între oameni

Situația unor vaste regiuni ale lumii, caracterizate prin subdezvoltare și foamete cronică, a fost și ea evocată în schema 13. Soluția recomandată nu este aceea a contribuțiilor caritabile, ci a afectării resurselor eliberate prin realizarea dezarmării. Propunerea — reluînd o idee a enciclicei *Pacem in terris* — este asociată cu un alt subcapitol al schemei, consacrat problemelor legate de primejdia războiului. Condamnarea armelor nucleare și apelul la încetarea cursei înarmărilor au produs o impresie favorabilă comentatorilor catolici și necatolici ; un comentariu al agenției TASS saluta faptul că „aproape toți prelații prezenți la Conciliu s-au pronunțat pentru interzicerea armelor nucleare și încetarea cursei înarmărilor".

Modernizarea va continua

Dezbaterile prelaților conciliari au luat sfîrșit, dar agitația lumii catolice va continua. Motivele sînt două :

— în primul rînd, obiectivele inițiatorilor conciliului nu au fost pe deplin realizate datorită unui echilibru artificial între minoritatea conservatoare și majoritatea novatoare, echilibru pe care nimic nu-l simbolizează mai bine decît hotărîrea de a canoniza atît pe Pius al XII-lea cît și pe Ioan al XXIII-lea. Structura bisericii catolice a devenit — prin modificările aduse pînă în ultimele zile ale conciliului — mai favorabilă celei de a doua tendințe. În mod semnificativ Sfîntul Oficiu, denumirea completă era cîndva Sfîntul Oficiu al Inchiziției (cercetare a credinței), a devenit Oficiul pentru propagarea credinței. Curia — acest guvern conservator prin tradiție — este declarată „supusă greșelilor, ca tot ceea ce e omenesc" ; membrii ei trebuie să se conformeze unei limite de vîrstă ; între ei vor fi promovați prelați din toate părțile lumii. În sfîrșit, o parte a atribuțiilor curiei va reveni sinodului episcopal, compus din delegați ai episcopatelor naționale — un fel de parlament cu rol (deocamdată ?) consultativ, instituit anul acesta, care se va întruni pentru prima dată în 1967.

Structura bisericii a suferit un serios proces de „descentralizare" : misiunile nu mai sînt subordonate Romei, ci episcopatelor naționale. A sporit autonomia episcopilor în raport cu Vaticanul, după cum a sporit autonomia parohiilor în raport cu episcopii.

— în al doilea rînd, modernizarea nu va fi, în continuare, numai opera ierarhiei catolice. O dată ce aceasta a optat pentru adaptabilitate ca garanție a perenității, și a inițiat dezbaterea privind problemele care interesează nu numai catolicismul ci întreaga comunitate umană, dezbaterea va fi, fără îndoială, continuată de simpli preoți (între care se vor număra și preoții muncitori din uzine, și clerul progresist din Spania sau Haiti, Republica Dominicană și alte țări cu regim dictatorial din America Latină), de membrii cei mai activi ai sindicatelor catolice și în general de credincioșii de mult preocupați de pace, dezarmare, dezvoltare economică și progres social.

Vaticanul a acceptat lumea modernă pentru a fi acceptat de lumea modernă, și a făcut acest lucru cu o suplețe întrucîtva surprinzătoare la o instituție milenară. Dar în perspectiva evoluției previzibile a lumii catolice, cel de al 21-lea conciliu pare să fie doar un început.

Mihai MATEI

George CONSTANTINESCU — un mare om de ştiinţă român

A murit (în noaptea de 11 spre 12 decembrie a.c., în Anglia) savantul român George (Gogu) Constantinescu – stea de mărimea întîi printre personalităţile care au ilustrat geniul şi virtuţile creatoare ale poporului nostru.

Fiul unui eminent profesor de matematici din Craiova, a plecat înainte de primul război mondial în Anglia, unde şi-a petrecut cea mai mare parte a vieţii. El îşi începuse cariera în România, unde, după ce a elaborat o teorie a betonului armat şi o metodă originală de calcul al bolţilor încastrate, a construit poduri de beton armat cu deschideri mari (Adjud, Răcătău, Roman, Dolhasca, Lainici etc.).

Ştiind că un fost coleg de liceu, bun prieten şi colaborator al inginerului Constantinescu – **prof. dr. IANCU JIANU, medic emerit** – elaborează (împreună cu L. Macoveanu şi I. Bozgan) o carte despre marele nostru compatriot, cititorii noştri LIVIU P. GIURGEŞTI şi PAVEL SUIAN i s-au adresat cu cîteva întrebări.

– Ce ne puteţi spune despre omul George Constantinescu ?

— Mă bucură că îmi puneţi această întrebare. Fiind coleg cu Gogu la liceu, în Craiova, l-am cunoscut ca pe un bun camarad ; mai tîrziu, ca student la Politehnica din Bucureşti, s-a lipsit de bursă pentru a o ceda unui coleg foarte sărac şi foarte silitor. Ca inginer, lucra alături de muncitorii manuali, pe care îi cunoştea bine, ştia ce să le pretindă, la nevoie îi sfătuia şi îi ajuta băneşte. O deosebită atenţie avea faţă de tinerii destoinici.

Deşi descoperitor al energiei sonice, el a recunoscut meritele soţilor Curie şi al inginerului Langevin în problema sporirii numărului de vibraţii pe secundă ale sunetelor neauzibile. Piezoelectricitatea descoperită de aceştia a înlesnit aplicarea energiei sonice descoperite de conaţionalul nostru, deci a ultrasunetelor, în toate domeniile activităţii omeneşti.

Iubirea pentru ţara în care s-a născut a sporit pe măsură ce întîrzia să o revadă. N-a uitat-o în timpul calvarului nostru în Moldova din primul război mondial, cînd a trimis cîteva mii de lire sterline Crucii Roşii din Iaşi ; erau o parte din premiul oferit de Amiralitatea britanică pentru importanta sa invenţie : sincronizarea sonică între mitralieră şi elicea de avion.

S-a bucurat de stima şi amiciţia multor personalităţi române. Printre prietenii săi au fost mulţi ardeleni care făceau escală în casa lui din Londra în drum spre America sau spre alte colţuri ale lumii. Ca elev al liceului din Craiova, cunoscuse bine pe vestitul Badea Cîrţan din Ardeal.

– În ce măsură activitatea sa ştiinţifică a contribuit la progresul general al omenirii ?

— Inginerul Constantinescu a fost, fără putinţă de tăgadă, unul dintre exponenţii de frunte ai geniului poporului român. În 1926, publicaţia engleză *The Graphic* îl situa printre cei mai de seamă savanţi ai lumii, publicîndu-i fotografia alături de cele ale lui A. Einstein, lord Kelvin, A. Graham Bell, T. Alva Edison, lord Lister Iosif, sir Oliver Lodge, G. Marconi, sir Ch. Parsons, sir Thomson, sir W. Ramsay, sir Dewar, Ol. Wright, sir R. Ross, dna Curie-Maria Sklodovska, sir E. Rutherford, sir J. Larmor.

Pe lîngă realizările sale importante în studiul şi utilizarea betonului armat şi încercările făcute împreună cu Roşculeţ pentru solidificarea benzinei, *descoperirea energiei sonice şi deci crearea unei ştiinţe noi constituie realizarea fundamentală a inginerului G. Constantinescu.* El a fost primul care a realizat dispozitivul sonic pentru sincronizarea tragerii cu mitraliera printre paletele elicei de avion. Invenţia sa a adus aviaţiei engleze (şi, deci, aliaţilor noştri de atunci) supremaţia aerului pe care la începutul primului război mondial o deţinuseră germanii.

– Care sînt principalele aplicaţii ale sonicităţii descoperite de George Constantinescu ?

— Numai brevetele lui G. Constantinescu sînt în număr de 120. Iată o listă, desigur incompletă, a numeroaselor aplicaţii tehnice ale sonicităţii : ciocan, perforator, automobil, locomotivă şi vase sonice, convertizoare sonice, injector sonic pentru motorul Diesel, deparafinarea sondelor şi forajul la mare adîncime, controlul calităţii materialelor metalice şi betonului armat, detector sonic pentru submarine şi iceberguri, orientarea vapoarelor în timp de ceaţă şi apărarea lor prin mascare ultrasonică, maşină balistică, aprinderea explozibililor la distanţă etc.

În ce priveşte stadiul actual al aplicaţiilor sonicităţii în medicină şi biologie, încă de la începutul cercetărilor sale, Constantinescu a prevăzut utilizarea sonicităţii în medicină, deopotrivă ca în tehnica inginerească. Îmi amintesc discuţiile şi corespondenţa purtată între noi în legătură cu aceste preocupări şi de asemenea convorbirile lui G. Constantinescu cu prof. Gh. Marinescu. În ultimii ani, aplicarea ultrasunetelor în medicină a luat proporţii nebănuite. Voi aminti doar folosirea lor la sterilizarea şi conservarea alimentelor şi medicamentelor, aparatura cu ultrasunete utilizată la diagnosticarea unui mare număr de maladii şi, în sfîrşit, tratamentul cu ultrasunete care, asociat cu alte mijloace terapeutice, dă bune rezultate în ulcerele varicoase, tromboflebitice şi atone ; leziunile cronice ale articulaţiilor, mai ales de natură reumatismală ; leziunile vertebrale, spondiloze şi spondilite, mialgiile şi nevralgiile lombare, hematoamele traumatice, unele afecţiuni pulmonare, leziunile tendoanelor şi ligamentelor (frecvente la sportivi) ; anumite boli rebele ale gurii, între care gingivitele ulceroase şi paradentozele, unele cazuri de surditate. În sfîrşit, ultrasunetele sînt folosite cu succes pentru îndepărtarea unor calculi renali şi biliari, pentru asigurarea permeabilităţii vasculare după extracţia obstacolelor (metoda prof. C. Severeanu) ; este în studiu reluarea activităţii cordului în caz de accidente pe masa de operaţie. Energia sonică îşi găseşte aplicaţii în problemele de genetică, imunitate şi grefe de ţesuturi şi organe.

Aş vrea, în încheiere, să spun că, spre deosebire de alţi descoperitori, inginerul Constantinescu a fost un savant fericit, căci a apucat să-şi vadă puse în practică ideile. Vizitele lui în patrie (1961, 1963) i-au permis să cunoască nu numai progresele tehnice şi social-culturale realizate la noi. El a avut şi satisfacţia de a se vedea apreciat de conaţionalii săi. I-am citit în ochi fericirea de a fi sărbătorit la Politehnică, la Academie, la Craiova — locul naşterii sale. Ce fericire mai mare poate să fie pentru un om decît aceea de a-şi vedea patria progresînd iar munca lui recunoscută ?

După părerea mea, Uniunea Societăţilor de Ştiinţe Medicale ar trebui să adauge la importantele sale realizări, organizarea unei secţii — dacă nu a unei societăţi de sonicitate — în care să poată activa medici, fizicieni, matematicieni, chimişti, farmacişti, ingineri şi orice persoană care are preocupări în această direcţie. Iar Academia, care a conferit titlul de membru de onoare descoperitorului energiei sonice, ar putea de asemenea organiza dacă nu un institut, cel puţin un centru de cercetări şi aplicaţii pentru toate sectoarele sonicităţii.

Realizările marelui nostru compatriot ing. G. Constantinescu interesează numeroase domenii de activitate, şi constituie un titlu de mîndrie pentru poporul român, o contribuţie de seamă la progresul umanităţii.

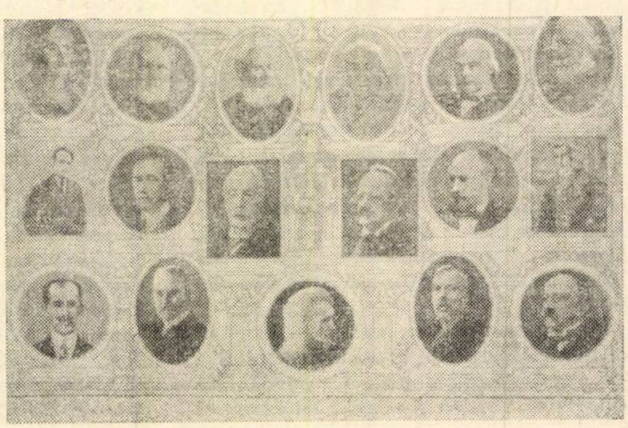

Fotografia apărută în revista engleză THE GRAPHIC **(G. Constantinescu, primul din rîndul II)**

Călători transilvăneni din secolul al XVII-lea în Africa și Extremul Orient

Fiind preocupat de istoria descoperirilor geografice, m-am specializat în studierea călătorilor transilvăneni. Am început cu analiza călătoriilor întreprinse de străbunicul meu, Francisc Binder, care a stat mult timp la Khartum (1850—1862), a contribuit la cunoașterea popoarelor din Valea Nilului și a donat Muzeului Bruckenthal din Sibiu o valoroasă colecție etnografică africană.

Vreau să vă relatez aici despre călătoria sibianului Georg Schuller în Africa de Sud. Descrierea lui Schuller, neluată în seamă pînă acum de nici un specialist, conține unele date necunoscute în literatura internațională despre viața Africii de Sud în 1697. În tot cazul el este primul călător din România cunoscut de noi, care a descris Africa de Sud de atunci.

În anul 1675 spătarul Nicolae Milescu începe epocala sa expediție transsiberiană și ajunge pînă în capitala Chinei. Cu trei decenii mai tîrziu găsim la Batavia (Djakarta de azi), metropola Indiilor Olandeze, o mică colonie de transilvăneni. Unii dintre ei au fost calfe de meșteșugari care, peregrinînd prin Europa, au ajuns în Olanda, de unde îmbarcați pe vasele Companiei olandeze pentru Indii au navigat pînă în insula Iava. Dintre acești călători transilvăneni Andrei Pinxner, fiul unui ceasornicar din Sibiu, a publicat în anul 1694 o descriere despre călătoria sa în Indiile Orientale. Această cărțulie este scrisă în formă de dialog purtat între un orator, numit Probando, și elevul lui, numit Dacicus, personificarea autorului.

Cea mai amplă și bogată descriere făcută de un transilvănean a itinerarului dintre Amsterdam și Batavia o datorăm sibianului Georg Schuller. Era calfă de aurar și între anii 1696—1699 a slujit ca soldat pe o navă olandeză. După întoarcerea în patrie a deținut diferite funcții ajungînd jude regal în Miercurea. Jurnalul lui de călătorie scris în limba germană nu a fost publicat în timpul vieții autorului ; textul manuscrisului s-a tipărit abia în anul 1867, însă pînă în prezent nu a fost analizat și comentat. Vom reda din această descriere numai pasajele care se referă la situația demografică, economică și politică a Țării Capului din Africa de Sud, bază portuară folosită de toți navigatorii europeni care se îndreptau spre Indii.

După multe peripeții, descrise cu lux de amănunte de către Schuller, echipajul corabiei olandeze a zărit în ziua de 15 aprilie 1697 Muntele Mesei (Tafelberg 1088 m), așezat pe peninsula Capului din Africa de Sud. Înainte de a păși pe țărm, un funcționar al Companiei olandeze a citit un edict și a comunicat regulile de comportare obligatorii pentru echipaj.

„În ziua de 24 am debarcat pe uscat — scrie Schuller — unde am petrecut pînă în ziua de 2 mai. Olandezii au instalat aici o colonie puternică. O parte din coloniști sînt agricultori, care au întemeiat așezări răzlețe la mai multe mile de Cap, iar o altă parte din ei locuiesc într-un tîrg frumos pe țărm așezat lîngă o fortificație. Coloniștii sînt de diferite naționalități și se numesc oameni liberi (Freyleut) fiind scutiți de orice contribuții sau impozite, trăiesc în plină siguranță ca domnii. Acești oameni liberi au tot ce le pune la dispoziție această țară bogată cu o climă temperată și, dacă le lipsește ceva, îl pot procura de la vasele care vin din Indii sau din Europa". Tînărul transilvănean avea admirație față de acești oameni scăpați de sub jugul feudal. Totodată, el nu putea să nu dezaprobe metodele de exploatare noi și rafinate ale coloniștilor : „Locuitorii tîrgului nu practică nici o meserie și totuși lasă ca moștenire averi frumoase urmașilor. În tot timpul anului vin în port vase olandeze, engleze sau daneze. Acești marinari și soldați care vin din Europa sau Indii au de vînzare diferite mărfuri pe care acești oameni liberi le cumpără cu un preț de nimic și pe care apoi le vînd cu un profit înzecit țăranilor hughenoți sau francezi. Toate casele sînt pline în permanență de acești navigatori străini, care sosesc în portul Capului... Totul este organizat pentru exploatarea acestor oameni. În oraș nu se vînd alimente și astfel sărmanii marinari sînt nevoiți să ia masa în casele oamenilor liberi. Mîncarea este atît de scumpă, încît unii care au stat 4 zile în port au cheltuit nu numai 7—8 taleri, dar au fost nevoiți să-și vîndă și hainele ca să-și potolească foamea. În aceasta constă marele cîștig al acestor oameni liberi. Ei cumpără de la băștinașii africani, adică de la hotentoți, în schimbul unei cantități mici de tutun sau rachiu, o oaie mare de 80 de livre din care scot un venit de 10—12 taleri, dacă hrănesc cu ea mateloți străini".

Colonialiștii olandezi practicau comerțul cu sclavi și foloseau munca sclavilor negri și indieni chiar în Țara Capului „Puțin înafara tîrgului se află casa sclavilor în care locuiesc indieni și negrii africani. Acești sclavi, care ziua ies în grup la lucru și noaptea se întorc în cartierul lor, unde sînt numărați de inspectorii lor, aparțin Companiei Indiilor Orientale. Sclavii și sclavele umblă, după obiceiul negrilor, aproape dezbrăcați... Ei vorbesc atît de perfect limba olandeză, încît dacă n-ar fi negri ai crede că vorbești cu olandezi. Sînt peste o sută și sînt ținuți într-o disciplină fermă".

În cele cîteva zile petrecute în Africa de Sud aurarul sibian s-a documentat despre istoria și situația de atunci a coloniei. „Fortificația este la aproximativ 200 de pași de tîrg, are 5 bastioane și a fost construită de olandezi acum 70 de ani din piatră rezistentă. Ei o stăpînesc și acum și au în ea o garnizoană puternică. Soldații sînt recrutați în Olanda din rîndul tuturor națiunilor, fiind comandați de doi căpitani care sînt subordonați guvernatorului. Guvernatorul actual este nobilul domn Simon van der Steel, fiul domnului van der Steel, care a deținut mult timp această funcție și apoi a demisionat în favoarea fiului său mai mare și trăiește retras aici la Țara Capului ca și ceilalți oameni liberi. Casa guvernatorului merită să fie văzută, este foarte încăpătoare și are multe camere. În fortificație este o fîntînă țîșnitoare cu o apă bună și sănătoasă. Apa este condusă prin țevi subterane de la poalele Muntelui Mesei pînă în port, astfel acolo echipajul corăbiilor își poate umple mai ușor butoaiele cu apă de băut. Fortificația are o singură poartă bine apărată la care este întinsă pielea unui leu înspăimîntător de mare... Casele din tîrg sînt frumoase însă au numai un singur etaj. În tîrg nu este biserică, numai în fortificație. Bolnița este mare și bine înzestrată, are 100 de locuri și este mereu plină de marinari bolnavi. Aici funcționează un medic și cîțiva chirurgi și au o bucătărie proprie unde se mănîncă bine. În spatele casei sclavilor se găsește o grădină frumoasă care se întinde pînă la poalele Munților Mesei și aparține nobilei Companii a Indiilor..."

La sfîrșitul secolului al XVII-lea, olandezii cunoșteau numai fîșia sudică a continentului african. Dar hotentoții pomeneau deseori de o țară bogată aflată spre nord și stăpînită de negri civilizați. Era probabil statul autohton Monomotapa, bogat în aur care îi ispitise și pe colonialiștii portughezi din Mozambic.

Despre această țară legendară a avut cunoștință și tînărul sibian, care în jurnalul său relatează și unele date despre procesul cunoașterii teritoriilor interioare din Africa de Sud. „Acest popor — scrie Schuller despre hotentoți — pe baza caracteristicilor, a așezărilor, a îmbrăcămintei, a obiceiurilor și a graiului se împarte în diferite semințiii și națiuni. Unii din ei, prin intermediul olandezilor, au fost cunoscuți în lume, dar majoritatea lor însă sînt încă necunoscuți. Hotentoții de la Țara Capului, care sînt în contact cu olandezii, povestesc că la depărtare de mai multe zile de drum se ajunge într-o țară fertilă, lîngă țărmul unui lac, unde totul este din belșug și locuitorii sînt albi ca europenii, fiind îmbrăcați frumos. (Este vorba probabil de veșmintele albe răspîndite sub influența arabilor — n.n.). Întrucît nimeni nu a îndrăznit să pătrundă pe aceste meleaguri sălbatice din partea sudică a Africii, aceste ținuturi dosnice rămîn în parte încă necunoscute. Bătrînul domn van der Steel, fostul guvernator, a făcut o călătorie de peste 100 de mile în interiorul țării, însă a trebuit să renunțe din lipsă de provizii și din cauza animalelor sălbatice. Totuși, călătoria lui nu a fost zadarnică, pentru că cu ajutorul lui au devenit cunoscute unele popoare din acest ținut".

În jurnalul său, Georg Schuller descrie detaliat și cu multă simpatie viața hotentoților și relatează interesante date etnografice despre condițiile economice și sociale ale băștinașilor din Țara Capului. Descrierea lui este pătrunsă de optimism și cu o admirație față de traiul simplu al popoarelor „naturale". „Ei (hotentoții — n.n.) sînt veseli din fire, sînt dibaci în toate îndeletnicirile lor, fiind puternici la trup, curajoși și neîntrecuți la alergat și în mînuirea armelor... Iubesc libertatea și nu pot fi luați sclavi..."

Pavel BINDER
Brașov

Le Monde
PARIS

DE LA ASIA LA PIAȚA COMUNĂ

CITIND foarte prozaicul comunicat comun al sesiunii Consiliului ministerial al N.A.T.O., este greu să ne dăm seama de gravitatea problemelor examinate de miniștri și de amploarea dezbinărilor lor. Este adevărat că nimeni nu-și închipuia că va fi posibil ca în două zile și jumătate să se găsească o soluție pentru cele dintîi și să se învingă cele din urmă. În aceste condiții, fiecare s-a mulțumit să-și expună mai mult sau mai puțin energic punctul de vedere, limitîndu-se, în rest, să schițeze cîteva manevre de culise.

După părerea unanimă, intervenția cea mai izbitoare a fost cea a lui Rusk, ecoul ei fiind evaluările în cifre prezentate de McNamara. Cu o claritate care nu lăsa loc nici unei îndoieli, secretarul de stat a afirmat hotărîrea guvernului său de a continua ostilitățile din Vietnam, indiferent de preț.

În consecință, S.U.A. sînt angajate în prezent într-un război de mare amploare în Asia, fără să știe unde se va opri escaladarea. Aceasta afectează de două ori politica lor față de N.A.T.O. Într-adevăr, se poate pune întrebarea în ce măsură S.U.A. nu vor fi determinate să-și reducă garnizoanele din R.F.G. pentru a alimenta frontul vietnamez : asigurările date de americani în această privință nu au convins toată lumea. Pe de altă parte, opinia de peste Atlantic este din ce în ce mai alarmată de neutralitatea de facto adoptată de majoritatea țărilor din Europa occidentală față de conflict. Așa se explică apelurile la o participare cel puțin simbolică a aliaților la lupta angajată, unul din colaboratorii apropiați ai lui Rusk mergînd în această privință pînă la folosirea expresiei „tribut de sînge".

Este suficient să citim comunicatul Consiliului ministerial al N.A.T.O. pentru a ne da seama că, în Europa, puține guverne se gîndesc să plătească acest tribut. Erhard se va lăsa oare convins de solicitările presante ale lui Johnson ? Unii dintre consilierii săi îl îndeamnă „să facă un gest", temîndu-se că, în caz contrar, S.U.A. vor refuza în cele din urmă să-i mai ajute pe europeni. În același timp, ei constată cu dezolare că prioritatea acordată Asiei de Casa Albă îndepărtează orice soluționare rapidă a faimoasei probleme a „co-răspunderii" nucleare în sînul alianței, de vreme ce crearea unei forțe integrate ar provoca imediat o criză în relațiile S.U.A. cu Parisul, pe de o parte, și cu Moscova pe de altă parte, crize de care S.U.A. n-au nici o nevoie.

În aceste condiții, oricît de minimă ar fi importanța lui practică, crearea unui comitet special nuclear în sînul alianței prezenta o mare importanță pentru amorul propriu al lui Schröder. Couve de Murville a refuzat să-i dea această satisfacție de vreme ce, sprijinindu-se pe regula unanimității, a obținut dacă nu eșecul, cel puțin amînarea încercării germane de a „instituționaliza" comitetul special.

Nu se știe încă dacă profunda dezamăgire provocată astfel guvernului de la Bonn nu se va răsfrînge asupra discuțiilor dintre cele șase țări ale Pieței comune. Indiferent de părerea pe care o avem despre revendicările nucleare ale conducătorilor vest-germani ar fi neplăcut ca aceste revendicări să apese asupra reluării tratativelor privitoare la Piața comună, al cărei viitor, orice s-ar spune, rămîne nesigur.

Die Presse
Unabhängige Zeitung für Österreich
VIENA

O NOUĂ POZIȚIE BRITANICA FAȚĂ DE EUROPA ?

UN SUFLU nou înviorează discuțiile britanice privind Europa occidentală. Cele trei cauze ale noului climat sînt următoarele : schimbarea poziției lui de Gaulle față de această problemă — și schimbarea însăși a poziției sale personale ; slăbirea progresivă a Commonwealthului ; în sfîrșit, includerea problemei europene ca element principal — în probabil apropiata campanie electorală.

Totul a început de la vizita pe care șeful

VENEZUELA REVENDICĂ UN TERITORIU AL GUYANEI BRITANICE

Dr. Ignacio Iribarren Borges, ministrul afacerilor externe al Venezuelei, a avut la Londra convorbiri cu Michael Stewart, ministrul britanic al afacerilor externe. Forbes Burnham, primul ministru al Guyanei britanice, a făcut de asemenea o vizită în capitala britanică.

În joc este viitorul unui teritoriu la vest de fluviul Essequibo și est de fluviul Orinoco, cuprinzînd circa două treimi din actualul teritoriu al Guyanei britanice cu o suprafață de 83 000 mile patrate.

Această mare porțiune de pămînt care, cu excepția fișiei de coastă, are o populație rară și constă în mare măsură din păduri tropicale, bogate în lemn, iar în sud din savane unde se cresc vite, este revendicată în întregime de Venezuela.

Motivul pentru care dr. Iribarren a urgentat această revendicare este faptul că în luna mai a anului viitor Guyana va deveni independentă. Dacă Venezuela poate adopta o postură anticolonialistă față de Marea Britanie atîta timp cît Guyana britanică este colonie, o revendicare similară prezentată împotriva unei națiuni care și-a dobîndit recent independența ar arăta cu totul altfel în ochii lumii.

În afară de aceasta, frontierele dintre statele suverane ale Americii de Sud sînt în mod tradițional destul de respectate iar presiunea exercitată de o națiune bogată cu 8 500 000 locuitori asupra unei țări sărace cu mai puțin de 600 000 locuitori ar fi interpretată ca o încercare de intimidare.

Dar de ce vrea Venezuela să încorporeze această fișie de pămînt aparent ingrată ? În Marea Britanie și Guyana britanică se bănuiește că venezuelezii cred că acolo există petrol și poate și alte zăcăminte, ceea ce este foarte posibil, întrucît din punct de vedere geografic toate cele trei Guyane (britanică, olandeză și franceză) sînt inseparabile de Venezuela, care posedă din abundență asemenea resurse.

Venezuelezii iau în deridere această explicație tocmai pentru că actualul lor teritoriu este destul de bogat și își întemeiază revendicările pe considerente pur istorice.

Revendicarea lor se întemeiază (ca și revendicarea Argentinei asupra insulelor Falkland și a Guatemalei asupra Hondurasului britanic) pe postulatul că ei reprezintă statul succesor al coroanei britanice și că frontierele lor cu teritoriile nespaniole sînt cele existente în 1810, cînd Venezuela a pornit pe calea independenței.

Într-un buletin special al Oficiului central de informații al Venezuelei a apărut o hartă datînd din 1755 în care sînt arătate frontierele Capitaniei generale a Venezuelei spaniole. Essequibo este prezentat ca frontieră răsăriteană cu ceea ce era pe atunci Guyana olandeză.

Potrivit revendicărilor venezueleze, regiunea a fost descoperită, explorată și ocupată de spanioli începînd din 1502. Din 1592 olandezii au încercat de mai multe ori să ocupe pămîntul de la vest de Essequibo, dar aceste încercări, spun venezuelezii, au fost toate zădărnicite pînă cînd în 1623 olandezii au stabilit un fort pe insula Kijkoveral la confluența lui Essequibo cu riul Curuni. Cîțiva ani mai tîrziu ei au ocupat și „o mică zonă" între Pomaron și coastă. Dar în anul 1648, cînd în cele din urmă Spania a recunoscut independența fostei Olande spaniole prin tratatul de la Münster, olandezii renunțaseră la aceste capete de pod și pe baza tratatului, nici una din cele două părți nu avea dreptul de a ocupa în viitor vreun teritoriu care era ocupat pe atunci de cealaltă parte.

Prin tratatul de la Paris din 1814 Olanda a cedat Marii Britanii „așezările" de la Essequibo, Demerara și Berbice (aproximativ teritoriul actual al Guyanei britanice) fără a defini în mod precis ce înțelegeau prin Essequibo ; din punctul de vedere britanic, cu cît definiția era mai vagă cu atît le convenea mai mult.

Englezii au interpretat Essequibo ca referindu-se la ambele maluri ale fluviului și au început să ocupe pe tăcute teritoriul la vest de fluviu, în timp ce venezuelezii erau preocupați de tulburările lor politice interne după declarația de independență.

Cu toate acestea, în 1822, Simon Bolivar, șeful noului stat, a dat instrucțiuni agentului său de la Londra să prezinte un protest formal guvernului Maiestății Sale împotriva „repetatelor incursiuni și uzurpări". „Coloniștii din Demerara și Berbice, spunea agentul, au uzurpat o mare parte a pămîntului care, potrivit tratatului final dintre Spania și Olanda, ne aparține". În 1824, Republica Columbiei mari (o uniune politică de scurtă durată între Venezuela, Columbia și Ecuador) l-a numit pe Jose Manuel Hurtado ca primul său ambasador în Marea Britanie, care s-a grăbit să prezinte revendicările țării sale. Îndată după prezentarea scrisorilor de acreditare el a expus guvernului britanic „un memorandum despre limitele, teritoriul, comerțul, volumul vînzărilor, populația etc. a Republicii Columbia".

Guvernul britanic nu i-a acordat atenție, și timp de mai mulți ani a continuat să ignoreze memorandumurile și protestele similare. În 1834, Societatea geografică din Londra l-a trimis pe exploratorul prusac Robert Schomburgk să întocmească o hartă definitivă a regiunii. Prima „linie Schomburgk" se apropia de cea a fluviului Essequibo, dar în 1840 exploratorul și-a schimbat părerea și a întocmit altă hartă care — conform venezuelezilor — „propunea uzurparea de către Anglia a peste 141 930 km patrați".

În 1897 Marea Britanie a semnat la Washington un tratat de arbitraj prin care se angaja să respecte hotărîrile unui tribunal de arbitraj, urmînd să ia ființă pentru a stabili linia de despărțire dintre Guyana britanică și Statele Unite ale Venezuelei.

În cele din urmă tribunalul s-a întrunit la Paris în 1899, fiind compus din cinci judecători : doi englezi, doi nord-americani și un rus, dar după cum subliniază venezuelezii — fără nici un venezuelez. Ei au adoptat o decizie în favoarea Marii Britanii. Venezuelezii nu au recunoscut niciodată această decizie.

J. Halcro FERGUSON
(Din **The Scotsman**)

partidului conservator, Heath, a făcut-o luna trecută lui de Gaulle, Heath este politicianul britanic cu cele mai multe cunoştinţe şi cea mai mare experienţă în problemele europene. Este adevărat că, după vizita lui, generalul de Gaulle nu a declarat decît că vede semnele reducerii numărului obstacolelor care stau în calea unei apropieri dintre Anglia şi Europa şi că Franţa va studia cu bunăvoinţă forme mai precise ale acestei evoluţii. Ceea ce nu justifică interpretarea conservatorilor că ar fi vorba despre o invitaţie adresată Angliei, — şi anume unui guvern conservator — de a intra în C.E.E.

De Gaulle îşi oferă oare asentimentul pentru intrarea Angliei în C.E.E. — în schimbul revizuirii acordurilor de la Roma ? Generalul doreşte oare să se folosească de Anglia pentru a putea cîştiga partida împotriva celorlalţi cinci parteneri? O asemenea suspiciune este logică, deoarece se poate presupune că premierul Wilson ar fi de acord cu o zonă a liberului schimb care să nu se deosebească foarte mult de A.E.L.S. Deşi lui Wilson nu i se poate atribui tendinţa spre hegemonie în Europa, el are, ca şi de Gaulle, rezerve împotriva ideii unor construcţii supranaţionale. Ambii oameni de stat împărtăşesc o puternică simpatie pentru gîndul unei apropieri de Răsăritul continentului, iar Wilson vede începutul cel mai promiţător în lărgirea relaţiilor comerciale.

Din toate acestea se pot deduce — exprimat într-un mod mai simplu — următoarele : Wilson se înţelege mai bine cu de Gaulle în ce priveşte problema europeană decît cu ceilalţi cinci parteneri ai C.E.E. iar cei mai categorici adversari ai C.E.E. din rîndurile conservatorilor se înţeleg mai bine cu Wilson decît cu Heath. Recent, purtătorii de cuvînt ai acestor adversari au şi dat de înţeles că vor renunţa la rezistenţa opusă pînă în prezent, cu condiţia ca acordurile de la Roma să fie revizuite într-o anumită măsură, mai cu seamă în politica agrară.

Dar ceilalţi parteneri din C.E.E. vor lua probabil în nume de rău crearea unui front anglo-francez în vederea revizuirii acordurilor de la Roma ; ei vor considera, de asemenea, că perspectivele unei Europe conduse de Anglia, în locul Franţei, nu sînt mai atractive.

Dar tocmai acum în unele cercuri britanice se manifestă simpatia pentru unitatea vest-europeană, şi anume în acele cercuri din partea cărora nu se aştepta acest lucru. Stînga înclină spre o oarecare distanţare faţă de Commonwealth, afirmînd că acesta nu va rezista crizelor provocate de războiul din Caşmir, de îngrădirea cotei imigranţilor de culoare, de situaţia din Rhodesia. Or, fenomenele de dezagregare a Commonwealthului trebuie să ducă automat la o apropiere de Europa. Stînga se apropie în această privinţă de aripa liberală a conservatorilor, care a declarat recent că mitul Commonwealthului trebuie abandonat şi că politica externă a Marii Britanii trebuie să se orienteze spre Europa. Un consens există de asemenea asupra ideii că o Europă unită ar putea să înfrunte mai bine hegemonia Americii.

Aceste modificări au fost determinate nu atît de slăbirea vetoului lui de Gaulle împotriva Angliei, cît de faptul că şeful Franţei a diluat conceptul însuşi de Uniune politică a Europei occidentale.

Această poziţie se manifestă şi la oamenii politici sceptici din cadrul guvernului — la cei prudenţi — care intenţionează să înceapă de pe acum elaborarea unor proiecte concrete pentru colaborarea cu Franţa, mai ales în domeniul construcţiei de avioane.

La viitoarele alegeri s-ar putea să asistăm la un spectacol interesant : partidele supralicitîndu-se în adeziunile lor la Europa, dînd campaniei electorale şi un conţinut ideologic.

Fritz KESSLER

Pescarul şi hidra
(Din **The Christian Science Monitor**)

ИЗВЕСТИЯ
MOSCOVA

PACE ÎN NORDUL EUROPEI

PRESA din ţările scandinave continuă să examineze raportul prezentat de preşedintele Finlandei, Kekkonen, la conferinţa Societăţii de politică externă a tinerei generaţii, de la Helsinki. Deşi au trecut două săptămîni de la prezentarea acestui raport, interesul faţă de el nu scade. Nu este vorba numai de prestigiul personal al preşedintelui Kekkonen, care şi în Scandinavia, şi în afara ei, este cunoscut, după cum scrie ziarul suedez *Aftonbladet*, „ca unul din oamenii de stat din nordul Europei care s-a hotărît să ridice probleme deosebit de actuale pentru noi". Este vorba de problemele în sine.

Acestea sînt în primul rînd probleme legate de menţinerea păcii în nordul Europei, probleme ale consolidării securităţii acestei regiuni. Ele formează osatura raportului lui Kekkonen.

Pentru popoarele din nordul Europei, aceste probleme nu prezintă doar un interes abstract-teoretic. În decursul ultimelor luni, ziarele, partidele politice, opinia publică din ţările scandinave şi mai ales din Danemarca şi Norvegia, discută cu multă atenţie şi cu o neliniştе crescîndă situaţia creată pe plan internaţional, îndeosebi pe continentul european.

În ţările scandinave legate de N.A.T.O. creşte nemulţumirea faţă de consecinţele participării la acest bloc agresiv. Ea este determinată de numeroase cauze — şi de ordin economic, urmare a cursei înarmărilor, şi de conştiinţa marelui pericol pe care îl reprezintă pentru ţările mici eventualitatea unui război şi, în sfîrşit, chiar de politica N.A.T.O., străină intereselor popoarelor. O serioasă neliniştе o provoacă în nordul Europei creşterea tendinţelor agresive pe malurile Rinului, în Germania occidentală, unde revizuirea prin forţă a frontierelor din Europa şi înarmarea nucleară a Bundeswehrului au fost ridicate la nivelul unei politici de stat. Iată de ce nu poate fi considerată un fenomen accidental discuţia care se desfăşoară în ţările scandinave membre în N.A.T.O., dacă ele trebuie sau nu să mai participe la N.A.T.O. după 1969, cînd expiră termenul de acţiune al Pactului Nord-Atlantic.

Ideile raportului lui Kekkonen reţin atenţia şi pentru faptul că ele se bazează pe experienţa de două decenii a politicii externe postbelice a Finlandei, care şi-a cucerit prestigiul şi respectul atît în rîndul vecinilor cît şi în cercurile internaţionale cele mai largi. Fundamentul acestei politici — „linia Paasikivi-Kekkonen" — se fundamentează pe ideea unei colaborări multilaterale cu Uniunea Sovietică şi pe de altă parte pe o tendinţă de neu-

→

tralitate, de neparticipare la blocurile militare. Această orientare de politică externă este considerată în Finlanda, judecînd prin prisma raportului Kekkonen, unica posibilă.

Pentru Finlanda, și lucrul acesta îl subliniază în mod deosebit președintele Kekkonen, neutralitatea nu constituie un scop în sine. Ea este considerată ca „o armă de asigurare a independenței țării, păcii, intereselor naționale vitale și a unor relații internaționale favorabile".

Neutralitatea unei țări sau alteia, ca linie de politică externă, va fi eficace numai atunci cînd va fi însoțită de o colaborare sinceră cu toate țările iubitoare de pace, independent de orînduirea lor internă. Faptul acesta este confirmat de istoria postbelică a Finlandei însăși. Relațiile ei cu Uniunea Sovietică sînt pretutindeni considerate ca un model de relații bazate pe bună vecinătate, ca un exemplu al coexistenței pașnice.

Finlanda a prezentat o serie de propuneri importante îndreptate spre îndepărtarea pericolului militar și în mod special propunerea privind crearea unei zone denuclearizate în nordul Europei. Această propunere repetată în raportul președintelui Kekkonen depășește prin importanța sa cadrul părții nordice a continentului european. Renunțarea de către un grup de țări la a produce și amplasa arma nucleară pe teritoriul lor ar avea o mare importanță.

Judecînd prin prisma raportului Kekkonen, Finlanda este neliniștită în mod deosebit de încercarea ca arma nucleară să fie acordată revanșarzilor vest-germani. Președintele Kekkonen s-a referit la această neliniște aflîndu-se în februarie la Moscova. Actualmente el reamintește ce pericol ar însemna la adresa păcii miza asupra armei nucleare pentru rezolvarea problemei germane prin forță. După cum rezultă din presa scandinavă, această neliniște este împărtășită de opinia publică din alte țări aflate în nordul Europei unde se înțelege foarte bine cît de mult se va reduce securitatea lor dacă Bundeswehrul va ajunge la masa de comandă a armelor nucleare.

În ultimele luni, politicieni din țările scandinave, reprezentanți ai opiniei publice, comentatori de ziare, revin periodic la ideea creării unei alianțe defensive în nordul Europei, din care să facă parte și Finlanda. Referindu-se la această problemă, președintele Kekkonen a subliniat că ideea în sine este lipsită de o bază reală, întrucît se pune problema renunțării de către Finlanda la tratatul din 1948 cu Uniunea Sovietică, ceea ce, după cum se știe, contravine intențiilor ei.

Comentariile cele mai ample ale presei sînt consacrate acelei părți din raportul lui Kekkonen în care se propune încheierea unui acord între Finlanda și Norvegia, în scopul „preîntîmpinării ca zona de frontieră finlandezo-norvegiană să fie teatrul unor acțiuni militare posibile în cazul unei conflict între marile puteri". Nu încape nici o îndoială că această propunere este dictată de intențiile cele mai sincere, de tendința de a apăra interesele Finlandei. Este ușor de înțeles grija care există în Finlanda în legătură cu situația de la această frontieră în cazul unui conflict, întrucît strategii N.A.T.O. consideră, după cum se știe, zona regiunii polare ca „deosebit de importantă".

„Pasivitatea în problemele păcii poate însemna același lucru ca a recunoaște inutilitatea luptei împotriva războiului". Cu aceste cuvinte si-a încheiat raportul său președintele Kekkonen. Intervenția sa este o dovadă a tendințelor Finlandei de a depune eforturi active pentru lichidarea pericolului militar, de a găsi căi pentru consolidarea păcii și securității în Scandinavia și prin urmare în întreaga Europă. Aceste eforturi nu pot să nu fie primite în mod favorabil de toți acei care doresc liniștea întregului continent.

OBSERVATOR

Lusaka, Zambia. La frontiera dintre Zambia și Rhodesia, unitățile armatei zambeziene au organizat „zone de apărare"

The GHANAIAN TIMES

ACCRA

O.U.A. ȘI PROBLEMA RHODESIANĂ

ATITUDINEA Marii Britanii față de criza rhodesiană a făcut lipsit de sens așa-zisul principiu al democrației de tip Westminster ; această atitudine a violat principiile elementare ale declarațiilor coloniale britanice ; a subminat principiile pe baza cărora trebuie să lucreze Commonwealthul pentru a supraviețui. Mai mult, a încălcat Carta O.N.U.

Politica colonială postbelică a Marii Britanii, așa cum a fost enunțată de guvernul laburist, este de a „călăuzi teritoriile coloniale spre autoguvernare în cadrul Commonwealthului".

Tot ceea ce s-a petrecut cu celelalte foste teritorii britanice, ca să nu mai vorbim de ceea ce se întîmplă acum în Rhodesia de sud, reprezintă o încălcare flagrantă a acestei politici.

Fiasco-ul politic din Rhodesia de sud reprezintă un caz în care interesele unei rase minoritare sînt impuse prin forță, în pofida intereselor majorității. Aceasta violează din nou „Magna Carta africana" enunțată de ducele de Devonshire, secretarul de stat conservator :

„Guvernul Majestății Sale consideră necesar să-și exprime părerea că interesele băștinașilor africani trebuie să aibă prioritatea și că în cazul în care aceste interese și interesele raselor emigrante se află în conflict, trebuie să prevaleze primele".

Declarația era enunțată în 1923 tocmai anul în care în Rhodesia de sud se puneau temeliile unei noi fortărețe a politicii de apartheid.

În 1931, un Comitet mixt al Parlamentului britanic reafirma poziția de mai sus :

„Doctrina priorității nu înseamnă altceva decît că interesele majorității zdrobitoare ale populației indigene nu trebuie subordonate acelor ale unei minorități de altă rasă".

Doctrina priorității a fost încălcată în mod rușinos în Rhodesia de sud. Interesele majorității au fost cu totul nesocotite. Conducătorii majorității au fost întemnițați sau au primit domiciliu forțat. Aparatul politic al majorității a fost distrus, iar aspirațiile ei călcate în picioare — de o minoritate !

Și în loc să se simtă insultată și stimulată să treacă imediat la acțiune, Marea Britanie continuă să se mulțumească cu vorbe goale. De ce ?

Au fost violate de asemenea principiile fundamentale ale Commonwealthului :

„Commonwealthul trebuie să aibă posibilitatea să exercite o conducere constructivă în aplicarea principiilor democratice într-un mod care va permite populației fiecărei țări formate din grupuri rasiale și culturale diferite să existe și să se dezvolte ca cetățeni liberi și egali".

Rîndurile de mai sus reprezintă un extras din comunicatul publicat după conferința primilor miniștri ai Commonwealthului care a avut loc anul acesta. În contextul rhodesian, această declarație devine rizibilă.

Căci se poate vorbi oare în Rhodesia de sud de principii democratice ? Există aici libera dezvoltare și armonia rasială ? Iar Commonwealthul trebuie să accepte o situație în care un pumn de rasiști au jurat să zdrobească 4 milioane de oameni fără ca Marea Britanie să ia o măsură efectivă ?

Există amenințarea întăririi nu a principiilor democratice sau a armoniei rasiale, ci a politicii fățișe de apartheid.

În rezoluția Consiliului de Securitate al O.N.U. se subliniază că „situația rezultînd din proclamarea independenței de către autoritățile ilegale din Rhodesia de sud este extrem de serioasă, că menținerea ei constituie o amenințare la adresa păcii și securității internaționale și că guvernul Marii Britanii trebuie să-i pună capăt".

Iată de ce toată zarva despre sancțiunile economice este lipsită de sens.

Comentînd acțiunea de înghețare a conturilor externe ale Rhodesiei de la Londra, John Wrathal, membru al guvernului rasist ilegal de la Salisbury a arătat că : „Din fericire, ne așteptam ca guvernul Wilson să ia măsuri în această privință și cea mai mare parte a conturilor noastre externe au fost ridicate de la Londra și din alte orașe".

Într-adevăr, cu cîteva săptămîni înainte de trădarea lui Smith, guvernul rebel al Rhodesiei de sud transferase majoritatea conturilor lui externe în Portugalia și în Africa de sud.

Aceasta trebuie să deschidă ochii tuturor acelora care sînt de părere că represaliile financiare vor reuși să-l intimideze pe Smith și pe rebelii săi.

Marea Britanie trebuie să țină seama de opinia publică mondială.

În caz contrar, frații noștri Zimbabwe nu trebuie să se teamă. Africa trebuie să fie gata acum să se ridice împotriva lui Ian Smith, dacă Marea Britanie nu o face.

Kofi QUANTSON

L'EXPRESS

PARIS

FINANCIARII „ORTODOCȘI" ÎMPOTRIVA LUI JOHNSON

ȘAPTE financiari au aruncat o sfidare președintelui Statelor Unite. Conduși de președintele lor, temutul William McChesney Martin, membrii „Curții financiare supreme", cum este numită uneori Banca federală americană, au hotărît de fapt să ridice taxa de scont, contrar părerii lui Johnson și Fowler, ministrul de finanțe.

De șase luni încoace, McChesney Martin nu-și ascunde îngrijorarea. La 1 iunie profitînd de o conferință la Universitatea din Columbia el a tras semnalul de alarmă. „Există anumite asemănări, spunea el, între situația actuală a economiei americane și aceea care a precedat anii marii crize din 1929". El insista în mod special asupra datoriilor S.U.A. atît în interior cît și exterior, determinate de abundența monedei în circulație. Puțini au fost economiștii — particulari sau oficiali — care să aprobe această analiză. Alarma a atras după sine doar o scădere la bursă. Deși președintele Comisiei bancare a Camerei Reprezentanților a cerut demisia președintelui băncii, acesta își menține totuși diagnosticul.

Desigur, economia americană va intra în

→

În orașul Kota Bharu, din Malayezia, ploile torențiale au silit pe locuitori să circule pe străzi cu bărcile

REFLECTOR

Undeva în America de Sud, după instalarea unei junte militare.

— Avem nevoie de un plan abil, domnule prezident. Mai întîi să ne întărim reputația de guvern corupt și reacționar și pe urmă să cerem ajutorul americanilor

(Din **Washington Post**)

Arabia Saudită relansează Islamul

După ce s-a „aranjat" de minune cu Londra și Washington, după cum o dovedesc livrările de avioane F 111 A americane, și Lightning britanice, pentru armata sa, și după ce a reușit în mod indeminatic să facă să triumfe punctele de vedere ale țării sale la diferitele conferințe interarabe, regele Feisal al Arabiei Saudite a trecut la etapa următoare a escaladei sale diplomatice.

Profitînd de armistițiul cu Nasser, pe care acesta trebuie să-l respecte dacă nu vrea să torpileze negocierile asupra Yemenului și perspectivele de pace care se degajează, suveranul saudit a procedat la făurirea unui plan de colaborare afro-asiatică care îl pune în lumina unui organizator al unui nou bloc de puteri.

Fără a trebui să se teamă că absența sa de la Riad ar putea avea consecințe „neprevăzute", în cursul vizitei sale la Teheran el a pus pe picioare o alianță iraniano-saudită în scopul promovării ansamblului intereselor celor două popoare pe plan economic, social, tehnic și strategic. În așteptarea unei noi întrevederi Feisal — șahul Reza Pahlevi, operația va continua. Regele intenționează să viziteze în curînd o serie de alte capitale musulmane, printre care Rawalpindi, Kabul și Ankara.

Inițiativa lui Feisal deschide un nou capitol în relațiile statelor situate „la est de Suez". Pînă în prezent membrii Ligii Arabe erau ostili și neîncrezători față de semnatarii musulmani ai fostului pact de la Bagdad (C.E.N.T.O.). R.A.U. ignora Pakistanul și nu putea ierta Turciei de a fi reînnoit relațiile diplomatice cu Izraelul.

Relațiile erau încă și mai încordate între Cairo și Teheran, provocînd ruperea legăturilor diplomatice în vara anului 1960, tot din cauza Izraelului. Războiul din Yemen nu a făcut decît să învenineze situația, dat fiind că Nasser vedea în iranieni pe aliați și sprijinitorii secreți ai trupelor Imamului El Badr.

Inițiativa regelui Feisal (care coincide cu sosirea la Ankara a lui Abbas el Shafi, noul și primul ambasador egiptean din septembrie 1961), nu urmărește numai să creeze o punte peste prăpastia care a separat în trecut statele semnatarilor musulmani ai pactului C.E.N.T.O. și altor popoare „înrudite", dar și de a lărgi și fixa partenerilor obiective identice pe plan mondial.

Popoarele musulmane din Asia nu mai văd nici un folos în pactul lor cu Occidentul (C.E.N.T.O.) și caută o compensație prin întărirea legăturilor „regionale".

(După **Combat**)

curînd în al şaselea an de expansiune. Dar, pentru acei care ca şi McChesney Martin acordă prioritate stabilităţii monetare, semnele de îngrijorare se înmulţesc. Pentru „coşniţa gospodinei" preţurile au crescut într-un singur an cu 1,8% iar preţurile cu ridicata au crescut cu 2,2%. Balanţa de plăţi — care la un moment dat s-a crezut că este pe calea unei redresări certe — s-a deteriorat din nou. Deficitul pe ansamblul anului în curs va depăşi fără îndoială cu mult 2 miliarde dolari.

În sfîrşit, şi mai ales, ştirile din Vietnam sînt proaste. Războiul cere fără încetare oameni, arme şi muniţii. Costă din ce în ce mai mult. Rezultatul: bugetul Statelor Unite, care nu trebuia să atingă 100 miliarde dolari, va depăşi în mod sigur 105 miliarde, şi deficitul anului fiscal va depăşi 7 miliarde dolari.

Majoritatea dintre cei şapte membri ai Băncii federale americane au considerat că a venit timpul pentru a lua măsurile cele mai ortodoxe în condiţiile unei astfel de conjuncturi: să ridice taxa de scont de la 4% la 4,5%. Cele 12 bănci regionale care depind de Banca federală vor cere de acum înainte această taxă pentru a acorda credite băncilor municipale şi celor ale statului, care la rîndul lor vor trebui să ridice dobînda creditelor lor de la 4,5% la 6%. Banii mai scumpi înseamnă moderarea cumpărărilor, scăderea investiţiilor şi încetinirea expansiunii.

La ferma sa din Johnson City (Texas), unde se refăcea după extirparea vezicii biliare, preşedintele Johnson a reacţionat violent aflînd această ştire. Mai bine ar fi făcut McChesney Martin dacă ar fi aşteptat luna ianuarie, cînd vor fi cunoscute toate datele bugetului pentru anul viitor. El a fost convocat de preşedintele Johnson în prezenţa lui Fowler şi a altor personalităţi din anturajul preşedintelui pentru a susţine punctul său de vedere. Dar McChesney Martin a rămas pe poziţie.

Replica a venit a doua zi: „Vom pune la punct, a anunţat Humphrey, vicepreşedintele Statelor Unite, un program fiscal şi monetar corespunzător, în lumina hotărîrii luate de Banca federală americană". Şi Comisia economică a Camerei şi a Senatului a convocat pe membrii băncii pentru a le cere explicaţii. Preşedintele Comisiei, Wright Patman, a declarat: „Problema care se pune este de a şti cine se află în fruntea ţării — banca sau preşedintele Statelor Unite ?"

BREVIAR

14 decembrie

La Cairo a avut loc semnarea Protocolului asupra schimburilor comerciale dintre Republica Socialistă România şi R.A.U. pe anul 1966. Protocolul a fost semnat în numele părţii române de ing. Ilie Voicu, adjunct al ministrului comerţului exterior, şi în numele părţii egiptene de Hussein Khaled Hamdi, subsecretar de Stat în Ministerul Economiei şi Comerţului Exterior. Faţă de anul 1965 Protocolul marchează o creştere cu 30 la sută a schimburilor comerciale între cele două ţări.

15 decembrie

A sosit în Capitală Son Sann, al doilea vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri al Cambodgiei, ministru coordonator al problemelor economice, financiare şi de planificare, consilier permanent al prinţului Norodom Sianuk, însoţit de persoane oficiale.

16 decembrie

Preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Chivu Stoica, a primit în audienţă pe Liu Fan, ambasadorul Republicii Populare Chineze la Bucureşti, în legătură cu plecarea sa definitivă din România. Întrevederea s-a desfăşurat într-o atmosferă cordială.

Ion Gheorghe Maurer, preşedintele Consiliului de Miniştri al Republicii Socialiste România, a primit în audienţă pe Liu Fan, ambasadorul Republicii Populare Chineze la Bucureşti, în legătură cu plecarea sa definitivă de la post. Cu acest prilej a avut loc o convorbire prietenească.

Preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Chivu Stoica, a primit pe Richard H. Davis, care şi-a prezentat scrisorile de acreditare ca ambasador extraordinar şi plenipotenţiar al Statelor Unite ale Americii în Republica Socialistă România.

Vicepreşedintele Consiliului de Miniştri, Petre Blajovici, a primit pe Son Sann, al doilea vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri al Cambodgiei, ministru coordonator al problemelor economice, financiare şi de planificare, consilier permanent al prinţului Norodom Sianuk, împreună cu persoanele care îl însoţesc.

17 decembrie

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a primit în audienţă pe ambasadorul extraordinar şi plenipotenţiar al Republicii Populare Chineze la Bucureşti, Liu Fan, cu prilejul plecării definitive a acestuia din Republica Socialistă România.

Cu acest prilej a avut loc o discuţie prietenească.

Preşedintele Consiliului de Miniştri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, a primit în audienţe de prezentare pe ambasadorii: Austriei — dr. Johann Manz, R.P. Ungare — Jozsef Vince, Marii Britanii — Leslie Charles Glass, şi Japoniei — Akira Shigemitsu.

La primiri a asistat Eduard Mezincescu, adjunct al ministrului afacerilor externe.

A părăsit Capitala Son Sann, al doilea vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri al Cambodgiei, ministru coordonator al problemelor economice, financiare şi de planificare, consilier permanent al prinţului Norodom Sianuk, împreună cu persoanele care îl însoţesc.

O delegaţie română de specialişti în domeniul planificării, condusă de Alexandru Sobaru, director în Comitetul de Stat al Planificării, a făcut o vizită de două săptămîni în Anglia, la invitaţia guvernului britanic. În timpul vizitei specialiştii români au purtat discuţii la Foreign Office, Departamentul Afacerilor Economice, Ministerul Comerţului, Camera de Comerţ din Londra, cu reprezentanţi ai unor întreprinderi industriale şi comerciale şi au vizitat unele întreprinderi.

18 decembrie

A sosit la Bucureşti Charles Albert Dubois, noul ambasador extraordinar şi plenipotenţiar al Elveţiei în Republica Socialistă România. La sosire, ambasadorul a fost salutat de Dionisie Ionescu, ambasador, directorul Protocolului din Ministerul Afacerilor Externe.

19 decembrie

Liga română de prietenie cu popoarele din Africa şi Asia şi Comitetul naţional pentru apărarea păcii din Republica Socialistă România au adresat Comitetului Central al Frontului Naţional de Eliberare din Vietnamul de sud o telegramă prin care le transmit un călduros salut de solidaritate frăţească.

Cu ocazia celei de a V-a aniversări a Frontului Naţional de Eliberare din Vietnamul de sud, Consiliul Central al Sindicatelor, Uniunea Tineretului Comunist, Uniunea Asociaţiilor Studenţilor şi Consiliul Naţional al Femeilor din Republica Socialistă România au adresat telegrame de solidaritate organizaţiilor similare din Vietnamul de sud.

20 decembrie

Preşedintele Consiliului de Miniştri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, a primit luni după-amiază în audienţă protocolară pe ambasadorii R.S.F. Iugoslavia — Jaksa Petrici, şi S.U.A. — Richard H. Davis.

La invitaţia Asociaţiei de prietenie sovieto-române, o delegaţie a Consiliului General A.R.L.U.S., condusă de Octav Livezeanu, membru în Biroul consiliului, a plecat la Moscova pentru a participa la lucrările celei de-a doua conferinţe a acestei asociaţii.

În Capitală a avut loc o adunare de solidaritate cu lupta poporului vietnamez, organizată de Liga română de prietenie cu popoarele din Asia şi Africa şi Comitetul naţional pentru apărarea păcii.

Au participat numeroşi oameni ai muncii din întreprinderile şi instituţiile bucureştene, precum şi studenţii vietnamezi care învaţă în ţara noastră.

O adunare asemănătoare a avut loc duminică seara la Casa de cultură a studenţilor din Bucureşti, la care au participat numeroşi studenţi români şi străini.

Tovarăşul Chivu Stoica primeşte pe ambasadorul S.U.A., cu ocazia prezentării scrisorilor de acreditare

Son Sann, al doilea vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri al Cambodgiei primit de tovarăşul Petre Blajovici, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri

PROFIL

CHARLES DE GAULLE

Charles-André-Marie-Joseph de Gaulle s-a născut la 22 noiembrie 1890, la Lille.

Charles de Gaulle studiază la Paris şi apoi la Antoing, în Belgia, de unde se întoarce la Paris, la şcoala iezuită Sainte-Geneviève, spre a se pregăti pentru concursul de intrare la Saint-Cyr. Absolvind această şcoală militară, este numit sublocotenent în Regimentul 33 infanterie din Arras. Rămîne aici doi ani, pînă în 1914. În război este de trei ori grav rănit, iar în 1916, la Verdun, e făcut prizonier.

În 1921 este numit profesor de istorie militară la Saint-Cyr. În 1928, Charles de Gaulle devine comandant al regimentului de vînători din Trèves, fiind apoi detaşat la secretariatul general al Consiliului superior al apărării naţionale. În perioada celui de al doilea război mondial, cînd cabinetul Daladier demisionează, şi în fruntea guvernului vine Paul Reynaud, de Gaulle, numit general cu titlu temporar, primeşte comanda unei divizii de care blindate.

La 5 iunie 1940, reîntors de pe front, de Gaulle e numit subsecretar de stat în cabinetul Reynaud. În noaptea de 16 iunie 1940, de-abia reîntors de la Londra, află că Paul Reynaud a demisionat şi în locul lui a venit la putere, acceptînd capitularea, mareşalul Pétain. În dimineaţa de 18 iunie Charles de Gaulle părăseşte teritoriul francez pentru a continua lupta. În seara aceleiaşi zile el rosteşte la posturile de radio britanice un discurs care a avut un larg ecou. „Orice s-ar întîmpla — a spus el — flacăra Rezistenţei franceze nu trebuie să se stingă şi nu se va stinge".

În august 1943, de Gaulle este recunoscut de U.R.S.S., S.U.A. şi Anglia ca preşedinte al Comitetului Francez de Eliberare Naţională (C.F.L.N.), singura autoritate în măsură să reprezinte Franţa. La 15 mai 1944, C.F.L.N. devine guvernul provizoriu al Republicii Franceze.

De Gaulle se întoarce în Franţa în iunie 1944, o dată cu debarcarea în Normandia. La 26 octombrie 1945 are loc referendumul asupra constituţiei, iar la 13 noiembrie Adunarea Naţională alege pe generalul de Gaulle ca şef al guvernului, care din momentul acela înceta să mai fie provizoriu. La 20 ianuarie 1946, el demisionează şi se retrage la Colombey-Les-Deux-Eglises. La 7 aprilie 1946, anunţă constituirea Adunării Poporului Francez (R.P.F.), mişcare destul de eterogenă, iar în 1953, în urma eşecului acestei mişcări, el se retrage din nou la Colombey.

Urmează perioada tulbure şi dramatică a crizei algeriene. La 14 mai 1958, într-un mesaj adresat presei, Charles de Gaulle declară că „este gata să-şi asume toate puterile Republicii". La 1 iunie, generalul apare în faţa parlamentului şi este din nou ales preşedinte de consiliu. În septembrie acelaşi an, referendumul pentru noua constituţie instaurează a V-a Republică Franceză, au loc alegeri prezidenţiale şi, din ianuarie 1959, Charles de Gaulle este preşedinte al Republicii Franceze. În ianuarie 1961 organizează referendumul asupra politicii algeriene, duce tratative cu guvernul provizoriu algerian, iar în martie 1962, prin acordurile de la Evian, semnează armistiţiul care pune capăt războiului din Algeria.

La 28 octombrie 1962 are loc — la propunerea generalului de Gaulle — referendumul asupra alegerii şefului statului prin sufragiu universal. În 1963 face călătorii în Grecia şi Iran, iar în septembrie 1964, un lung turneu în ţările Americii Latine.

În cadrul alegerilor prezidenţiale din cursul lunii decembrie, anul acesta, Charles de Gaulle este reales, la al doilea tur de scrutin, ca preşedinte al Franţei, întrunind 55 la sută din voturi.

R. P.

FIŞIER

FEDERAŢIA MONDIALĂ A OAMENILOR DE ŞTIINŢĂ

Federaţia Mondială a Oamenilor de Ştiinţă (World Federation of Scientific Workers — după denumirea engleză) a fost fundată la 25 iulie 1946, la Londra, din iniţiativa Asociaţiei britanice a oamenilor de ştiinţă. Primul preşedinte al F.M.O.S. a fost marele fizician francez Frederic Joliot-Curie.

Organizaţiile ştiinţifice care au aderat la F.M.O.S. au proclamat ca prim, şi cel mai principal scop al lor, ridicarea bunăstării omenirii prin punerea în valoare şi dezvoltarea cunoştinţelor ştiinţifice. „Omul de ştiinţă demn de acest titlu — se spune în Constituţia F.M.O.S. — nu poate fi de acord cu un abuz de ştiinţă, care răstoarnă sensul acestui scop nobil, împiedică dezvoltarea ştiinţei, măreşte suferinţele omului şi distruge valorile create de el. Ştiinţa poate şi trebuie să fie folosită pentru binele omenirii. Ştiinţa poate fi folosită pentru binele omenirii numai într-un mediu de pace şi de colaborare internaţională".

Conform statutului, F.M.O.S. are următoarele sarcini : să militeze pentru deplina utilizare a ştiinţei în interesul păcii şi al bunăstării omenirii ; să sprijine colaborarea internaţională pe tărîmul ştiinţei şi tehnicii, mai ales printr-o colaborare directă cu Organizaţia pentru Educaţie Ştiinţă şi Cultură a Naţiunilor Unite (U.N.E.S.C.O.); să sprijine schimbul internaţional de cunoştinţe şi rezultate ştiinţifice, al oamenilor de ştiinţă ; să obţină o legătură mai strînsă între ştiinţele naturii şi cele sociale ; să îmbunătăţească situaţia profesională, socială şi materială a omului de ştiinţă ; să încurajeze pe oamenii de ştiinţă pentru a lua parte activă la viaţa publică, să le atragă atenţia asupra rolului lor în dezvoltarea societăţii.

Membrii F.M.O.S. sînt organizaţiile naţionale ale oamenilor de ştiinţă care în prezent totalizează 200 000 cercetători din 22 ţări (Africa : 1 ; America : 2 ; Asia : 6 ; Europa : 13).

Structura F.M.O.S.

— **Adunarea generală,** formată din delegaţii organizaţiilor membre, este organul de conducere al federaţiei. Ea se întruneşte o dată la doi ani pentru a dezbate principalele probleme ale activităţii ştiinţifice internaţionale. Adunarea alege **Consiliul executiv,** compus din 25 de membri, care conduce activitatea curentă a F.M.O.S. De asemenea, Consiliul recomandă Adunării aprobarea, modificarea sau revocarea oricărui regulament sau dispoziţie a Federaţiei.

La recenta Adunare generală a F.M.O.S., ţinută la Budapesta, a fost ales noul Consiliu executiv al federaţiei. Preşedintele Consiliului este C. F. Powel, laureat al Premiului Nobel (Anglia).

Sediul federaţiei este la Londra.

Limbile oficiale ale F.M.O.S. sînt : chineza, engleza, franceza, germana, rusa, spaniola.

Publicaţii : Scientific World, Newsletter Science and Health, Science for a Developing Wordl etc.

Republica Socialistă România este afiliată la F.M.O.S. din anul 1955, prin Asociaţia oamenilor de ştiinţă. Ţara noastră a participat la Adunările generale ale federaţiei de la Helsinki (1957), Varşovia (1959), Moscova (1962) şi Budapesta (1965), la sesiunile Consiliului executiv, începînd din anul 1956, şi la diferite alte reuniuni ale organelor F.M.O.S.

Din anul 1961, Asociaţia oamenilor de ştiinţă din Republica Socialistă România asigură imprimarea ediţiei în limba franceză a principalei publicaţii a federaţiei, **Lumea ştiinţifică.**

Avînd în vedere prezenţa activă a oamenilor de ştiinţă români în cadrul acestui însemnat for ştiinţific internaţional, la ultima sa Adunare generală acad. Athanase Joja a fost ales membru în Consiliul executiv al federaţiei, iar prof. Corneliu Penescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, vicepreşedinte al comitetului editorial al F.M.O.S.

D. V.

Presa acum 50 de ani

Atena anunţă că regiunea din jurul Salonicului este întărită cu o numeroasă artilerie grea, cu o vastă reţea de tranşee cu mine şi cu toate mijloacele moderne de apărare. Dat fiind numărul mare de trupe concentrate şi care sînt cu mult superioare necesităţilor de apărare, se crede că în curînd va avea loc desfăşurarea unei ofensive a Puterilor Aliate în Macedonia, avînd ca bază Salonicul.

Chamberlain a anunţat în Camera Comunelor înfrîngerea duşmanului în Mesopotamia. S-au luat 2 tunuri şi 700 de prizonieri. Armata vrăjmaşă, alcătuită din 3 divizii turceşti, s-a retras urmărită de forţele britanice. Operaţiile au fost îngreunate de ploi torenţiale.

Ministrul miliţiei canadiene a înştiinţat presa americană că guvernul canadian va forma 21 de divizii suplimentare, în concordanţă cu oferta de o jumătate de milion de oameni făcută de primul ministru canadian guvernului englez. Ministrul canadian a declarat că diviziile vor fi formate în cursul anului viitor.

Ştiri din Constantinopole anunţă că nemulţumirea generală creşte din cauza prelungirii războiului şi se extinde chiar în sînul armatei, unde dezertările se înmulţesc. Numirea secretarilor germani în toate ministerele e considerată ca punînd Turcia şi mai mult sub tutela germană.

Ziarul New York Times *anunţă că unul din punctele importante ale condiţiilor de pace pe care aliaţii le vor impune va fi ca flota de comerţ germană să nu aibă voie să navigheze pînă cînd nu va plăti întreaga despăgubire de război.*

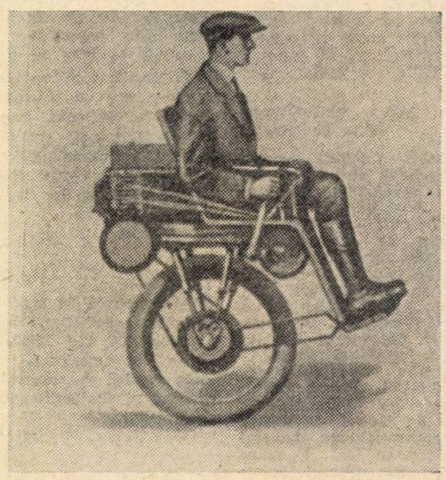

Restricţiile impuse de război au introdus economia în toate domeniile. Iată un nou aparat de transport, produs al acestei epoci, sosit din America : motocicleta cu o singură roată.

poșta redacției

„Cititorii ne scriu"

Inaugurăm, începînd cu acest număr al revistei, o nouă rubrică periodică „Cititorii Lumii ne scriu". Ea este deschisă celor mai interesante contribuții originale ale cititorilor care dispun de informații inedite într-un domeniu din sfera de preocupare a revistei noastre. Introducerea acestei rubrici a devenit necesară ca urmare a afluenței de scrisori care ne aduc, în multe cazuri, articole interesante. Nu vor fi luate în considerare articolele care reprezintă prelucrări după materiale apărute în limba română.

„Sînt mîndru..."

Ca fiecare tînăr din țara noastră am citit cu multă satisfacție despre adoptarea de către O.N.U. a Declarației țării noastre cu privire la „Promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare". Sînt mîndru de activitatea țării noastre la O.N.U. Conștient de importanța acestei declarații, mulțumesc inițiatorilor ei. Datorită ei, tineretul din întreaga lume va putea cunoaște grija statului nostru pentru educarea tineretului.

Aș resimți o deosebită satisfacție să citesc că principiile acestei declarații sînt însușite de tot mai mulți tineri de pretutindeni și mai ales de tinerii din Germania Federală, care trebuie ajutați să nu cadă sub influența cercurilor revanșarde.

Nicolae BORDUN
Brăila

„Memorialul Kennedy"

Teodora Georgescu — București : **Notăm, dintre propunerile dv., prezentarea prezenților românești în marile muzee ale lumii și un articol despre ultimele monarhii din Europa.**

Reclama comercială reprezintă o sursă de beneficii pentru publicațiile care o găzduiesc.

În ceea ce privește împrejurările în care a fost asasinat J. F. Kennedy, mai rămîn, desigur, de elucidat multe puncte obscure, după cum se arată și în extrasele din cartea lui Sylvan Fox, publicate în numărul precedent al revistei. O anchetă ca cea propusă de dv. este nerealizabilă și, mai ales, ar fi neconcludentă.

În orașul crimei, Dallas, va fi construit, la începutul anului viitor, un „memorial Kennedy" a cărui machetă este fotografiată mai jos. Ea a fost realizată de arhitectul Philip Johnson, din New York, un prieten apropiat

al defunctului președinte. Monumentul este alcătuit din două construcții de beton fără plafon. „Din interiorul memorialului nu poți vedea Dallasul. Poți vedea numai cerul", a declarat arhitectul. El va fi amplasat în imediata apropiere a locului crimei.

Despre revistă

Mă bucură enorm cînd citesc interviurile acordate de înalte personalități politice care ne vizitează țara și vorbesc în termeni elogioși despre realitățile noastre. Aceasta certifică prestigiul internațional al țării noastre și faptul că România socialistă este o prezență activă în problemele majore ale contemporaneității.

În altă ordine de idei, sînt satisfăcut că revista acordă atîta atenție cititorilor, rezervîndu-le o rubrică specială, Poșta redacției. Ea este la fel de utilă și atunci cînd aduce anumite precizări și corectări, pentru a evita informarea greșită și atunci cînd răspunde la anumite întrebări, sugestii sau doleanțe ale cititorilor. Dialogul dintre cititori și revistă a fost în permanență sincer și prietenesc.

prof. Marcel BĂDĂU
Berca-Buzău

Aș dori ca, într-un număr viitor, să se arate cu cîte țări a stabilit anul acesta România legături economice și politice. De asemenea, ar fi utilă o selecție a celor mai reprezentative opinii exprimate despre țara noastră de ziariști, oameni de știință și alte personalități străine care ne-au vizitat țara.

Vasile DOMNICA
Fălticeni

Revista dv. se citește cu multă plăcere de către toate categoriile de cititori. Păcat că are și un mare cusur : este tipărită cu litere mult prea mici, și din această cauză citirea devine obositoare. Concluzia logică : se impune folosirea unor litere de mărime obișnuită pentru toate textele.

Ing. AL. CIULEI
Brașov

Ioan Petre Mladin, elev, Brăila : **Rubricile care vă interesează în mod deosebit pe dv. vor continua să apară și în anul viitor, la un nivel, sperăm, din ce în ce mai bun.**

Ar fi excesivă, după părerea noastră, crearea unei rubrici speciale „Triburi din zilele noastre". Problemele etnografice sînt, fără îndoială, interesante și trebuie să-și găsească loc în paginile revistei, dar nu cu o periodicitate dinainte stabilită. Prezentarea orașelor patriei nu intră în profilul revistei noastre.

Citesc cu drag cele scrise în revista **Lumea**, dar aș vrea să vă aduc la cunoștință că seara, la lumina electrică, nu prea se descifrează bine literele, din cauza cernelei care este prea albicioasă la unele articole. La altele este cerneala mai neagră și atunci se citește perfect.

C. PANTELICĂ
Pitești

Cifre comparative

Din relatările despre situația aplicării legilor menite să pună capăt discriminării rasiale în S.U.A. rezultă că ele sînt departe de a fi respectate pretutindeni. Cum se explică acest lucru ? Mă întreb dacă nu cumva măsurile de supraveghere și control luate de autoritățile federale sînt inadecvate.

Mircea BRĂDĂȚAN
Gura Humorului

Cu supravegherea aplicării legislației privind drepturile civile sînt însărcinați 631 de funcționari ai guvernului federal. Alte cîteva sute de funcționari federali sînt uneori solicitați să participe la acțiunile pe această linie. Cîțiva agenți federali se află în prezent pe teren pentru a ancheta cazurile de discriminare flagrantă semnalate autorităților. Ei nu au dreptul să facă arestări. Organele locale de poliție nu pot fi folosite pentru aplicarea legislației civile.

Pentru comparație menționăm că, pe vremea prohibiției, Biroul Prohibiției avea peste 4 200 de funcționari. Ei erau ajutați de 149 000 de agenți însărcinați cu supravegherea respectării legii în întreaga țară. O mare parte dintre ei aveau dreptul de a aresta și urmări în justiție pe cei ce încălcau legea. Și totuși, după cum se știe, prohibirea vînzării de alcool a eșuat.

De notat că, pentru a se asigura împotriva oricăror încercări de încălcare a legislației drepturilor civile, autoritățile federale ar trebui să controleze 258 000 de patroni care folosesc 31 de milioane de lucrători, 220 000 de restaurante, 67 000 de hoteluri, 16 000 de teatre și cinematografe, 27 000 de districte școlare, 800 de colegii și universități, 27 000 de grădini publice, 7 000 de biblioteci, 6 700 de spitale, cele 250 000 de apartamente construite anual cu sprijin federal, centrele de înregistrare a voturilor din 74 de localități etc. Așadar...

Dar Tonga ?

A trecut mult timp de la prima mea scrisoare trimisă pe adresa revistei **Lumea**. Acum, la îndemnul lansat la rubrica „Poșta redacției" vreau să-mi exprim unele opinii și să vă pun o întrebare.

Cu mult înainte de proclamarea unilaterală a independenței Rhodesiei mi-am dat seama că guvernul britanic nu va reuși să oprească acest act. În primul rînd Anglia a căutat un compromis. De altfel toată politica dusă de Anglia secolului XX s-a manifestat prin nehotărîre și compromisuri. Problema Rhodesiei își va găsi rezolvarea mai curînd la New York (O.N.U.) sau la Addis Abeba (O.U.A.) decît la Londra.

Acum cîțiva ani presa noastră a anunțat proclamarea primului stat independent din Oceania. Era vorba de Samoa de Vest. După cîte știu eu, regatul Tonga care are statut de dominion, este stat independent înainte de Samoa. Să nu uităm că și Canada sau Australia sînt dominioane dar acționează pe plan internațional și în O.N.U. ca state independente. Tonga are investiții proprii de capital în Australia și Noua Zeelandă. Un prinț al familiei regale a făcut nu de mult o vizită la Moscova, iar de curînd regatul și-a trimis reprezentanți la conferința statelor din Oceania. Aș vrea să cunosc și alte amănunte despre Tonga.

Gheorghe DIACONU
student—București

Tonga (Insulele Prieteniei) are statut de protectorat. Acest regat polinezian, cu o populație de circa 65 000 de locuitori, a devenit protectorat britanic în urma unui acord încheiat între Anglia și Germania în 1889.

Regina Salote Tupou care domnea din anul 1918 a murit la 15 decembrie 1965, la vîrsta de 65 de ani. Ea făcea parte dintr-o dinastie veche de 1 000 de ani. I-a succedat la tron fiul ei, Tupouto Atungi, care se va intitula regele Tupou al II-lea. Fratele mai mic al acestuia, prințul Tuipelehake, va deține funcția de prim-ministru. Forma de guvernămînt a țării este monarhia parlamentară, introdusă în 1875 în timpul domniei lui Tupou I, tatăl reginei Salote.

Regele are un consilier din partea guvernului britanic. Consiliul legislativ al țării este compus din 21 de membri, în parte aleși, în parte numiți. Capitala este Nukualofa. Singurele produse de export : copra și bananele.

Mă preocupă în mod deosebit felul în care se desfășoară rezistența dîrză a poporului din Vietnam împotriva agresorilor americani. Admir rezistența eroică a poporului vietnamez precum și loviturile pe care le dă agresorului.

V. CONSTANTIN
Deva

I. Mioriță — București : **În ceea ce privește situația actuală a criminalilor de război încă nepedepsiți, vom reveni într-unul din numerele viitoare ale revistei.**

I. Dragomirescu — București : **Rectificarea a apărut, după cum desigur ați văzut, în numărul precedent al revistei.**

L. Benes — Iași : **Așteptăm scurtul articol propus de dv. însoțit de fotografiile de care dispuneți.**

Dumitru Iusco, Borșa-Vișeu : **Formularea „milioane de posturi de televiziune din lume" din nr. 49, pag. 17, se referea, firește, la posturile-receptoare, cu alte cuvinte la televizoare.**

Nu intenționăm să îngustăm sfera de preocupări a revistei, limitînd-o exclusiv la problematica politică. Dimpotrivă, tendința noastră este de a îmbrățișa toate laturile interesante ale vieții internaționale contemporane.

D. Brumar, Botoșani. **Ne-am notat propunerile dv. pentru rubrica „Profil".**

G. Frătiță, Timișoara. **Vă mulțumim pentru bunele aprecieri. Regretăm, dar nu dispunem de materialul documentar care vă interesează.**

Aș dori să citesc în revistă un articol despre Vatican, la închiderea lucrărilor sale, reportaje din Elveția, articole despre cibernetică, zborurile Gemini, dar toate acestea pe planul doi, după analiza evenimentelor din Franța, Vietnam, Rhodesia, Indonezia, Congo.

Liviu MUREȘAN
București

Sîntem de acord cu dv. Pentru bibliografia solicitată vă rugăm să treceți pe la redacție.

Mirică Teodor — Constanța : **Hotărîrea Adunării Generale a O.N.U. din noiembrie 1947 referitoare la frontierele statului Izrael își păstrează valabilitatea.**

Valeriu Sima, comuna Mărgău, raionul Huedin : **Nici de data aceasta cererea dv. nu rămîne fără ecou. Puteți citi în numărul de față articolul solicitat despre încheierea Conciliului Ecumenic.**

George Iliescu — Motonava Oltenița : **Ne-am notat propunerile dv. Despre Interpol am mai scris. Reportajul despre Australia intră în vederile noastre.**

Mircea Paiu-Bîrlad : **Vă mulțumim pentru aprecieri și pentru bunele urări.**

D. Vărlam — Sinaia : **Regretăm dar, din motive tehnice, nu vă putem satisface cererea.**

Nicolae Chirodea, Luncșoara-Aleșd ; Iosif Sofronie, București ; Marian Babadag, Siliștea-Roșiori ; Nina Călinescu, București : **V-am trimis prin poștă materialele cerute.**

lumea

Săptămînal de politică externă
editat de Uniunea Ziariștilor din
Republica Socialistă România

Redactor șef GEORGE IVAȘCU

Redacția și administrația : București,
Piața Scînteii 1, Tel. 17.60.10

Tiparul executat la Combinatul
poligrafic „Casa Scînteii"

O producție
a studioului cinematografic
BUCUREȘTI

CAMERA ALBĂ

Scenariul :
Ion Băieșu

Regia :
Virgil Calotescu

Imaginea :
Ion Anton

Muzica :
George Grigoriu

Decoruri :
Ștefan Maritan

Cu :
Luminița Iacobescu,
Ion Besoiu, Silviu Stănculescu,
Constantin Rauțchi, Amza Pellea, Dumitru Rucăreanu,
Ștefan Mihăilescu-Brăila, Flavia Buref, George Aurelian,
Titus Lapteș, Geo Barton.

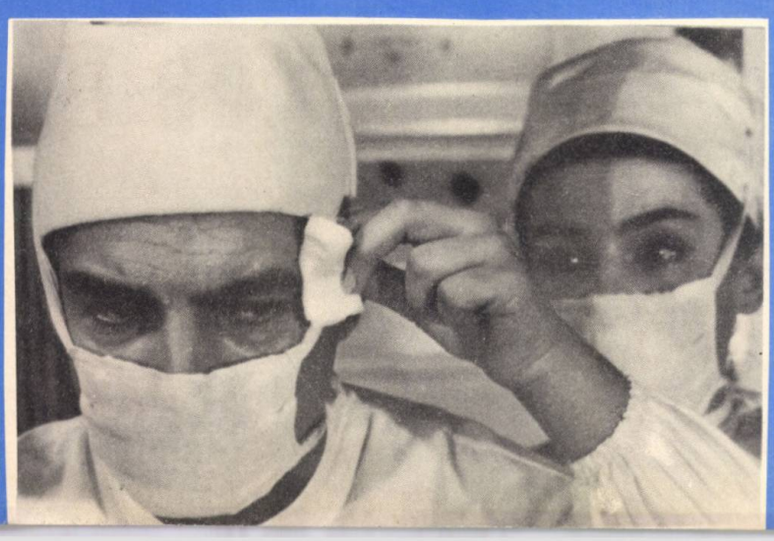

publicitate
lumea

ROMÂNIA

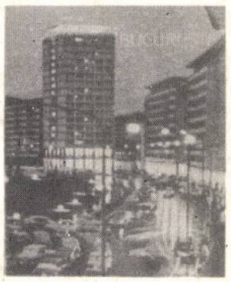

BUCUREȘTI

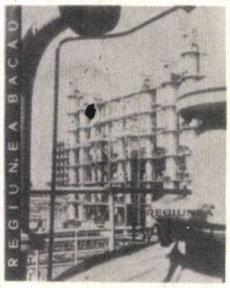

Regiunea BACĂU

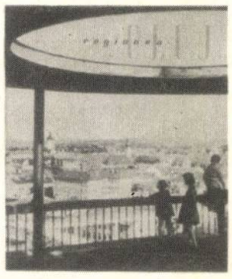

Regiunea CLUJ

ALBUME DE FOTOGRAFII ARTISTICE EDITATE DE MERIDIANE

România, țară cu multe forme de relief, a fost cunoscută dintotdeauna prin priveliști minunate, care au stîrnit admirația călătorilor, de-a lungul veacurilor. Ceea ce omul a adăugat naturii, mai ales în ultimii ani, îmbogățește peisajul, îi dă valori plastice noi.

Albumele de fotografii artistice, editate de MERIDIANE redau preocuparea omului pentru frumosul cotidian; materialul ilustrativ al acestora, selecționat dintr-un număr mare de fotografii, realizate de cei mai buni artiști fotografi, înfățișează priveliști admirabile, renumite prin pitorescul lor, fabrici și uzine moderne din diverse colțuri ale țării, vechi monumente istorice și de arhitectură.

Au apărut:

România
București
Carpații
Flori din România
Litoralul românesc
Peșteri din România
Oltul
Dobrogea
Regiunea Bacău
Regiunea Cluj
Petrol-gaze naturale-petrochimie în România
Sportul în România
Arta fotografică în România

Vor apărea:

România turistică
Lumina și culoarea litoralului românesc
În împărăția lacurilor
Povestea unui pui de leu
Regiunea Oltenia
Regiunea Maramureș
Regiunea Galați
Regiunea Brașov
Al V-lea salon internațional de artă fotografică

L'OLT

Flowers of Rumania

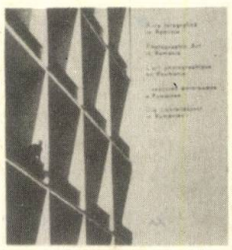

Arta fotografică în România

2 lei